T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE GÖREV ALAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YETİŞKİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf BAŞKAN

DİYARBAKIR-2021

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE GÖREV ALAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YETİŞKİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

HAZIRLAYAN

Yusuf BAŞKAN

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet BARS

DİYARBAKIR-2021

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir. …/…/2021

İmza

BAŞKAN **:** Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SARAÇOĞLU **…….**

TEZ DANIŞMANI **:** Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BARS **……..**

ÜYE **:** Doç. Dr. Fatih YILMAZ **....…….**

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Yusuf BAŞKAN

…/…/2021

ÖN SÖZ

Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle beraber, var olan bilgilere sürekli yenileri eklenmektedir. Gelişen bu bilgilerin yetişkinler tarafından öğrenilmesi yetişkin eğitimini önemli kılmaktadır. Bu çalışmada halk eğitimi merkezlerinde görev alan sınıf öğretmenlerinin, yetişkin eğitimi hakkında düşüncelerini belirlemek amaçlanmış, çalışmada elde edilen bulgular tema ve alt tema şeklinde verilmiştir. Elde edilen bu bulguların yetişkin eğitimi konusunda ilgili literatüre destek olmasını dilerim.

Öncelikle araştırma sürecinde desteğini ve bilgisini esirgemeyen, sürekli iletişim halinde olduğum değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BARS'a, bilgi ve tecrübeleriyle tezime sunduğu katkılardan dolayı Doç. Dr. Fatih YILMAZ'a, yüksek lisans eğitim sürecinde derslerini takip ettiğim ve akademik anlamda çok şey öğrendiğim değerli hocalarım Prof. Dr. İlhami BULUT'a ve Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM'e çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca beni sürekli destekleyen, kıymetli eşim Aynur BAŞKAN' a bugünlere gelmemde büyük emeği olan canım annem ve saygıdeğer babama teşekkür ederim.

Bismil Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Veysel Kaya'ya Bismil Halk Eğitimi Merkezi idarecilerine, öğretmenlerine ve memurlarına teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak araştırmaya zaman ayırarak, görüş ve önerileriyle çalışmaya destek veren tüm öğretmenlere teşekkür ederim.

Yusuf BAŞKAN

Diyarbakır, Haziran 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ..... **v**

İÇİNDEKİLER ..... **vi**

ÖZET ..... **viii**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **x**

1.GİRİŞ **1**

1.1 Problem Durumu 1

1.2. Araştırmanın Amacı 3

1.3 Çalışmanın Önemi 3

1.4. Tanımlar 4

2.KURAMSAL ÇERÇEVE **5**

2.1. Yetişkin Eğitimi 5

2.1.1. Yetişkin Eğitimin Amacı 6

2.1.2. Yetişkin Eğitimini Gerekli Kılan Nedenler 8

2.1.3. Yetişkin Eğitimin Yasal Dayanağı 9

2.2. Halk Eğitim Merkezleri (HEM) 10

2.3. Yetişkinler ve Öğrenme 11

2.3.1. Yetişkinlik 11

2.3.2. Yetişkinlerde Öğrenme 12

2.4. Yetişkinlerde Güdülenme 12

2.5. Yetişkin Eğitiminde Öğrenme Engelleri 15

2.6. Andragoji 16

2.7. İlgili Araştırmalar 18

2.7.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar 18

2.7.2.Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 25

3. YÖNTEM **27**

3.1.Araştırmanın Modeli 27

3.2.Araştırma Grubu 27

3.3. Veri Toplama Araçları 28
3.4. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması 30
3.5 Geçerlilik ve Güvenirlik 32
4.BULGULAR VE YORUMLAR 34
4.1. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimi Hakkında Düşüncelerine İlişkin Bulgular 34
4.2. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Bilinirliğini Artırmak İçin Yapılabileceklere İlişkin Bulgular 51
4.3. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin İyi Bir Yetişkin Eğitimcisinin Özelliklerine İlişkin Bulgular 61
4.4. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Üstünlükleri ve Sınırlılıklarına İlişkin Bulgular 68
4.5. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Bulgular 75
5. TARTIŞMA 83
5.1 Tartışma 83
6.SONUÇ VE ÖNERİ 88
6.1 Sonuç 88
6.2. Öneri 89
6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler 89
6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler 90
KAYNAKÇA 91
EKLER 99
ÖZ GEÇMİŞ 104

ÖZET

HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE GÖREV ALAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YETİŞKİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yusuf BAŞKAN
Dicle Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, 114 sayfa, Haziran 2021
Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet BARS

Bu araştırmanın amacı; halk eğitimi merkezlerinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden, temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, ölçüt örneklem yoluyla belirlenmiş katılımcılarda; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kadrolu veya sözleşmeli sınıf öğretmeni olması, halk eğitimi merkezlerinde çalışmış ya da çalışıyor olması ölçütleri aranmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 20 katılımcı oluşturmuştur.

Araştırmada; veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmış ve veriler ses kaydı olarak toplanmış, ses kayıt cihazı için izin alınamayan öğretmenlerle yapılan görüşmelerdeki bulgular öğretmenlerin sözlerinin yazıya geçirilmesi suretiyle elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplardan tema ve alt tema oluşturulmuştur.

Araştırmada yetişkin eğitiminin birey ve toplum için önemli olduğu, yetişkinlerin sorumluluğunun yetişkin eğitimini etkilediği sonucuna ulaşılmış. Ayrıca yetişkin eğitiminde görev alan öğretmenlerin, yetişkin eğitiminin mesai saatlerinin geniş bir yelpazede olmasını, yetişkin eğitiminde blok derslerin yapılabilmesini avantaj olarak gördükleri; kursiyerlerin devamsızlığı, yetişkinlerin eğitim sürecine dâhil edilememesini sorun gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin Eğitimi, Halk Eğitimi Merkezi, Sınıf Öğretmenliği

ABSTRACT

OPINIONS OF CLASS TEACHERS WORKING IN PUBLIC EDUCATION CENTERS ON ADULT EDUCATION

Dicle University

Institute of Education Sciences

Classroom Training Department

Master Thesis, 114 page, June 2021

Thesis Advisor: Assistant Prof. Dr. Mehmet BARS

The purpose of this research; The aim of this study is to determine the opinions of classroom teachers working in public education centers on adult education. In the research, basic qualitative research design, one of the qualitative research models, was used.

The study group of the research consisted of participants determined by criterion sampling; The criteria of being a permanent or contracted classroom teacher affiliated with the Ministry of National Education, having worked or working in public education centers were sought. The study group of this research consisted of 20 participants.

In the research; Semi-structured interview technique was used as the data collection tool and the data were collected as audio recordings. Content analysis method was used in the analysis of the data. Theme and sub-theme were formed from the answers given by the participants.

In the research, it was concluded that adult education is important for the individual and society, and the responsibility of adults affects adult education. In addition, teachers working in adult education consider it an advantage that adult education has a wide range of working hours and that block lessons can be held in adult education; It has been concluded that they see the absence of the trainees and the inclusion of adults in the education process as a problem.

Keywords: Adult Education, Public Education Center, Classroom Teaching

KISALTMALAR LİSTESİ

HBOGM	**:**Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
MEB	**:** Milli Eğitim Bakanlığı
UNESCO	**:** United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
OECD	**:** Organisation for Economic Co-operation and Development
HEM	**:** Halk Eğitimi Merkezi

1.GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Çağımızda bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte toplumsal, sosyal ve ekonomik alanlarda baş döndürücü değişimler yaşanmaktadır. Bireylerde bu değişimlere ayak uydurmak için gerekli olan yeni bilgi ve becerileri öğrenme ihtiyacı doğmuştur. Bilgide meydana gelen sürekli değişim bireylerde yeni bilgileri öğrenme ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde eğitim yaşanan değişimlerle olağanüstü önemli ve değerli duruma gelmektedir (Türkoğlu ve Uça, 2011).

Teknolojinin gelişmesiyle beraber değişen yaşam koşullarına yetişkinlerin ayak uydurmaya çalışması, ekonomilerde meydana gelen büyük değişimler ve ortaya çıkan yeni işkollarının öğrenilebilmesi de yetişkin eğitiminin önemini arttırmıştır. İnsanın ortalama ömrünün uzaması, çalışma süresinin kısalması yetişkin eğitimini gerekli kılan nedenlerdendir (Duman, 2007). 21.yüzyılda değişimin hızlı bir şekilde gerçekleşmesi bireylerde sürekli öğrenme ihtiyacını doğurmuş ve yetişkin eğitimini kaçınılmaz kılmıştır. Ayrıca kırsal alanlarda ikamet eden yetişkinlerin örgün eğitimden yeterince faydalanamaması yetişkin eğitimini gerekli kılan durumlardan biridir. (Kocabatmaz, 2020).

Ülkelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesinde, yetişkin eğitimi çok önemli bir role sahiptir. Bazı ülkelerde, nüfusun hızlı değişimi, mevcut işgücünde de değişim meydana getirmektedir. Yetişkinler geleceğin işlerinde yaşamlarının daha büyük bir bölümünü eğitime harcamak zorundadırlar. Yetişkinlerin nüfus değişimi ile beraber değişen iş kolları için yeni beceriler öğrenmesi veya mevcut becerilerini güncellemeleri gerektirmektedir. Yetişkinlere yaşamları boyunca öğrenme fırsatları sağlayarak, yetişkinlerin nitelikleri geliştirilebilir. Yetişkin eğitimine katılımın artması ve bu eğitimin herkes için eşit, kapsayıcı şekilde yaygınlaşması, başta ülkelerin kalkınması olmak üzere sorunlara bütüncül çözümler getirilmesi bakımından çok önemlidir (UNESCO, 2019).

Türkiye'de yetişkin eğitimi genellikle devlet tarafından verilmekte, sayıca az da olsa yetişkin eğitimi özel kurumlar tarafından da uygulanabilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı vatandaşlara mesleki, kültürel, sosyal birçok kursu halk eğitimi merkezlerinde sunmaktadır (Turgay, 2019).

Tüm vatandaşların beklenti, ilgi ve isteklerine yönelik; sosyal, kültürel, sportif, mesleki ve ekonomik alanlarda ücretsiz kurs düzenleyen yetişkin eğitiminde en kolay erişim sağlanabilen hayat boyu öğrenme kurumu halk eğitimi merkezleridir (HBOGM, 2020). Şu an ülkemizde 995 adet Halk Eğitimi Merkezi (HEM) bulunmaktadır (HBOGM, 2021).

Halk eğitimi merkezlerinde yetişkinlere verilen eğitimin ücretsiz olması, her düzeyde çok çeşitli kurslar verilmesi, yetişkinlerin ihtiyaçlarına uygun içeriklerin olması, yetişkinlere verilen eğitimlerin içeriğinden, eğitimin kapsamından, eğitimin nerede, ne zaman yapıldığından yetişkinlerin haberdar olması, katılım için gerekli niteliklerin yetişkinler tarafından bilinmesi yetişkin eğitime katılımı arttırmaktadır (Elüstü, 2007).

Alanyazına baktığımızda Türkiye'de yetişkin eğitimi üzerine araştırma yapanların yönelimi çoğunlukla durum ve ihtiyaç saptayan değerlendirme araştırmaları olmuştur (Yıldız, 2002). Alanyazında yetişkin eğitimi çalışmalarının genel olarak incelendiği çalışmalara (Onuk Eldeleklioğlu, 2019; Turgay, 2019; Kılıç ve Arslan, 2016; Yıldız, 2002) yetişkinlerde okuma yazma çalışmalarına (Sayılan, Yıldız ve Baykal, 2017; Çağlayan, 2016; Bulut, 2015; Gürgenç, 2010; Yıldız, 2010, 2011) yetişkin eğitime katılma ve yetişkin eğitiminden ayrılma nedenlerinin araştırıldığı çalışmalara (Ata, 2016; Tezcan, 2012; Karabacak Aşır, 2011) Andragoji ilkeleri üzerine yapılmış çalışmalara (Çevik, 2019; Giannoukos, Besas, Galiropoulos ve Hioctour, 2014; Akın, 2014) rastlanmaktadır.

Dünya genelinde yetişkin eğitiminin araştırma alanı çok eski değildir ve alanda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Yetişkin eğitimi üzerine yapılan araştırmalar, incelendiğinde yetişkin eğitiminde temel eğitimin üç beceri alanında oluştuğu görülmektedir. Bu beceri alanları okuma-yazma, temel matematik ve yaşam becerileri olarak sınıflandırılmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde tüm dünyada bu beceriler, kavram olarak okuryazarlık çerçevesinde ele alınmaktadır. Dünyada yetişkinlerin temel eğitimi üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde okuryazarlığın toplumsal bir pratik olarak ele alındığı görülmektedir. Dünyanın değişik bölgelerinde ve Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşlarının açtığı okuma-yazma kursları bulunmaktadır. Türkiye'de okuma-yazma kursları Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı olarak açılmaktadır. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün 2019 yılında yayınladığı izleme ve değerlendirme raporuna göre; okuma-yazma kursları Türkiye'de en fazla açılan beşinci kurs alanı olmuş, 33.167 okuma yazma kursu açılmış ve bu kurslara 239.785 kişi

katılmıştır. Açılan okuma-yazma kurslarında sınıf öğretmenleri görev almaktadır. Ayrıca Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün kurs alanlarında sınıf öğretmenlerinin yetişkinlere yönelik açabileceği onlarca kurs alanı bulunmaktadır. Bu sebeplerden ötürü sınıf öğretmenleri yetişkin eğitiminin önemli bir unsurudur (HBOGM, 2020; Kılıç ve Arslan, 2016; Yıldız, 2010; Akay ve Ültanır, 2010).

Şu ana kadar Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne Bağlı Halk Eğitimi Merkezi ve Olgunlaştırma enstitülerinden eğitim alan toplam kursiyer sayısı 44.056.376 kişidir ("e-yaygin.meb.gov.tr", 2021). Türkiye'de yetişkin eğitimine katılmış kişi sayısı çok fazladır ancak alanyazına baktığımızda yetişkin eğitimi ile ilgili yeterli araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Yetişkin eğitiminde sınıf öğretmenlerinin önemi büyüktür ancak yetişkin eğitiminde görev alan sınıf öğretmenlerine yönelik çok sınırlı araştırmalar yapılmış ve alanyazında sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitime ilişkin görüşleri üzerine araştırmaya rastlanmamış ve bu çalışmaya ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; halk eğitimi merkezlerinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmenlerine ilişkin aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yetişkin eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
2. İyi bir yetişkin eğitimcisinin özellikleri nelerdir?
3. Yetişkin eğitiminin üstünlükleri ve sınırlılıkları nelerdir?
4. Yetişkin eğitiminde yaşanan sorunlar nelerdir?

1.3 Çalışmanın Önemi

Yetişkin eğitimi ülkemizde hayat boyu öğrenme kapsamında ele alınmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün yayımladığı izleme ve değerlendirme raporları verileri incelendiğinde yetişkin eğitimine katılımın genel itibariyle arttığı görülmektedir. Bu veriler, ışığında yetişkinlerin eğitime olan taleplerinin gelecek yıllarda daha da artacağı tahmin edilmektedir. Yetişkin eğitimine artan talep ile birlikte yetişkin eğitimine ilişkin yapılacak çalışmalar da daha önemli bir duruma

gelecektir. Yetişkin eğitimi veren Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitimi Merkezi ve Olgunlaştırma Enstitülerinden 2019 yılında kurs alan 22 yaş üstü toplam 4.296.927 yetişkin kursiyer bulunmaktadır (HBOGM, 2020). Ülkemizde devlet kurumlarının yanında yetişkin eğitimi veren özel kurumlar ve sivil toplum kuruluşları da bulunmaktadır.

Yetişkin eğitiminin yaygın olarak yapıldığı ülkemizde, yetişkin eğitimi ile ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır (Kılıç ve Arslan, 2016). Alanyazında yapılan sınırlı çalışmalar da incelendiğinde, araştırmalarda daha çok nicel araştırma yönteminin kullanıldığı gözlenmiş ve yetişkin eğitimi alanında nitel araştırma eksikliği göze çarpmıştır.

Yetişkin eğitimde görev alan öğretmenlerin, yetişkin eğitimi hakkında görüşleri önemlidir. Sınıf öğretmenleri, başta okuma yazma kursu olmak üzere yetişkin eğitimi veren kurumlarda görev almaktadır. Alanyazın çalışmaları incelendiğinde, yetişkinlere eğitim veren sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitimi ile ilgili görüşlerine yönelik çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu sebeplerden yetişkinlere eğitim vermiş öğretmenlerin yetişkin eğitimi ile ilgili görüşlerinin neler olduğu araştırmaya değer bulunmuştur. Bu çalışmayla, sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve yetişkin eğitimi alanına katkı sunulması amaçlanmaktadır.

1.4. Tanımlar

Halk eğitimi merkezleri: Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları ile yaygın eğitimin amaç ve fonksiyonlarını gerçekleştirmek için kurulan il ve ilçe merkezleri ile bucak ve köylere hizmet götürebilen eğitim kurumlarıdır (HBOGM, 2020).

Hayat boyu öğrenme: Toplumsal, bireysel ve istihdam ile ilgili bir yaklaşımla bireyin yetkinliklerini bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla örgün eğitimin dışında hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinliklerini ifade eder (MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği, 2018).

Yetişkin eğitimi: Zorunlu eğitim çağının dışına çıkmış ve asıl uğraşısı artık okula gitmek olmayan kişilerin, hayatlarının herhangi bir aşamasında duyacakları öğrenme ihtiyaçlarını ve ilgilerini karşılamak üzere düzenlenen eğitim olarak tanımlanmaktadır (OECD, 1977; akt. Kocabatmaz, 2020).

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yetişkin Eğitimi

Yetişkinlik kavramı ülkeden ülkeye farklılık göstermekle beraber, ülkemizde yetişkin kavramı beden ve duygu bakımlarından olgunluğa erişen kimse olarak tanımlanmaktadır. Yetişkinlik; insanın fiziksel ve biyolojik özelliklerinin yanında toplumsal, yasal ve psikolojik gelişimi gibi yaşantıları da içermelidir. Ayrıca toplumlarda, toplumların özelliklerine göre önem arz eden bir diğer durum da yetişkinlerin kültürel anlamda kendini yetişkin gibi hissetmesidir. Genel olarak yetişkin; psikolojik olgunluğa erişmiş, bedensel ve zihinsel gelişimini tamamlamış, ekonomik bağımsızlığını kazanmış kendi yaşantılarını yönetebilen ve toplumda sorumluluk üstlenen kişidir (Kocabatmaz, 2020).

Eğitim, "bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir" (Demirel, 2012, s. 6). Eğitim bir süreçtir ve yaşam boyu devam eder. Yaşam boyu devam eden eğitim sürecine yetişkinler ilgi, istek ve amaçları doğrultusunda katılmaktadırlar. Yetişkinlere verilen eğitimler ilk yıllarda "Halk Eğitimi", sonra "Yaygın Eğitim" ve yakın dönemde "Yetişkin Eğitimi" veya "Yaşam boyu Eğitim" olarak adlandırılmaktadır (Aktaş, 2019). Yani ülkemizde ve diğer ülkelerde yetişkin eğitimi kavramıyla eş anlamlı tutulan kavramlar: halk eğitimi, sürekli eğitim ya da yaşam boyu (hayat boyu) eğitim kavramlarıdır (Penirci, 2014).

Yetişkin eğitiminin onlarca farklı tanımı yapılabilir. Yetişkin eğitimi kavramının tanımı ülkeden ülkeye, kıtadan kıtaya zamana ve mekâna göre farklılık gösterebilir (Duman, 2007). OECD göre yetişkin eğitimini: Zorunlu eğitim çağının dışına çıkmış ve asıl uğraşısı artık okula gitmek olmayan kişilerin, hayatlarının herhangi bir aşamasında duyacakları öğrenme ihtiyaçlarını ve ilgilerini karşılamak üzere düzenlenen eğitim olarak tanımlanmaktadır (OECD, 1977; akt. Kocabatmaz, 2020).

Yetişkin eğitimi UNESCO tarafından şu şekilde tanımlanmıştır:

> "İçeriği, düzeyi ve yöntemi ne olursa olsun ve ister okullarda, kolejlerde, üniversitelerde veya çıraklıkta uygulanan ilköğretimin uzantısı bir eğitim olarak düşünülsün veya o eğitimin yerini tuttuğu varsayılsın yetişkin olarak düşünülen kişilerin yeteneklerini geliştirmelerine, bilgilerini artırmalarına, teknik veya mesleki yeterliklerini iyileştirmelerine veya bu yetenek, bilgi veya yeterliklerine yeni bir yön vermelerine, tutum ve davranışlarını hem kişisel gelişme bakımından hem de dengeli ve bağımsız bir toplumsal

ekonomik ve kültürel gelişmeye katılma bakımından değiştirmelerine imkân sağlayan düzenli eğitim süreçlerinin tümü" (UNESCO, 1985, s. 68).

Yetişkin eğitimi, örgün eğitimin dışına çıkmış veya örgün eğitime hiç katılmamış ya da bireylerin mesleki ve kişisel becerilerinin gelişimini destekleyen tamamlayıcı eğitim etkinliklerine vurgu yapar (Karabacak ve Kaygın, 2018). Yetişkin eğitimi ile bireyler; yeni bilgi ve beceriler kazanır, bir amaç doğrultusunda eğitim faaliyeti gerçekleştirir ve hayat standartlarını arttırabilir. Yetişkin eğitimi, örgün eğitimin bir alternatifi değil, örgün eğitimde eksik ve yetersiz kalan verilerin sonradan tamamlanması veya bireylerin hiç keşfedilmemiş yeteneklerinin keşfedilmesi olarak da görülebilir (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009).

Yetişkinler eğitim amacıyla çeşitli kurslara katılmaktadırlar. Hayat boyu süreklilik gösteren eğitim ihtiyacının giderilmesi için MEB tarafında Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulmuş ve toplumun her kesimine ulaşmaya çalışılmıştır. Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı başta halk eğitimi merkezleri olmak üzere, olgunlaştırma enstitüleri, açık öğretim okulları hayat boyu öğrenme kurumları olarak yetişkin eğitimi vermektedirler (MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği, 2018).

2.1.1. Yetişkin Eğitimin Amacı

Yetişkin eğitiminin amaçları çok çeşitli olup Duman'a (2007) göre genel olarak yetişkin eğitiminin 3 temel amacından söz edilir. Bunlar;

- Toplum tarafından ihtiyaç duyulan görgü, bilgi, beceri ve yeterlilik düzeyine sahip yetişkin bireyler meydana getirmek;

- Yetişkinlerin yaşadığı toplumun ilerlemesini sağlama, yetişkinlerin, toplumların yaşadıkları sorunların üstesinden gelmeyle ilgili bir anlayış geliştirmesini sağlama ve yetişkinleri bu sorunların çözümüne hazırlamak;

- Kendini gerçekleştirme amacıyla tüm yetişkinlere kendi bilgi, tutum, anlayış özelliklerini geliştirme fırsatı ve olanaklarını sağlamak.

Ayrıca Duman(2007) yetişkin eğitiminin amaçlarını ayrıntılı olarak şu başlıklar halinde ele almıştır: Okuma-yazma eğitimi, mesleki geliştirme, serbest zaman eğitimi, insan ilişkileri becerilerini geliştirme, öğrenmeyi öğrenme, tamamlayıcı eğitim, emeklilik

eğitimi, kadın eğitimi, yurttaşlık eğitimi, özgürleşme eğitim, insanlık tarihi bilgisi, değişimin benimsenmesi, aile eğitimi, kendini anlama, sosyal güvenlik ve sağlık eğitimi, bilgi okur-yazarı olma, siyasal eğitim, mesleki ilerlemeye yönelik eğitim, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi, yaşam boyu öğrenen olma, tüketici eğitimi, ceza ve tutukevlerindeki eğitim.

Yetişkin eğitimin amaçları Avrupa Eğitim ve Öğretim Terimleri Sözlüğünde:

- Yetişkinlere ilgili oldukları alanlarda genel eğitimler vermek.
- Temel eğitim öğretimlerinde bireylere çeşitli nedenlerle edinmemiş oldukları temel bilgi, becerileri edindirmek. Bireylerin daha önce edinmiş oldukları bilgi, becerilerine yönelik olarak telafi eğitim vermek (okuryazarlık, matematik gibi).
- Bireylere belli bir alanda yetkinlik kazandırmak, var olan yetkinliklerini geliştirmek veya yetkinliklerini güncellemek (MEB, 2006).

Yetişkin eğitimine ulaşmanın en kolay yolu olan halk eğitimi merkezlerinin de bağlı olduğu hayat boyu öğrenme genel müdürlüğünün ise amaç ve hedefleri şunlardır:

- Hayat boyu öğrenim stratejisi doğrultusunda kişisel gelişim taleplerinin karşılanmasının yanı sıra gelişen ve değişen ekonomiye iş gücünün arttırılması için kamu ve özel sektörlerle iş birliği içinde bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirerek iş ve yaşam kalitelerini arttırmak.
- Eğitim çağı dışına çıkmış bireylerden uzaktan eğitim yoluyla öğrenimini tamamlamak isteyenler ile bireysel gelişimini tamamlamak veya mesleki becerilerini iyileştirmek isteyenlerin e-öğrenme ortamlarını kolaylaştırarak bilgi ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda; yenilenmesini, zenginleşmesini, gelişmesini ve standartlara uygunluğunun izlenmesini sağlamak.
- Bilgi ekonomisi becerilerini ekonomik katma değer oluşturması yönünde kullanmayı tüm eğitim kademelerini oluşturacak şekilde yaygınlaştırmak (HBOGM, 2017).

2.1.2. Yetişkin Eğitimini Gerekli Kılan Nedenler

Yetişkinlerin ihtiyaç duyduğu temel eğitim gereksinimlerini ve okuma yazma bilmeyen yetişkinlere okuma-yazma kursları sunmak hâlâ önemini korumaktadır (Sayilan ve diğerleri, 2017). Yetişkinlerin başta okuma yazma kursu olmak üzere temel bilgi ve becerileri kazanması yetişkin eğitimi ile sağlanabilir.

Özellikle gelişmemiş ülkelerde kırsal kesimlerde yaşayan insanların örgün eğitimden yoksun kalması ya da örgün eğitimden yeterince faydalanamaması yetişkin eğitimini gerekli kılmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde ise genç nüfustaki hızlı artış, okula devam sorunu, doğurganlık oranının yüksek olması gibi nedenler yetişkin eğitimini önemli kılmaktadır (Kocabatmaz, 2020).

Hızla gelişen, değişen dünyada toplumsal ekonomik ve sosyal değişmelerle beraber örgün eğitimin, toplumların ihtiyaçlarını karşılayamaması sebebiyle yetişkin eğitiminin öneminin arttığı görülmektedir. Günümüzde bilgi birikim ve teknolojide baş döndürücü gelişmeler olmaktadır. Bu gelişimle beraber, değişim de kaçınılmaz olmaktadır. Toplumların bu değişimlere ayak uydurabilmesi için yeni davranışlar, tutumlar ve beceriler geliştirmesi gerekecektir. Oluşacak yeni davranışların, tutumların ve becerilerin yetişkinler adına gerçekleştirilebilmesi yetişkin eğitimi ile mümkün olabilecektir (Turgay, 2019; Karabacak Aşır, 2011).

Bunların yanında iş dünyasının değişimi, derinleşen küreselleşme, yeni teknolojiler mevcut becerilerin değişen işleri yapmakta zorlanacağı ve ileri düzeydeki çalışanlara ülkelerin daha fazla ihtiyacı olacağı muhtemeldir. Bireylerin, firmaların ve ekonomilerin bu derin değişikliklerde insanların var olan becerilerin geliştirmeleri veya yeni beceri oluşturmalarının önemi büyüktür (OECD, 2018). Yetişkinlere kazandırılması gereken yeni beceriler, yetişkinlerin teknolojik ve ekonomik değişimlere uyum sağlaması yetişkinlerin bu beceri ve değişimlerin üstesinden gelmesine yardımcı olmak yetişkin eğitiminin rolüdür (Duman, 2007).

Yetişkin eğitiminin gerekliliğini Ural (2007) çalışmasında şöyle sıralamıştır:

- *Hızla gelişen teknoloji:* Çocukların yaşamında teknolojini kullanımı daha fazla yer bulurken, yetişkinlerde teknolojik değişimlere ayak uydurmak durumundadır.

- *İnsan ömrünün uzaması:* Sağlıklı bireyler yetişkin eğitimine daha fazla katılmakta ve merak duydukları konular çeşitlenmektedir.

- *Örgün eğitime katılma süresinin artması:* Örgün eğitimde kalma süresi artan kişilerin yetişin eğitime gereksinim duyma olasılığı da artmaktadır. Yetişkin eğitimi örgün eğitimin alternatifi değil, örgün eğitimle verilmesi gereken ve toplumun yaşamını zenginleştiren bir eğitim alanıdır.

- *İş/meslek yaşamındaki değişiklikler:* Teknolojinin gelişmesiyle bazı meslekler yok olurken bazı yeni meslekler oluşmuştur. Oluşan bu mesleklerin öğrenme ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

- *Kadının değişen statüsü:* Eğitimli, meslek kazanmış kadınların artmasıyla yetişkin kadınlar yetişkin eğitimine daha fazla gereksinim duymaktadır.

- *Demokrasi ve insan hakları taleplerindeki artış:* İletişim teknolojisindeki gelişmeyle beraber Dünyanın bir yerinde oluşan haberin öğrenilmesi kolaylaşmış bu haberlerin diğer toplumları, bireyleri de etkilediği görülmüştür.

Günümüzde yetişkin eğitimi önem verilmesi gereken bir alandır. Yetişkinler gereksinimleri ve yetenekleri doğrultusunda, ilgi duydukları eğitimleri almaktadır. Hızla gelişen dünyada yetişkinlere verilecek eğitimler de büyük önem arz edecektir.

2.1.3. Yetişkin Eğitimin Yasal Dayanağı

Türkiye'de yetişkin eğitimi birçok düzenlemeyi kapsamaktadır. 1982 anayasasının 27. Maddesi " Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir." ile 1982 Anayasasının 42. Maddesinde "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz." hükümleri ile her bireyin yaşam boyu eğitim ve öğrenim hakkı anayasalda güvence altına almış (Anayasa, 1982).

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 9. maddesinde (1973) "Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır." ifadesi ile eğitimin yaşam boyu devamına vurgu yapılmış. Aynı yasanın 17, 40, 41, 42, 47 ve 56. Maddeleri ile yetişkin eğitiminin amaç, kapsam ve görev çerçevesi belirlenmiş ayrıca yetişkin eğitiminin denetimi Milli Eğitim Bakanlığına tabi olduğu belirtilmiştir.

2222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961) 13. Maddesinde geçen "ilköğrenim çağı dışına çıkan vatandaşların genel bilgilerini arttırmak, kendilerinin daha iyi bir iş ve üretim unsuru olarak yetiştirilmeleri amacı ile öğretim yapılır." ifadesi ile yetişkin eğitimine vurgu yapılmış.

"Zorunlu İlköğrenim Çağı Dışında Kalmış Okuma yazma Bilmeyen Vatandaşların, Okur - Yazar Duruma Getirilmesi veya Bunlara İlkokul Düzeyinde Eğitim - Öğretim Yaptırılması Hakkında Kanun" daha önce okula gitmemiş yetişkin bireylerin temel eğitim almaları ve bu eğitimleri belgelendirmeleri ile ilgili konuları düzenler.

2018 yılında çıkarılan "Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği" ile MEB'e bağlı hayat boyu öğrenme kurumlarının, eğitim, öğretim, kuruluş, yönetim, görev, öğretim işleyişi hakkında ilkeler ve yöntemle özel kurumlar ve bu kurumlar dışındaki resmi kuruluşlar, vakıflar, dernekler, belediyeler, gönüllü ve mesleki kuruluşlarla özel öğretim mevzuatı dışında hayat boyu öğrenme kurumlarının iş birliğinde açılacak kurslarda gözetim, denetim, yöntem, rehberlik, usul ve esasları düzenlemek amaçlanmıştır. İlgili yönetmelik halk eğitimi merkezlerinin görev ve işleyişini belirlemektedir.

.

2.2. Halk Eğitim Merkezleri (HEM)

Yetişkin eğitiminde ilk akla gelen kamu kurumu, halk eğitimi merkezleridir (Onuk Eldeleklioğlu, 2019). Türkiye'de halk eğitimi merkezleri Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak iş ve işlemlerini yürütmektedir. Halk eğitimi merkezleri halkın kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasına eğitim yoluyla yardımcı olmak, vatandaşlara beceri ve bilgi kazandırmak amacıyla kurulmuştur. Günümüzde halk eğitim merkezleri il ve ilçe merkezleriyle köylere kadar hizmet götürmektedir. Şu an ülkemizde 995 adet halk eğitimi merkezi bulunmaktadır (HBOGM, 2021).

Halk eğitimi merkezleri; eğitim, sosyal statü gelir ve kültür düzeyleri ve yaşlarına bakılmaksızın her yaştan vatandaşların yetenek, beklenti ilgi ve isteklerine göre mesleki, ekonomik, sosyal, kültürel ve sportif alanlarda ücretsiz eğitim faaliyetleri düzenleyen eğitim kurumlarıdır. Ayrıca halk eğitimi merkezleri yetişkin eğitimine en kolay erişim sağlanan eğitim kurumlardır. Bu kurumlar, eğitim için hazırlanan yerlerde rehabilitasyon gerektiren hastanelerde örgün eğitim kurumlarına ait binalarda, kamu ve özel kuruluşlara ait iş yerlerinde ve bunların dışında ihtiyaç duyulan diğer yerlerde eğitim faaliyetlerini sürdürür (HBOGM, 2017). Halk Eğitimi Merkezleri kamusal bir hizmet olması, herkes için her zaman ve her yerde ulaşılabilir durumda yaygındır (Ata, 2016).

2.3. Yetişkinler ve Öğrenme

2.3.1. Yetişkinlik

Yetişkinlik kavramı, tanımlanması zor bir kavramdır. Genel anlamda yetişkinlik yetişkin olma durumunu anlatmakta, olgunlaşma ve kendi kararlarını alabilme durumunu çağrıştırmaktadır. Knowles (1996) yetişkini dört ayrı boyutta tanımlamaktadır. Bunlar:

- *Toplumsal yetişkinlik:* Bireyler tam zamanlı çalışan, eş, anne/baba olma rollerini yerine getirebilmeye başladığımız zaman yetişkin olurlar.

- *Psikolojik yetişkinlik:* Bireyler kendi yaşamından sorumlu olmaya, öz yönetimli olmaya, kendine özgü bir benlik kavramına eriştiği zaman psikolojik yetişkin olurlar.

- *Biyolojik yetişkinlik:* Bireyler genel anlamıyla üreyecek olgunluğa eriştiğinde biyolojik olarak yetişkin olurlar.

- *Yasal olarak yetişkinlik*: Bireyler, oy kullanabilecek, ehliyet alabilecek, herhangi birinin yasal iznini almaksızın evlenebilecek yaşa geldiklerinde yasal olarak yetişkin olurlar.

Yetişkinlik için önemli ölçüt olarak bireylerin kendi sorumluluğunu alması, bağımsız olarak karar alabilmesi, sosyal ve ekonomik olarak kendine yetebilen olması gösterilebilir. Yetişkin; genel anlamda kendi yaşantılarını yönetebilen, bedensel ve zihinsel olarak gelişimini tamamlamış, ekonomik anlamda bağımsız olan, toplumsal olarak sorumluluk üstlenmiş kişidir (Kocabatmaz, 2020).

Ültanır ve Ültanır (2005) yetişkinlik dönemlerini yedi aşamada önemli olay, psikolojik ödevler ve önemli pozisyonlar şeklinde ele almıştır. Bu dönemlere ait bilgiler şu şekildedir:

- *Yuvadan ayrılma (18-22 yaş arası):* Bu dönemde birey kendi kimliğini tanır, ailesinden, yeni yaşamı için yeni destekler bulur, yeni bir iş kurar veya bulur ve kendisini ailesinden ayrı bir birey haline getirir.

- *Yetişkinler dünyasına giriş (23-28 yaş arası):* Bu dönemde birey kendine ait bir yaşam becerisi oluşturur, arkadaş çevresini geliştirir ve kendini yetişkin olarak görür.

- *Kararlılık arayışı (29-34 yaş arası):* Bu dönemde birey yaşam sorumluluklarını, bireysel değerlerini, ilişkilerini gözden geçirir, bireysel değerlerini bir daha test eder, bireyler kendilerine yaşam boyu hedefler koyar, çocuklarının büyüyor olduğunu kabullenirler.
- *Kendini gerçekleştirme (35-42 yaş arası):* Bu dönemde birey eşi ile ilişkilerindeki yanlış tarafları düzenler, gerçeklerle ve ölümle yüzleşir, değerlerini yeniden şahsına özgü biçimde değerlendirir.
- *Yerleşmek kendini yönetmek (43-55 yaş arası):* Bu dönemde birey gelişen bir vicdan hissine ulaşır, aile ilişkilerini yeniden oluşturur. Yaşam üslubunu kendine özgün seçimini organizasyon, tatma ve yaşam arasındaki bağlantıyı yeniden sınar.
- *Ağırlaşma (56-64 yaş arası) :* Bu dönemde birey kendisinin yaşlılık dönemine geçtiğini kabullenir, yaşanılacak zaman içerisinde geri kalan amaçlarını gerçekleştirmek ister.
- *Üretimsel aktivitelerden el çekiş (65 yaş ve üstü):* Bu dönemde birey eşinin ölümüne uyum sağlar ve kendi ölümüne hazırlanır.

2.3.2. Yetişkinlerde Öğrenme

Yetişkinlerin olgunlaşması, gelişmesi öğrenme sayesinde gerçekleşen bir süreçtir. Öğrenme sadece okullarda verilen eğitimle sınırlı değildir. Birey okul dışında ailesinden, çevresinden, deneyimlerinden yeni bilgiler öğrenir. Öğrenme yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır ve doğumdan ölüme kadar geçen bir süreçtir (Bilasa, 2020).

Öğrenme ihtiyacını hayatın her bölümünde hisseden insanoğlu kendini yetiştirme etkinliklerine verdiği önemi giderek artırmıştır. Her ne yaşta olursa olsun öğrenme güdüsüyle hayatını devam ettiren insan; kendini yetiştirmek ve geliştirmek için gayret göstermektedir. Bunun sonucunda özellikle yetişkin eğitimine duyulan gereksinim ortaya çıkmıştır (Çevik, 2019).

2.4. Yetişkinlerde Güdülenme

Yetişkinler ilgi, istek ve amaçları doğrultusunda yetişkin eğitimine katılmaktadırlar. Yetişkin eğitiminde; yetişkinlerin öğrenmeye yönelik çaba harcaması için güdülenmeleri önemlidir. Genel bir kavram olan güdü, arzu, dürtü, gereksinim ve ilgileri kapsar. Belli

gereksinimler neticesinde ortaya çıkan güdüler, yetişkinlerin eğitime katılma nedenin oluşturmaktadır (Tezcan ve Duman, 2014).

Güdü; davranışın başlaması ve devam edebilmesi, yönlendirilmesi ve durdurulması meydana gelirken, organizmada var olan öznel tepki türü olarak da tanımlanabilir. Güdülenme yetişkinlerin öğrenmesinde çok önemli etkiye sahiptir. Çünkü yetişkin bireyler neyi, niçin ve nasıl öğrenmesi gerektiği konusunda detaylı bilgiye gereksinim duyarlar. Yetişkinler bu bilgilere ulaşamaz ya da öğreneceği bilgiler yetişkin bireyin ihtiyaçları, beklentileri, istekleri ile örtüşemez ise yetişkin bireyde öğrenme güdüsü hızla düşer ve öğrenmeye olan ilgisi azalır. Çünkü yetişkin bireyler kendi kararlarını ve kararların sorumluklarını alabilen, geçmiş öğrenme ve deneyimlere sahip bireylerdir. Bunların yanında yetişkin bireyler problemlere odaklı ve gerçekçi bir yönelime sahiptirler (Duman, 2004).

Yetişkin eğitiminde katılımın güdüsel yönelimleri birçok araştırmacı tarafından konu edinilmiştir. Yetişkin eğitiminde katılımın güdüsel yönelimleri tartışması ilk olarak 1961'de Houle tarafından yazılan The Inquiring Mind adlı kitapta ele alınmıştır (Kıral, 2016). Houle çalışmasının sonucunda elde ettiği bilgilerle, yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılımına ilişkin güdüsel yönelimlerini; amaç yönelimli yetişkin öğrenenler, etkinlik yönelimli yetişkin öğrenenler, öğrenme yönelimli yetişkin öğrenenler olmak üzere üç sınıfa ayırmıştır (Duman, 2007; Houle, 1961):

- *Amaç yönelimli yetişkin öğrenenler*: Gereksinim, mesleki zorunluluk veya ilgi sonucunda oluşan ihtiyaçları karşılama veya ulaşmak istedikleri hedefe yönelerek eğitim etkinliklerine katılan yetişkin öğrenenlerdir. Bu gruptaki yetişkin öğrenen bireyler, kendilerini hedef odaklı görürler. Eğitim etkinliklerine mesleki ilerleme, yasal zorunlukları yerine getirme, pratik olarak kullanılacak bilgileri ve ihtiyaç edindikleri bilgileri bireysel veya toplumsal bir amaç doğrultusunda eğitim ve öğrenme etkinliklerine katılırlar.

- *Etkinlik yönelimli yetişkin öğrenenler:* Etkinliğin içeriğini değil de herhangi bir sebeple ilgili etkinlik nedeniyle oluşabilecek öğrenme ortamını kendileri için anlamlı bulan ve öğrenme etkinliklerine bu sebepler için katılan yetişkin öğrenenlerdir. Bu tür yetişkin öğrenenler genellikle günlük yaşamın sıkıntılarından uzaklaşmak, yeni arkadaşlık ve dostluk ilişkileri kurmak, sosyalleşmek için öğrenme etkinliklerine katılırlar.

- *Öğrenme yönelimli yetişkin öğrenenler:* Sadece öğrenme isteği ve bilgi edinme yönelimi olan, güçlü bir bilme ve öğrenme isteği olan, eğitsel hazırlık yapan, zihinsel ve bilişsel bir etkinlikte bulunma isteği olan yetişkin öğrenen bireylerdir. Bu gruptaki yetişkin öğrenen bireylerin çoğunluğu kitap okumaya düşkün, öğrenme potansiyeli olan, meslekleri tercih eden, kurs programlarına eğitsel amaçlarla katılan kişilerdir.

Yetişkin bireylerin öğrenme etkinliklerine katılma nedenleri ve güdüsel yönelimleri, öğrenme etkinliğinin türüne, yerine ve zamanına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Yetişkin bireylerin güdüsel yönelimlerinin bilinmesi, yetişkin bireylerin nasıl, niçin öğrendiğini ve ne zaman, neyi öğreneceği konularında program düzenleyicilere; öğrenim gereksinimlerini, öğrenenin tutumu, uyarımı, etkilenmesi, pekiştirme ve yeterliği konularında çok değerli ipuçları sağlar. Yetişkinlerin güdüsel yönelimlerini belirleyecek araçların geliştirilmesi yetişkin eğitimi disiplininin gelişimi ve yetişkin eğitiminin meslekleşmesinde önemli rol oynayacaktır (Duman, 2004).

Tezcan (2012) yaptığı çalışmada Muğla Halk Eğitimi Merkezi'nde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenen bireylerin, kurslara katılma nedenleri ve güdüsel yönelimleri Houle'un yetişkin öğrenenler sınıflandırması esas alınarak saptanması amaçlanmış. Bu çalışma neticesinde yetişkin öğrenen bireylerin %58,4'ü öğrenme yönelimli, %32'si amaç yönelimli ve %9,6'sı etkinlik yönelimli olduğu saptanmıştır.

Yetişkinlerin; yetişkin eğitimi etkinliklerine katılmasında güdülemenin yanında yetişkin bireylerin cinsiyeti, mesleği, öğrenim düzeyi gibi özellikler yetişkin eğitimine katılmada önemli rol oynamaktadır. Yetişkin eğitimi kurslarına katılan yetişkin bireylerin özellikleri farklılık gösterdiğinden yetişkinlerin kendine özgü öğrenme yöntemleri dikkate alan bir eğitim sunulmalı ve sunulan bu eğitim örgün eğitim sisteminden farklı olmalıdır. Yetişkinlerin en önemli özelliklerinden biri de geçirdikleri yaşantılardır. Yetişkin bireylerin sahip olduğu deneyimler ve yaşantı birikimleri kendini geliştirmek isteyen yetişkin bireyin temelini oluşturur. Yetişkinler bu temel üzerine yeni bilgilerini inşa ederler (Gürer, 2018). Bireyin içinde yaşadığı kültür ve toplumsal yapı bireylerin duygu düşünce ve davranışlarını etkilemektedir. Bu sebeple yetişkinlerin yaşadığı toplumsal çevre yetişkin eğitimine katılmada belirleyici rol oynayabilmektedir (Yazar, 2012).

Yetişkinlikte eğitimlere düzenli olarak katılım sağlanmadığı takdirde, yetişkin bireylere yeni beceri kazandırılması ya da var olan becerilerinin geliştirilmesi zorlaşmaktadır. Bu bağlamda sözel beceriler yorumlanırken okuma yazma becerisinin kazandırılma seviyesi, örgün eğitimde kalma süresi, örgün eğitimden ayrıldıktan sonra beceri kullanımının sıklığı gibi bileşenlerinin de yetişkinlikteki öğrenmelere etkilerini de dikkate almak gerekmektedir (Karabacak, 2018).

Yetişkinlerin öğrenmeye güdülenmesinin ve katılmasının önemi kadar yetişkinlerin öğrenmesinin önündeki engellerin bilinmesi de çok önemlidir.

2.5. Yetişkin Eğitiminde Öğrenme Engelleri

Bilasa (2020) birçok çalışmayı inceleyerek yetişkinlerde öğrenme engellerini; durumsal, kuramsal, bilgisel ve ruhsal engeller olarak kategorize etmiştir:

- *Durumsal engeller:* Yetişkin öğrenen bireyler, ev işlerinden zaman bulamama, bebek bakımı, öğrenme ortamının zor olması, vakitlerinin olmaması etkinliğin pahalı olması, ev ortamlarının öğrenmeye elverişli olmaması, eğitim aldığı zaman kişilerin veya aile üyelerinden biri veya bir kaçının karşı çıkması, iş yoğunluğu, vardiyalı çalışma, ekonomik yetersizlik, sosyal statü.

- *Kurumsal engeller:* Eğitim sürecinde öğrenen bireylere kullanılan strateji yöntem ve tekniklerin uygun olmaması, öğrenilecek konunun dağınık veya standart bir düzende olmayışı, yetişkin yetişkinin öğrenme hızının zorlanması.

- *Bilgisel engeller:* Yetişkin öğrenenlere konuların ilgi çekici bir şekilde sunulmaması, yetişkin bireylerin bazılarının bilgilenmeyi istememeleri ya da istediği bilgileri nereden alacaklarını bilmemeleri, sürekli kurum kurallarını dinlemek zorunda kalmaları.

- *Ruhsal engeller:* Yetişkin öğrenen bireylerin eğitim için kendilerini yaşlı bulmaları, okul yaşamından sıkılmış olmaları, kendilerine güvenmemeleri, sınav kaygısı fiziksel ve zihinsel eksiklikleri, değer, tutum, sosyal açıdan yetersiz olma veya başaramama korkusu, bireysel görünüş açısından yetişkin öğrenenlerin kendilerine güvenmemekten kaynaklı öğrenme sürecine aktif katılım gösterememe, öğrenmeye karşı olumsuz tutum ve eğitimin sağlayacağı yarardan emin olmama.

Ayrıca Avşar (2012), yaptığı çalışmada yetişkinlerin öğrenmesine engel olan durumları aşağıda sıralamıştır:

• Yetişkin bireylere eğiticiler küçümseme, ters davranma, alay etme gibi tavırlar içinde olursa yetişkin öğrenciler bu durumdan çok rahatsız olarak öğrenmeye ket vururlar.

• Yetişkin bireylere verilecek bilgiler birbiri ile ilişkili olmadığı takdirde öğrenme zorlaşır bazı yetişkin bireylerde ise öğrenme gerçekleşmez. Yetişkin eğitici konuların birbiri ile ilişkilendirmeli ve onları düzene sokmasında bireye yardım etmesi gerekmektedir.

• Yetişkin bireylerin öğreneceği konu ilgisini çekmez ve sürekli dinlemek zorunda kalırsa, eğitim esnasında sıkılırsa öğrenme isteği duymaz.

• Vardiya çalışması, ulaşım zorluğu, yorgunluk, eğitimin zaman ve süresi gibi diğer dış unsurlar da yetişkin bireylerin öğrenmesine engel olan durumlardır.

• Bilinmeyenden korkma, kendine güvensizlik, gülünç duruma düşme korkusu, öğrenmeye karşı olumsuz tutum, eğitimin sağlayacağı yarardan emin olamama, fiziksel ve zihinsel eksiklikler gibi kişisel engeller yine öğrenmeyi engeller.

• Eğer yetişkin birey, ev işlerinden fırsat bulamaz; aile bireylerinden birinin ya da bir kaçının karşı çıkması durumunda yine öğrenmekte güçlük yaşar.

2.6. Andragoji

Yetişkin eğitmenleri, yetişkin öğrencilerin çocuklardan farklı olarak öğrendiklerini belirten birçok düşünce ortaya koymuşlar, aynı zamanda yetişkin eğitmenler yetişkin eğitimine ilişkin birçok kuram ve model de ortaya koymuştur ancak yetişkinlerde öğrenme tek bir kuram veya modelle açıklanamayacak kadar karmaşık bir olgudur. Bu olgulardan yetişkinlerin eğitimi ve öğretimi konusunda en popüler düşünce andragojidir (Brookfield, 1986).

Andragoji; Yunanca andr (yetişkin) ve agogos (rehberlik) köklerinden türetilmiştir. En genel anlamı ile andragoji yetişkin bireylerin öğrenmesine yardım etme veya yol göstermenin bilim ve sanatı anlamına gelmektedir (Ulusoy Gökkoca, 2001). Yetişkin eğitimi literatüründe yetişkin eğitimini ifade eden terim andragojidir. Andragoji terimi ilk olarak Alexander Kapp tarafından 1833 yılında kullanılmıştır (Çevik, 2019). Dünyada

andragoji teriminin ilk olarak kullanımı 1800'lü yıllara dayansa da, terimin dünya literatüründe sağlam bir yer edinmesi 1967 yılından itibaren Malcolm Knowles'un andragoji üzerine yaptığı çalışmalar ile başlamış ayrıca Knowles, andragoji ile pedagoji arasındaki farkları da ortaya koymuştur (Akın, 2014).

Knowles'ın yetişkinlerin öğrenmesine ilişkin geliştirdiği varsayımlar şu şekilde sıralanabilir (Knowles, 1996; Knowles, Holton ve Swanson 2012):

1. Öğrenmenin bilme gereksinimi: Yetişkinler öğrenmeye başlamadan önce bilginin niçin öğrenmesi gerektiğini bilmek ister. Yetişkinler öğrendikleri bilgilerin kendilerine sağladığı yararı ve öğrenmenin neden önemli olduğunu bilme gereksinimi duyarlar.

2. Öğrenmenin benlik kavramı: Yetişkin bireyler yaşamlarında aldıkları kararlardan sorumlu olma gibi bir benlik algısına sahiptir. Başkalarının isteklerini, kendilerine dayatılanları hissettiklerinde direnç gösterirler.

3.Öğrenenin önceki deneyimleri: Yetişkinler öğrenme için önemli bir kaynak olan deneyimlere sahiptirler. Yetişkinlere verilecek eğitimlerde yetişkinlerin deneyimleri göz önünde bulundurulmalıdır.

4.Öğrenmeye hazır olma: Yetişkinler genellikle yaşam durumları bilme gereksinimi yarattığı zaman öğrenmeye hazır olurlar. Yetişkin eğiticiler yetişkin bireylerin yaşam durumlarını ve öğrenme hazırlıklarını ne kadar ön görebilir ve anlayabilirse o kadar etkili olabilir.

5.Öğrenme Yönelimi: Yetişkin bireyler genellikle konu odaklı öğrenmeden çok problem çözme yönelimli öğrenmeyi tercih etmektedirler. Ayrıca yetişkin öğrenen bireyler yeni bilgiler gerçek yaşam bağlamında sunulduğunda daha iyi öğrenirler.

6.Öğrenme Motivasyonu: Yetişkin bireyler yaşamlarındaki sorunları çözmelerine yardım eden veya içsel ödül sunan şeyleri öğrenmeye daha fazla motive olurlar. Yetişkin bireylerde içsel motivasyon dışsal motivasyondan daha etkili olmakla beraber dış motivasyonları (örneğin maaş artışı) tamamen göz ardı etmemek gerekir.

Andragoji terimi gittikçe yaygınlaşmakta ve kabul görmektedir. Andragojik teknik ve yöntemlerle yapılacak yaklaşımlar ve bu yaklaşımları kullanabilecek olan yetişkin eğitimcilerin, halk eğitimi merkezlerinin daha etkili bir şekilde yürütülmesine ve yetişkin eğitiminin gelişmesine önemli katkılarda bulunacaktır (Malkoç, 1989).

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yetişkin eğitimi üzerine yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Alınca (2019), tarafından yapılan "İzmir Bornova ve Karşıyaka Halk Eğitimi Merkezlerinde Çalışan Öğretmen ve Usta Öğreticilerin Medya Okuryazarlığı Düzeyleri" başlıklı araştırmanın amacı Bornova ve Karşıyaka Halk Eğitimi Merkezinde görevli çalışan öğretmen ve usta öğreticilerin medya okuryazarlık düzeylerini belirlemektir. Araştırma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında İzmir ili Bornova ve Karşıyaka ilçelerinde çalışan 205 kişilik öğretmen ve usta öğreticilerden oluşmaktadır. Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçeği 205 öğretmen ve usta öğreticiye Adem Karataş çalışmalarıyla desteklenen "Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçeği (MODBÖ)" uygulanmıştır. Medya okuryazar oranın erkeklerde, evinde bilgisayar olanlarda ve düzenli internet kullananlarda daha yüksek olduğu görülmüştür.

Akbaş (2019), tarafından yapılan "Öğretmen Görüşlerine Göre Yaygin Eğitim Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının İncelenmesi" başlıklı çalışma Halk Eğitimi Merkezi yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmen görüşlerine göre hangi durumda olduğunu incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ilinde bulunan Halk Eğitimi Merkezlerinde görev yapan 30 kadrolu öğretmene araştırmacı tarafından oluşturulmuş yarı yapılandırılmış anket formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre incelenen kurumların çoğunda etik liderlik davranışının, istenilen düzeyde olduğu ancak etik liderlikle bağdaşmayan şeffaf olmama, kayırmacılık, ayrımcılık gibi etik dışı davranışların yöneticilerde görüldüğü belirlenmiştir.

Babanlı (2018), tarafından yapılan "Yetişkin Eğitimindeki Kursiyerlerin Yaşamboyu Öğrenme Yeterlilikleri" başlıklı araştırmada yetişkin eğitimindeki kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi; bu yeterlilik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmacı 2017-2018 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Fatih ilçesinde bulunan İSMEK kurslarında öğrenim gören 246 kursiyere araştırmacı tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlilik Ölçeği uygulamış ve en yüksek algıya sahip yeterliliğin ana dilden iletişim yeterliliği olduğu, en düşüğü ise yabancı dilde iletişim yeterliliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Babayiğit ve Gökçe (2018), tarafından yapılan araştırmada okuma-yazma kurslarına devam eden yetişkinlerin bu kurslara başlama nedenlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulguları Yozgat ilinde 2018 yılı mart ayında okuma-yazma kursuna devam eden 21 yetişkin katılımcıya araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonucunda şu dört adet temaya ulaşılmıştır: kuran, kitap ve gazete okuma için, hastane için, gündelik işler için, dolandırılmamak için.

Karabacak ve Kargın (2018), tarafından yapılan araştırmada yetişkinlerin temel beceri düzeylerini ölçmeyi hedefleyen PIAAC (The Programme for the International Assessment of Adult Competencies) sonuçları hakkında, halk eğitimi merkezlerinde yetişkinlerle çalışan eğitimcilerin görüşlerini ortaya çıkarma amaçlanmış, nitel araştırma yöntemi odak görüşme tekniği kullanılarak 132 eğitimciye ulaşılmış genel anlamda düzey düşüklüğünün nedenleri arasında; ülkemizde PIAAC anketine katılan yetişkinlerin bu tür bir değerlendirmeye alışkın olmaması, anket süresinin uzunluğu olduğu bulgulanmış. Bunların yanında ankete katılanların sözel alanda temel beceri düşüklüğünün okuma alışkanlığının sadece eğitim süresi ile sınırlı olması; yetişkinlerin örgün eğitim geçmişi ve hayat boyu öğrenmenin içselleştirilememiş olması sayısal becerileri seviyesinin ise iş hayatının sayısal becerilerin kullanılmasına ilişkin beklentilerinin düşük olması yetişkinlerin matematik öğrenmeye karşı önyargıları gibi durumlarla ilişkili olduğu saptanmıştır. Dijital becerilerdeki seviye düşüklüğünün nedenleri arasında ise; eğitimcilerin yetişkinlere teknoloji eğitimini nasıl vermeleri gerektiğini bilmemeleri, internet suçlarının artması nedeniyle yetişkinlerin teknoloji kullanımına temkinli yaklaşmaları gibi durumlar olduğu belirlenmiştir.

Kizanlikli (2018), tarafından yapılan "Türkiye'de Genç Yetişkinlere Yönelik Eğitimlerde Görev Alan Eğitmenlerin Yeterlilikleri ve Eğitici Yetiştirme Programlarına İlişkin Görüşleri" başlıklı araştırma Türkiye'de genç yetişkinlere yönelik eğitimlerde görev alan eğitmenlerin yeterlikleri ve eğitici yetiştirme programlarıyla ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Eğitim ve İşbirliği Kaynak Merkezi tarafından geliştirilen ölçek 188 eğitmene uygulanmış ve katılımcıların andragojik açıdan ek öğrenmelere ihtiyaçları olduğu saptanmıştır.

Özer ve Kır (2018), tarafından yapılan çalışmada halk eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin kullanılabilirliğine ilişkin

görüşlerinin keşfetmek amaçlanmış. Nitel araştırma yönteminden fenomenoloji deseni kullanılarak 9 katılımcıya sorular sorulmuş ve araştırma sürecinde yapılan görüşme sonuçlarına göre halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu görüşmüştür.

Güner (2018), tarafından yapılan "Yaşam Boyu Öğrenme Merkezlerinde Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenen Örgüt Algısı" başlıklı çalışmada yaşam boyu öğrenme merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt algısı belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 2017–2018 eğitim öğretim yılında İstanbul'da bulunan halk eğitimi merkezlerinde çalışan 288 sınıf öğretmeni katılmış ve katılımcılara Subaşı tarafından 2010 yılında geliştirilen öğrenen okul ölçeği uygulanmış çalışma sonucunda: Erkek sınıf öğretmenlerinin öğrenen okul ölçeği puanlarının, kadın sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmüş ve en yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 30-40 arasındaki grubun olduğu tespit edilmiştir.

Atasoy (2018), tarafından yapılan "Uluslararası Yetişkin Becerilerinin (Pıaac 2015) Türk Milli Eğitim Sistemi Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı araştırma PIAAC 2015 yetişkin becerileri sözel, sayısal ve Teknoloji Yoğun Ortamlarda (TYO) problem çözme becerilerini etkileyen değişkenlerin belirlenmesi, yetişkinlerin aldığı eğitimin Türk Milli Eğitim sistemi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nicel boyutunda analitik yöntem, nitel boyutunda ise olgubilim deseni tercih edilmiştir. . Araştırmanın örneklemi 5199 hane halkından, çalışma grubunu ise MEB HBÖGM ve ÇSGB AB Mali Yardımlar Dairesinde görevli yöneticiler, uzmanlar ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada, PIAAC sözel, sayısal ve TYO problem çözme becerileri başarı testi ile arka plan anketi ve araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, eğitimde kalite sorunlarının devam ettiği, eğitim sisteminde yapılan değişim ve dönüşümlerin daha ziyade nicelik boyutunda kaldığı, eğitimde fırsat eşitsizliklerinin birey, okul ve bölgeler arasında var olduğu, okullarda verilen bilgi ve becerilerin günlük ve iş dünyasının gerçekleriyle örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özengi (2017), tarafından yapılan "Halk Eğitim Merkezlerinin Kursiyer Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Amasra Halk Eğitim Merkezi Örneği" başlıklı çalışmada Halk Eğitimi Merkezi kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi ve çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaş, eğitim ve mesleki durumu vb.) ile olan

ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Amasra Halk Eğitim Merkezide eğitim gören 150 kursiyere araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre eğitim, mesleki ve gelir durumu değişkeninin katılımcıların Halk Eğitimi Merkezi'nin fiziksel durumu, eğitim öğretim süreci, yaşam boyu öğrenme boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüş ve cinsiyetin yalnızca fiziksel durum ile anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Lala, Yazar ve Çolak (2017), yaptıkları çalışmada "Öğretmenlerin Yetişkin Eğitimi Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Analizi" başlıklı çalışma 'yetişkin eğitimi' kavramına yönelik sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla, belirlemek amacıyla yapılmış, nitel araştırma modellerinden olgubilim modeli kullanılmış ve Diyarbakır'da görev yapan 297 öğretmene uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Öğretmenlerin yetişkin eğitimine ilişkin en çok 'ağaç' (35) metaforunu kullandıkları görülmüştür.

Ata (2016), tarafından yapılan "Başkent Halk Eğitimi Merkezi'ndeki Merkezi Kurslara Yetişkinlerin Katılm Örüntüleri" başlıklı çalışmada yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarındaki güdüsel yönelimlerini, Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Başkent Halk Eğitim Merkezine kayıtlı 219 katılımcıya uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre kursiyerlerin katıldıkları kurslara göre güdüsel yönelimlerin farklılaştığı görülmektedir. Mesleki kurs katılımcılarının en etkili bulduğu güdüsel yönelimin Mesleki Gelişim yerine Öğrenme İlgisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çağlayan (2016), tarafından yapılan "Yetişkinler Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Proğramını Tamamlayan Bireylerin Okuma Yazma Düzeylerinin İncelenmesi" başlıklı araştırmada yetişkinler okuma yazma öğretimi ve temel eğitim programını tamamlayan kişilerin okuma ve yazma düzeylerini incelemek amacıyla yapışan çalışma 2009-2010 yıllarında Nevşehir Halk Eğitimi Merkezlerinde, okuma yazma öğretim programını bitirmiş 155 kişiyle yapılmıştır. Araştırmada yetişkinlerden verilen metinleri sesli okumaları, okudukları metinlerle ilgili sorulan açık uçlu sorulara cevap vermeleri, söylenen metinleri yazma (dikte çalışması) çalışmalarının yapılması istenmiştir. Araştırmanın verileri analiz edildiğinde Okuma Yazma Öğretim Programını tamamlayan yetişkinlerin okuma yazma hızlarının ve okuma yazma düzeylerinin düşük olduğu, okuduklarını anlama becerilerinin ise endişe düzeyinde olduğu, okuryazarlık durumlarının

yetişkinler okuma yazma öğretimi ve temel eğitim programının hedeflerinden çok uzak olduğu görülmüştür.

Ünal, Kalçı ve Satuk (2016), tarafından yapılan "Halk Eğitim Kurslarının, Kadın Katılımcıların Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerine Katkısının Değerlendirilmesi" başlıklı çalışma Bartın Halk Eğitim Merkezi kurslarına katılan kadın kursiyerlerin Halk Eğitimi Merkezinden aldıkları eğitimin, yaşam boyu öğrenme becerilerine yaptığı katkısını araştırma amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni olan durum çalışmasıyla yapılmış, araştırmacılar tarafında uzman görüşü alınarak oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formu Bartın Halk Eğitim Merkezinde kurslara devam eden 16 kadın kursiyere uygulanmış veriler NVIVO ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada kursların yaşam boyu öğrenmeye katkı sağladığı; kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirdiği (Sosyalleşme becerisi, iletişim becerisi, öğrenmeyi öğrenme, teknolojik yeterlilik ve girişimcilik gibi) sonuçlarına ulaşılmış ve yaşam boyu öğrenme kapsamında daha fazla araştırma yapılması önerilmiştir.

Bahçeci ve Yıldız'ın (2016), yaptığı "Yetişkin Eğitimindeki Bireylerin Öğrenme Yönetim Sistemleri Hakkındaki Görüşleri" başlıklı araştırmada yetişkin eğitimindeki bireylerin öğrenme yönetim sistemleri (ÖYS) hakkında kursiyerlerin düşüncelerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Trabzon Ortahisar Halk Eğitim Merkezi'nde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Bilgisayar Kullanımı programına devam eden 11 kursiyer oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve kursiyerlerin teknolojik araç ve gereçlerin eğitimde kullanmanın, kursiyerlerin tutumlarını olumlu biçimde etkilediği tespit edilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda kursiyerlerin eğitimde ÖYS'nin kullanımını olumlu görmüşler fakat başta zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan kursiyerlerin hepsi diğer kursların da ÖYS aracılığıyla yapılmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Penirci (2014), tarafından yapılan "Yetişkin Eğitimi Kurslarının Yetişkin Eğitimi ve Yetişkin Öğrenen İlke ve Özelliklerine Göre İncelenmesi" başlıklı çalışmada yetişkin eğitimi kurslarının kursiyerlere, yetişkin eğitimi ve yetişkin öğrenen ilke ve özelliklerine göre verilip verilmediği incelenmiştir. Araştırmacı tarafından inceleme amacına uygun ölçek geliştirilmiş ve İstanbul Halk Eğitim Merkezlerindeki mesleki ve teknik kurslara katılan 380 kursiyere uygulanmıştır. Çalışma sonucunda; yaşı yüksek olan kursiyerlerin

eğitim ortamının fiziksel koşullarına daha olumsuz baktıkları, evli olan kursiyerlerin eğiticinin olumsuz özelliklerini daha çok belirtikleri, eğitim seviyesi artan kursiyerlerin eğiticinin olumsuz özelliklerini daha çok belirttikleri anlaşılmaktadır.

Tezcan ve Duman (2014), tarafından yapılan "Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma" başlıklı çalışmada yetişkin kursiyerlerin güdüsel yönelimlerinin Houle'un yetişkin öğrenenler sınıflandırmasına göre saptanması amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda Muğla Halk Eğitimi Merkezi'nde düzenlenen kurslara katılan 58 yetişkin öğrenene ulaşılmış, görüşme tekniği kullanılarak veriler elde edilmiştir. Çalışma sonucunda amaç yönelimli kursiyerlerin belge almak, etkinlik yönelimlilerin yeni insanlar tanımak, öğrenme yönelimlilerin ise sadece öğrenmek için kurslara katıldıkları belirtilmiş. Üç temel güdüsel yönelime göre yetişkin öğrenenlerin büyük bir kısmı öğrenme yönelimli olduğu görülmüştür.

Karabacak Aşır (2011), tarafından yapılan "Mamak Halk Eğitimi Merkezinde Açılan Kurslara Katılan Kadınların Katılma ve Terk Nedenleri" başlıklı araştırma halk eğitimi merkezlerinde uygulanan programlara katılan ve bu programlardan ayrılan kadınların programlara katılma ve programlardan ayrılma nedenleri toplumsal cinsiyet dinamikleri bağlamında saptanması amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubu Mamak Halk Eğitimi Merkezinde uygulanan çeşitli programlardan ayrılan 38 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmış ve araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak oluşturulan görüşme formu katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmada kurslara katılma nedenleri arasında; sosyal ilişkileri geliştirme, melek kazanma, boş zamanları değerlendirme, evdeki konumunu güçlendirme, kursta verilen ücret, belge alma, yeni şeyler öğrenme isteği ve öğrendiklerini gelire çevirme bulunmakta kurslardan ayrılma nedenleri arasında ise; kurs yöneticisinin tutumu, kursiyerlerle anlaşamama, eşin devama izin vermemesi, maddi imkânsızlıklar, ücret alamama, çocuklarla ilgili sorunlar, evlenme, aile büyüklerinin izin vermemesi, ailevi sorunlar ve sağlık nedenleri olduğu görülmektedir.

Gürgenç (2010), tarafından yapılan "Halk Eğitimi Merkezlerince Yürütülen Yetişkinler Okuma-Yazma Öğrenimi Ve Temel Eğitim Programının Etkililiğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı çalışmada Yetişkinler Okuma-Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı'nın (I. kademe) etkililiğini, öğretmen görüşlerinden yararlanarak değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen Öğretmen Kişisel Bilgi Formu (ÖKBF) ve Yetişkinler Okuma- Yazma

Öğretimi ve Temel Eğitim Programı (I. kademe) Değerlendirme Anketi I. Kademe Okuma-Yazma Öğretimi Programını uygulayan 119 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmada yetişkinlerin, önceden edindikleri yanlış öğrenmelerin okuma-yazma sürecini olumsuz etkilediği, ,yetişkinlerin, okuduklarını anlama konusunda sorunlar yaşadığı, uygulamada seslerin birbirleriyle karıştırılma sorunu olduğuna ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Şahoğlu (2010) tarafından yapılan "Halk Eğitim Merkezlerinde Düzenlenen Kurslara Devam Eden Yetişkinlerin Katılım Amaçları ve Kurslara İlişkin Görüşleri" başlıklı araştırma Halk Eğitimi Merkezleri tarafından düzenlenen kurslarda kayıtlı yetişkinlerin kurslara katılma amaçlarını ve bu amaçlara ulaşma durumlarını saptamak, yetişkinlerin Halk Eğitimi Merkezinde düzenlenen kurslarla ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Ankara merkez ilçelerinde bulunan Keçiören, Gölbaşı, Mamak, Etimesgut, Altındağ, Yenimahalle, Sincan, Çankaya Halk Eğitimi Merkezlerinde kurs alan 217 kişi katılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket katılımcılara yüz yüze mülakatlarla uygulanmış ve araştırma kapsamında katılımcıların %40.7 si sertifika almak ve meslek edinmek için %38.9 u kendisini geliştirmek ve bilgilenmek amacıyla kurslara katıldıkları görülmüştür. Araştırmada Yetişkinlerin % 97.2'sinin kursa katılım amacını gerçekleştirdiği görülmüştür.

Bumin (2009) tarafından yapılan "Yetişkin Eğitimi Programlarını Uygulayan Eğitimcilerin Mesleki Formasyonları, Mesleğe Dönük Algı Ve İhtiyaçları" başlıklı çalışma yetişkin eğitimcilerini tanımaya, algı ve ihtiyaçlarını öğrenmeye yönelik bir tarama çalışmasıdır. Araştırmacı tarafından geliştirilen 'standartlaştırılmış açık uçlu soru formu' ve 'kişisel bilgi anketi' 38 eğitimciye uygulanmıştır. Araştırmada eğitimcilerin %47'sinin meslek deneyiminin 1-5 yıl olduğu ve Eğitimcilere göre, yetişkin eğitimi alanındaki en temel sorunların; kurumsallaşma, eğitimciler ve katılımcılarla ilgili olduğu belirtilmiştir.

Elüstü (2007), "Yetişkinlerin Eğitim İhtiyaçları ve Halk Eğitimi İle İlgili Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmasında yetişkinlerin eğitim ihtiyaçlarının ve halk eğitimi ile ilgili farkındalık düzeylerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmada Kadıköy ilçesinde bulunan 200 katılımcıya 34 soruluk anket uygulamış ve şu sonuçlara ulaşmıştır: Çalışmaya katılanların çoğu eğitime ihtiyaç duymaktadır. Yetişkinlerin yaşlarına, medeni hallerine ve mesleklerine göre eğitim ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Halk eğitimi ile ilgili birçok konuda farkındalık düzeylerinin düşük

olduğu belirlenmiştir. Halk Eğitimi Merkezleri'nin bireylere tanıtılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

2.7.2.Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Novitri & Aini (2020), yaptıkları çalışmada yetişkin eğitimine katılanların motivasyonları incelenmiş yetişkin eğiticisinin andragojik yeterliliğine, öğrenme motivasyonunun tanımına ve eğitmenin andragojik yeterliliği ile eğitime katılanların öğrenme motivasyonu arasındaki ilişkiye genel bir bakış sağlama amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, eğiticinin andragojik yeterliliğinin ve katılımcıların öğrenme motivasyonunun düşük olduğu tespit edilmiştir.

Prakash, Sharma, Advani (2019), yaptıkları çalışmada andragojik ilkelerin yetişkin eğitiminde kullanımı araştırılmış ve yetişkinlerin genel özellikleri betimlenmiştir. Araştırmada, yetişkinleri özellikleri şu şekilde sıralanmış; yetişkinler özerktir, kendi kendini yönetir, yeni şeyler öğrenmeye isteksizdir ve esas olarak bilginin anında uygulanmasına odaklanırlar. Yetişkinler genellikle hedef odaklıdır. Ayrıca araştırmada yetişkin eğitiminde farklı teknikler kullanılmalı, fikirlerin tartışılmasına ve yetişkinlerin eğitim sürecine aktif olarak katılmaları sağlanmalı yetişkin öğrenci her zaman motive edilmeli ve olumlu geribildirimle desteklenmeli, öğrenme her zaman katılımcının hedefiyle ilişkilendirmeli önerilerinde bulunulmuştur.

Wolf & Jenkins (2014), yaptıkları çalışmanın amacı işyeri okuryazarlığı kurslarına katılan yetişkinlerin, kayıttan iki ila üç yıl sonrasına kadar olan dönemi kapsayan boylamsal verileri kullanarak okuduğunu anlama becerilerini ne derece geliştirdiğini incelenmektir. Araştırmada okuma becerilerinin karmaşıklığı vurgulanmış ve eğitimde ciddi ilerleme kaydedilecekse uzun öğrenme ve öğretim sürelerine ihtiyaç duyulacağının altı çizilmiştir.

Giannoukos, Besas, Galiropoulos ve Hioctour (2014), yaptıkları çalışmada yetişkin eğitimcilerin eğitimde kullandığı stratejiler, yöntem, teknikler ve materyallerin başarısı araştırılmıştır. Araştırmada yetişkin eğitimcisinin sadece bilgiyi aktaran değil aynı zamanda yetişkinlere bilgiyi araştırmaya teşvik eden olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca yetişkinlerin eğitim sürecinde ekonomik ve sosyal engellerden bahsedilmiştir. Bununla beraber yetişkinlerin benlik algısı eksikliği öğrenmeyi olumsuz etkilediği belirtilmiştir.

Stephen (2012), yaptığı çalışmada Knowles tarafından geliştirilen yetişkin eğitiminin altı ilkesi yetişkin eğitimciler tarafından nasıl uygulandığı araştırılmıştır. Araştırmacı görüşmeleri, sınıf gözlemlerini ve belgeleri kullanarak çalışma için veri toplamıştır. Araştırma sonucunda altı ilkenin yetişkin öğrencilerin öğrenme sürecinde büyük bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın süreci, araştırmanın katılımcıları, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırmada geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma halk eğitimi merkezlerinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Temel nitel araştırma bir olguyu, olayı katılımcıların kendi bakış açılarıyla yorumlaması ve araştırmacının da ortaya çıkan yorumlardan olgu ya da olayı anlamlandırmaya çalışmasıdır. Temel nitel araştırma, araştırmacı tarafından üzerinde fikir sahibi olunacak fenomenin katılımcılar tarafından nasıl yorumlandığı ve fenomenin katılımcılar tarafından nasıl ilişkilendirildiğiyle ilgilenir. Temel nitel araştırmada verilerin analizi yapılırken tekrarlanan verilerin kendi aralarında uygun kategorilere ayrımı yapılır. Bulgular kısmında temalar oluşturulur ve araştırmacı verileri anlamlandırmaya çalışır (Merriam, 2013).

3.2.Araştırma Grubu

Araştırmanın nitel bir çalışma olması sebebiyle, örneklem kavramı yerine çalışma grubu kavramı kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır.

Ölçüt örnekleme (criterion sampling) yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların çalışılmasıdır. Amaçlı örneklemeyi tercih etmedeki amaç, çalışmada derinlemesine nitelikli veriler elde etmektir (Patton, 2014). Bu ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önce oluşturulmuş ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018)

Bu çalışma özelinde katılımcılarda; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kadrolu veya sözleşmeli sınıf öğretmeni olması, halk eğitimi merkezlerinde çalışmış ya da çalışıyor

olması ölçütleri aranmıştır. Bu ölçütleri sağlayan 20 katılımcı bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur.

Çalışma grubunda yer alan katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet, Yaş, Eğitim Bilgileri, Mesleki Deneyim, Yetişkin Eğitimi Alma Durumuna Göre Dağılımları

Değişken		Frekans
Cinsiyet	Kadın	7
	Erkek	13
Toplam		20
Yaş	20-30	7
	31-40	8
	41-50	5
Toplam		20
Eğitim bilgileri	Lisans	18
	Yüksek Lisans	2
Toplam		20
Mesleki deneyim	1-5	4
	6-10	7
	11-15	3
	16-20	2
	21 ve üzeri	4
Toplam		20
Yetişkin eğitimine yönelik eğitim alma durumu	Aldı	5
	Almadı	15
Toplam		20

Tablo 1'de görüldüğü gibi görüşmeye katılanların 7'si kadın, 13'ü erkektir. Katılımcıların 5'i 41-50 yaş aralığında, 8'i 31-40 yaş aralığında, 7'si 20-30 yaş aralığındadır. Katılımcıların 18'i lisans 2' si yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların 4'ü 21 ve üzeri mesleki kıdeme, 2'si 16-20 mesleki kıdeme, 3'ü 11-15 mesleki kıdeme, 7'si 6-10 mesleki kıdeme, 4'ü mesleki kıdeme 1-5 mesleki kıdeme sahiptir. Katılımcıların 15'i yetişkin eğitimine yönelik herhangi bir eğitim almamış, 5'i yetişkin eğitimine yönelik eğitim almıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama aracı olan görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme yöntemi katılımcılardan derinlemesine bilgi edinmeyi sağlar. Görüşme, gözlemleyemediğimiz niyetlerin, düşünce ve duyguların soru sorma yoluyla elde etmeye

yarayan ve elde edilen bulguların niteliğinin büyük oranda araştırmacıya bağlı olduğu nitel veri toplama aracıdır (Patton, 2014).

Yapılan görüşmelere uygun katılımcıların bulunması için okullar ve halk eğitimi merkezleri ile görüşülmüş uygun katılımcılara bilgilendirme yapılmış gönüllülük ilkesi çerçevesinde katılımcılarla görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerden üçü hariç tamamı ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşülenlerden ikisi ise sesin kaydedilmesine rahatsız olduğu için görüşmeyi yarıda bırakmış kendileri ile kayıt cihazı kullanılmadan görüşmenin yazılı olarak kaydedilmesi önerilmişse de kişiler ikna edilememiş ve görüşme yarıda bırakılmıştır. Bu görüşmelerden alınan veriler araştırma verilerine dâhil edilmemiştir.

Katılımcılarla görüşme yapılmadan önce çalışma hakkında detaylı bilgi verilmiş ve çalışmayı kabul eden katılımcılar ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılardan bazıları birkaç soruyu kapsayan cevaplar vermişlerdir. Bu durumda cevabı alınan sorular tekrar sorulmamıştır. Her bir kişi ile yalnız görüşülmüştür. Böylece ortamda bulunan diğer kişilerden etkilenme olasılığı kontrol altına alınmıştır.

Görüşmeler esnasında ses kayıt için katılımcılarda izin istenmiş izin veren 17 katılımcı için ses kayıt cihazı kullanılmış daha sonra ses kayıtları araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına geçirilmiştir. Yazılı çözümlemelerle elde verilerle her bir soru için verilen cevapların bir araya getirildiği bir dosya elde edilmiştir. Yazılı hale getirilen veriler defalarca okunarak anlam çözümlemesine olanak verecek fikir ve kavramlar belirlenmiş araştırma amaçlarına açıklık getirecek biçimde yorumlanmıştır.

Ses kayıt cihazı için izin alınamayan üç katılımcı ile yapılan görüşmelerdeki bulgular katılımcıların sözlerinin aynı ortamda yazıya geçirilmesi suretiyle elde edilmiştir.

Araştırmacı görüşme esnasında alt problemlere uygun hazırlanan görüşme sorularını katılımcılara sormuş ve yanıtlar almıştır. Araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanması için önce Dicle Üniversitesince etik kurul onayı alınmış daha sonra Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğünce uygulama izni alınmıştır. Araştırmacı araştırma konusunda ayrıntılı biçimde veri elde etme amacıyla katılımcılara aşağıdaki soruları yöneltmiştir:

1. Yetişkin eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?

2. Yetişkin eğitiminin yeterince bilindiğini düşünüyor musunuz? Yetişkin eğitimin bilinirliğini arttırmak için neler yapılabilir?

3. İyi bir yetişkin eğitimcisi sizce hangi özelliklere sahip olmalıdır?

4. Yetişkin eğitiminin avantajları ve sınırlılıkları nelerdir?

5. Sizce yetişkin eğitiminin sorunları nelerdir? Bu sorunlara çözüm öneriniz nelerdir?

6. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

3.4. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

Araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme; nitel araştırma yöntemlerinde en sık kullanılan veri toplama aracıdır. Katılımcının herhangi bir konu hakkındaki bakış açısını ve düşüncelerini kendi ifadeleriyle anlatmasına olanak tanıyan esnek bir yöntemdir. Yarı yapılandırılmış görüşme sayesinde araştırmacı konuyla ilgili önceden hazırlanan sorularla görüşmeyi gerçekleştirir (Çarkoğlu, 2013).

Verilerin toplanması, 20 katılımcı ile görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Görüşmeler mart ve nisan aylarında yapılmıştır. Gönüllü katılımcıların okulları ziyaret edilip uygun zamanlarında randevu alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri sorulduktan sonra yarı yapılandırılmış formdaki sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların içten ve samimi cevaplar verdikleri gözlenmiştir. Görüşmeler yaklaşık yirmi beş dakika sürmüştür. Görüşme takvimi Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Görüşme Takvimi

Katılımcılar	Görüşme tarihi	Görüşme saati	Görüşme süresi	Görüşme yeri
K1	23.03.2021	18:30	25 dk. 15 sn.	Ev
K2	24.03.2021	11:00	17 dk. 12 sn.	Öğretmenler odası
K3	24.03.2021	12:30	24 dk. 30 sn.	Kurum bahçesi
K4	25.03.2021	10:30	20 dk. 12 sn	Kurum bahçesi
K5	25.03.2021	18:15	27 dk. 19 sn.	Ev
K6	26.03.2021	08:20	12 dk 20 sn.	Öğretmenler odası
K7	26.03.2021	09:10	18 dk. 13 sn.	Öğretmenler odası
K8	26.03.2021	10:00	22 dk. 15 sn.	Öğretmenler odası
K9	26.03.2021	11:10	26 dk. 14 sn.	Kurum bahçesi
K10	29.03.2021	08:25	28 dk. 17 sn.	Okulda boş sınıf
K11	29.03.2021	09:20	27 dk. 21 sn.	Kurum bahçesi
K12	29.03.2021	11:00	26 dk. 23 sn.	Kurum bahçesi
K13	30.03.2021	08:30	22 dk. 10 sn.	Öğretmenler odası
K14	30.03.2021	09:15	20 dk. 3 sn.	Öğretmenler odası
K15	30.03.2021	10:00	25 dk. 12 sn.	Kurum bahçesi
K16	31.03.2021	11:10	29 dk. 14 sn.	Kurum bahçesi
K17	31.03.2021	12:00	28 dk. 36 sn.	Kurum bahçesi

K18	05.04.2021	09:15	24 dk. 13 sn.	Öğretmenler odası
K19	06.04.2021	11:20	19 dk. 15 sn.	Kurum bahçesi
K20	07.04.2021	18:00	29 dk. 46 sn.	Kurum bahçesi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analiziyle yapılmak istenen; ortaya çıkan verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip okuyucuların yorumlayabileceği hale dönüştürmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

İçerik analizi 4 aşamadan oluşmakta bu aşamalar sırasıyla şöyledir.

1. Verilerin kodlanması: Elde edilen veriler incelendikten sonra, anlamlı bütünlere ve kodlara ayrılır ve her bölümün ne anlam ifade ettiği bulunur.

2. Temaların bulunması: Önceki aşamada ortaya çıkan kodlara göre verileri, genel olarak açıklayabilen ve kodları belirli kategorilerde toplayabilen temaların belirlendiği aşamadır.

3. Kodların ve temaların düzenlenmesi: Belirlenen tema ve kodlara göre veriler hakkında yorum yapıldığı aşamadır.

4. Bulguların yorumlanması: Detaylı bir şekilde tanımlanan ve sunulan bulguların araştırmacı tarafından yorumlandığı ve bu yorumlardan da sonuç çıkardığı aşamadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu araştırmada veriler; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve tanımlanması, bulguların yorumlanması olarak 4 aşamada analiz edilmiştir.

Veriler araştırmacı tarafından elektronik ortama aktarılmış ortaya çıkan veriler detaylı şekilde incelenmiş, üç uzman görüşü alınarak verilerden kodlar oluşturulmuştur. Belirlenen kodlar arasında benzer yönler bulunmaya çalışılmış ve tematik kodlama işlemi yapılmıştır. Oluşturulan kodların benzerlik ve farklılıkları incelenmiş, kodların birbirleriyle ilişkili olanları bir araya getirilerek alt temalar ve temalar oluşturulmuştur. Bulgular bölümünde her temanın altında o temayla ilişkili olan alt temalar verilmiş ve şekillerle sunulmuştur.

3.5 Geçerlilik ve Güvenirlik

Nitel araştırmada geçerlik genel anlamda araştırma sonuçlarının doğruluğunu konu edinir. Araştırılan olgunun tarafsız bir biçimde gözlenmesi anlamında kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

İç geçerlilik, araştırmacı çalışma sonuçlarına ulaşırken izlenen sürecin çalışılan gerçekliği ortaya çıkarma yeterliliğidir. İç geçerlilik araştırmacının gözlemlediği olguların gerçeği yansıtmasıyla ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmacı, çalışmasında iç geçerliliği arttırmak için görüşme formu hazırlarken uzman görüşü almıştır. Katılımcıların görüşmede sorulara içtenlikle cevap vermeleri için katılımcılara kimlik bilgilerinin hiçbir şekilde paylaşılmayacağı ve katılımcılara ortaya çıkan verilerin sadece bilimsel amaçla kullanılacağı sözü verilmiştir. Katılımcılar gönüllülük ilkesine uygun olarak araştırmaya destek olmuştur. Katılımcıların; samimi cevap verebilmeleri için görüşme yer ve zamanı katılımcı tarafından belirlemiş, katılımcının kendini rahat hissettiği yer ve uygun olduğu zamanda katılımcıyla görüşülmüştür.

Dış geçerlik (aktarılabilirlik): Ortaya çıkan sonuçların benzer gruplara veya ortamlara aktarılabilirliğidir.

Dış geçerlilik araştırmanın genellenebilmesiyle ilişkilidir. Sosyal olayların ortama göre değiştiği varsayımından hareketle sosyal olayların hiç biri başka birine doğrudan genellenemez; fakat bir dereceye kadar benzetilerek genellenebilir. Nitel araştırmalarda genelleme doğrudan değil dolaylı olarak yapılabilir. Nitel araştırmada örneklem genellemeye izin verecek ölçüde çeşitlendirilmiş olmalı (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmacı; dış geçerliliği arttırmak için ölçüt örnekleme uygun biçimde yirmi katılımcıyla görüşmüş, katılımcıları Diyarbakır'ın farklı ilçelerinde görev yapan öğretmenlerden seçmeye özen göstermiş, ortaya çıkan verileri tema ve alt tema olarak ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Güvenirlik ise bir araştırmanın farklı gözlemciler tarafından veya aynı gözlemci tarafından farklı sürelerde yapıldığında benzer sonuçların ortaya çıkmasıdır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşkın, 2013).

Araştırmacı çalışmasında güvenirliği arttırmak için verileri analiz ederken üç uzman görüşü alınarak kodlar oluşturulmuş, Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlik

formülü kullanılarak güvenirlik hesaplamaları yapılmıştır. Buna göre, Güvenirlik: (Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100) güvenirlik formülünden güvenirlik hesaplanmıştır. Araştırma verilerinden toplam 147 adet kod oluşturulmuştur. Bu kodlardan 142 tanesi uzmanlar tarafından görüş birliği ile oluşturulmuş, 5 adet kod ise uzmanlarca görüş ayrılığı oluşmuştur. Genel bulgulardan Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlik formülü kullanılarak (G: 142 / (142+5) x 100) elde edilen değer % 96,5'tir. İçsel tutarlılığı veren kodlama denetimine göre uzmanlar arası görüş birliğinin en az % 80 olması beklenir (Miles ve Huberman, 1994). Veri analizi güvenirliğini belirlemek için yapılan bu işlem araştırmada % 96,5 olduğu, Miles ve Huberman güvenirlik formülü değerinin % 80'den yukarı olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, araştırmacının kodlamalarının güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmacı; çalışmasında güvenirliği arttırmak için araştırmada veri toplama ve veri analiz ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Görüşmeler sırasında yaşanabilecek aksaklıklar ve oluşabilecek sorunları önceden deneyimlemek için katılımcılarla ön görüşme yapılmış ve ön görüşme yapılan katılımcılar araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmaya katılımcı sayısı fazla tutulmaya çalışılmış, araştırmacıların kendini rahat hissedebilecekleri ortamlarda görüşme yapılmıştır.

4.BULGULAR VE YORUMLAR

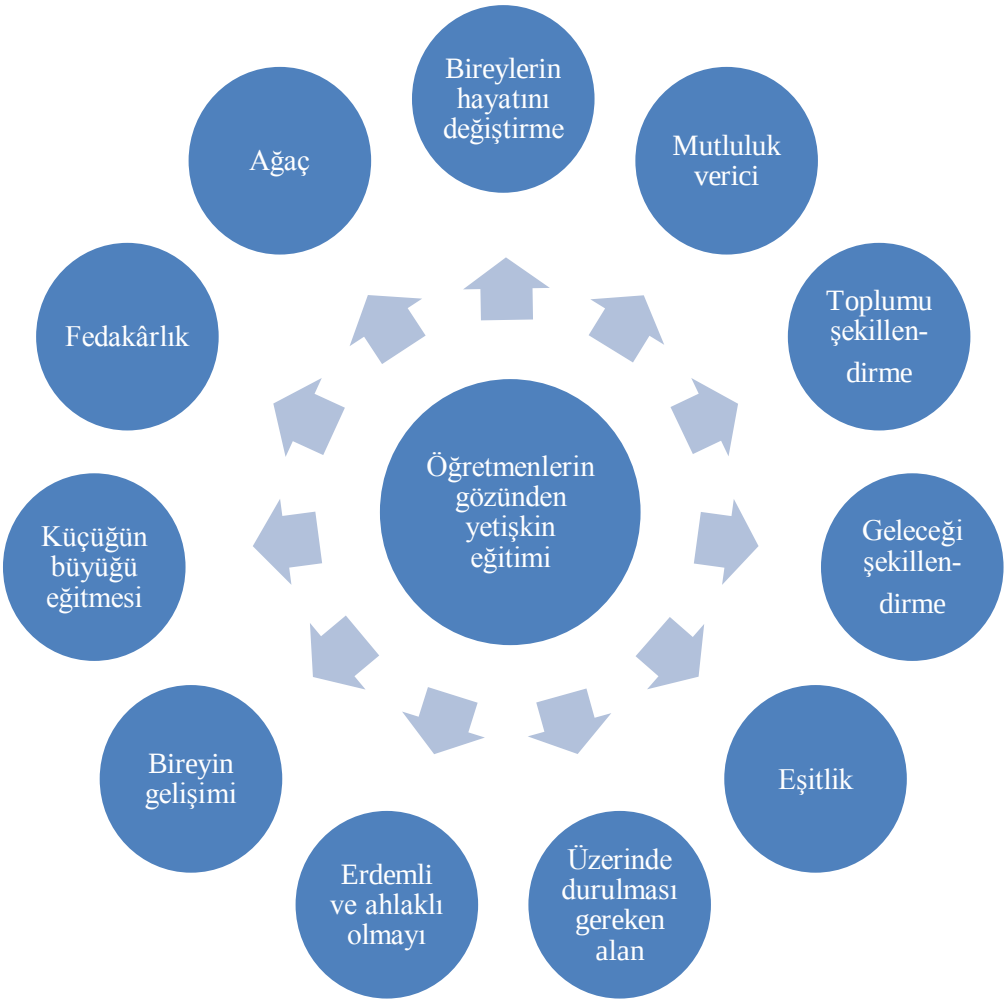
Bu bölümde; halk eğitimi merkezlerinde görev alan sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan verilerin analiz edilmesiyle elde edilen bulgulara ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimi Hakkında Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimi Hakkında Düşüncelerine İlişkin Bulgular öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda 4 temada toplanmıştır. Bu temalar Öğretmenlerin gözünden yetişkin eğitimi, yetişkin eğitiminin önemi, yaş faktörünün eğitime etkisi, sorumluluğun eğitime etkisidir.

Öğretmenlerin gözünden yetişkin eğitimi temasına ilişkin bulgular Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1: Öğretmenlerin Gözünden Yetişkin Eğitimi Temasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda; öğretmenlerin gözünden yetişkin eğitimi teması 11 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Bireyin hayatını değiştirme, mutluluk verici, toplumu şekillendirme, geleceği şekillendirme, eşitlik, üzerinde durulması gereken alan, erdemli ve ahlaklı olmayı, bireyin gelişimi, küçüğün büyüğü eğitmesi, fedakârlık, ağaçtır.

Bireylerin hayatını değiştirme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi; benim açımdan yetişkin bir bireyin kendini yetiştirmesi onun hayatının değişmesini ifade ediyor."* (K12)

> *"Yetişkinlerin kişisel gelişimi için ve sağlıklı bir nesil yetiştirebilmeleri için aile içi sorunları daha çabuk çözebilmeleri, huzurlu bir hayat yaşamayı ve yaşatmayı öğrenebilmeleri için ve hatta aldığı eğitimle becerilerini geliştirerek eve maddi katkıda bulunabilmeleri için kesinlikle almaları gereken eğitimdir."* (K19)

> *"Yetişkin eğitimi; okula gitmemiş herhangi bir sebepten dolayı okuması yazması olmayan yetişkinlerin eğitimi okuma yazma bilmeleri yetişkinlerin hayatını değiştirir ve yetişkinlere çok büyük bir fayda sağlar."* (K20)

Katılımcılar; yetişkin eğitimi ile yetişkinlerin kendini yetiştirmesi, kişisel olarak gelişim sağlaması, huzurlu bir hayat yaşamaları, hayatlarını kolaylaştırma ifadelerini kullanmıştır. Katılımcılar; yetişkin eğitiminin bireylerin hayatlarında değişiklik yapacağını belirtmişlerdir.

Mutluluk verici alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi benim için mutluluğu ifade ediyor. Çünkü yetişkinlerin yeni şeyler öğrenmesi ve bu öğrendiklerini gündelik hayatta kullanmaları bana mutluluk veriyor. Mezun ettiğim kursiyerlerle daha sonra karşılaştığımda verdiğim eğitimlerin bireyleri değiştirdiğini görüyorum. Yetişkinler, kurs boyunca yeni bilgiler öğreniyor ve aldığı belgelerle işe girebiliyor. Yetişkinlere verilen eğitimin sonuçlarını hemen gözlemleyebiliyorum. Daha önce yapamadıkları bazı şeyleri yapabiliyorlar. Mesela toplama-çıkarmayı eğitimler sonucu yapabiliyorlar ve pazara manava gittiklerinde bu işlemleri yapabiliyorlar. Bu da yetişkinlerin hayatlarında değişiklik meydana getiriyor. Bu değişikliği gözlemlemek ya da kurs verdiğim bir yetişkinin beni gördüğünde yaşadıkları olumlu değişimi anlatması beni çok mutlu etmektedir."* (K5)

"Benim açımdan yetişkin eğitimi gurur verici bir eylem çünkü ablalarımız, annelerimiz yaşındaki yetişkinlere eğitim vermek ve eğitim sonunda ablalarımız, annelerimiz yaşındaki yetişkinleri okuryazar olarak görmek tabi ki bana gurur veriyor. Aynı zamanda ülkemiz açısından da yetişkin eğitimi gayet olumlu bu eğitimler sayesinde ülkemizdeki okuryazar oranı artıyor bu da gurur verici." (K7)

"Benim için en önemli yani çocuğun annesinin babasının okuma öğrendiği zaman o çocuklara katacağı faydalar bu beni çok mutlu ediyordu O yüzden daha çok çabalamıştım yetişkinleri öğrenmesi için. Ayrıca kendi yaşamlarında bu bilgileri kullanarak bi şeyler yapması kendisinin bilgileri öğrendikten sonra yaşadıkları heycanı, mutluluğu görünce ben de mutlu oluyordum." (K11)

"Yetişkin eğitimi verdikten sonra yetişkinlerin farkındalıkları artıyor. Hayata bakış açıları değişiyor. Bu sebeplerde yetişkin eğitimi vermek beni mutlu ediyor." (K15)

Katılımcılar; yetişkinlere eğitim vermenin mutluluk verici bir eylem olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar; yetişkinlerin aldığı eğitimlerle yeni bilgiler öğrenmesi ve bu bilgileri gündelik hayatta kullanmalarının katılımcılara mutluluk verdiği, yetişkinlerin öğretmenlerden yaşça büyük olması büyüklere yeni şeyler öğretmenin katılımcıları mutlu ettiği, okuma yazma eğitimi sayesinde ülkedeki okur-yazarlık oranının artmasının gurur verici bir eylem olduğu ayrıca yetişkinlerin aldıkları eğitimin çocuklarına yansıyacak olmasının da katılımcılar tarafından mutluluk verici olarak ifade edilmiştir.

Toplumu şekillendirme alt temasına öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin, eğitim olması gereken bir konu toplumumuzda hani özellikle anne baba eğitimi çocukların eğitimini ve toplumun genelini düşündüğümüzde toplumun geleceğini etkileyeceğini düşünüyorum eğitimli anne babayla eğitimi eksik kalan anne babanın çocuğa bakış açısı yetiştirilme tarzından farklı olacaktır bu sebeple önemli ve hassas bir konu bildiğim kadarıyla yetişkin eğitimini halk eğitim aracılığı ile yapıyorlar yetişkin eğitiminin iyi olduğunu düşünüyorum." (K6)

"Yetişkinlerin kültürel olarak, okuma yazma olarak, bilgi olarak, her türlü eğitimi almaları toplumun refah seviyesini arttırabileceğine inanıyorum. Yetişkin eğitimi gerçekten toplumumuz için gerekli." (K20)

Katılımcılar yetişkinlerin ebeveyn oldukları için geleceği şekillendireceklerini ve yetişkinlerin alacakları eğitim sayesinde toplumun refah seviyesinin artacağı belirtmişlerdir.

Geleceği şekillendirme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitiminin; kesinlikle geleceği şekillendireceğine inanıyorum çünkü yetişkin eğitimi alan kişiler çocuklarıyla daha kaliteli, daha iyi vakit geçireceklerinden dolayı yetişkin eğitiminin geleceği şekillendireceğini düşünüyorum."* (K18)

> *"Eğitimler sayesinde yetişkinlerde meydana gelen değişimler yetişkinlerin gelecek yaşantıların da olumlu değişimler meydana getirmektedir. Yetişkinlerde meydana gelecek olumlu değişimler, ülkemize de gelecekte fayda sağlayacaktır. Geleceğimizin daha olumlu şekillenmesi için yetişkin eğitimi gereklidir."* (K5)

Katılımcılarca yetişkin eğitiminin yetişkinlerin gelecek yaşantılarında değişiklik meydana getirmesi, yetişkinlere verilecek eğitimlerle ülke geleceğine olumlu katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Eşitlik alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi sayesinde vatandaşların ihtiyaç duyduğu eğitimler toplumun her kesimine ücretsiz bir şekilde devlet eliyle ulaşıyor. Verilen eğitimlere katılanlar arasında toplumda dezavanatajlı bireyler olsun, refah seviyesi yüksek bireyler olsun, herkese eşit imkânlar verilmektedir."* (K3)

> *"Bir toplumu geliştirmek istiyorsak; herkesin eşit şartlara kavuşmasını beklemeliyiz. Bence yetişkinlere, anne, babalara aynı şekilde eğitimlerini devam ettirmek isteyen kişilere olanak sağlamalıyız. Sınıf öğretmeni görevimden dolayı anne babaların çektiği zorlukların farkına varıyorum, bu yüzden anne ve babalara da eğitimde destek olmak isterdim." (*K8)

> *"Yetişkin eğitimi benim açımdan herkese eşit eğitim alabilmeyi ifade ediyor. Yetişkin eğitimi ile her kesime ulaşabilmek mümkündür. Yetişkin eğitim ile ben 60 – 70 yaşındaki bireylere de eğitim verdim. Zaten herkes için olan eğitim toplumumuzu daha üst seviyelere taşıyacaktır."* (K17)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimine her kesimden vatandaşın katılmasının, her yaştan bireye eğitim sağladığı belirtilmiştir.

Üzerinde durulması gereken bir alan alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Birçok konuda en temel okuma yazma bakımından geri kaldığımızı düşünüyorum, üzerinde durulması gereken bir alan yetişkin eğitiminde katılımcılar genellikle bayandır. Erkekler okuma yazma bilmese dahi kursa gelmiyorlardı; ancak bayanların içinde ukte kalmış okumak bu sebeple geliyorlardı. Geneli 40 yaşın üstündekilerdi ve devam etmek istiyorlar o eksikliği gidermek istiyorlardı. Yetişkin eğitimi ayrıca sadece okuma yazma değil de kişinin kendisini geliştirmesi açısından önemli yetişkin eğitimi ayrıca kişisel gelişim, bilgisayar teknoloji gibi eğitimlerde yetişkin eğitimi ile verilebilir başlı başına bir konu yetişkin eğitimi."* (K6)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitiminin önemini vurgulanmış, yetişkin eğitiminin birçok alanda olduğu ve yetişkin eğitiminin üzerinde durulması gereken bir alan olduğu belirtilmiştir.

Erdemli ve ahlaklı olma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Bana göre yetişkin eğitimi ahlak kavramı ile ilişkilidir. Gözlemlediğim kadarıyla sağlam eğitim alan yetişkinler daha erdemli ve ahlaklı olma davranışı da sergilemektedir. Eğitim ahlaki değerlerimizin sonraki nesillere aktarılması açısından da önemlidir."* (K2)

> *"Yetişkin eğitimi okuma yazmanın dışında bence erdemli ve ahlaklı olmayı da ifade ediyor. Çünkü eğitim öğretim bir bütündür. Yetişkinlerin eğitilmesi yeni nesillerin güzel bir yaşam geçirmesiyle de ilişkili yetişkinlerin eğitimlerinin nitelikli ve nicelikli olmasına da bağlıdır.*" (K15)

Katılımcılar yetişkinlere verilecek eğitimler sayesinde yetişkinlerin daha erdemli ve ahlaklı davranışlar sergileyebileceğini yetişkinlerin bu davranışları da gelecek nesillere aktaracağını belirtmiştir.

Bireyin gelişimi alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi bana göre; kişinin hayat kalitesini arttıran, düşünce dünyasını zenginleştiren, farklı deneyimler yaşatan, yetişkinlere yeni perspektifler kazandıran faaliyetleri ifade eder. Yetişkin eğitimi sadece okuma-yazma olmayıp yetişkinlerin farklı birçok alanda kendilerini geliştirebilecekleri, boş zamanlarını kültürel aktivitelerle doldurabilecekleri süreci ifade etmektedir."* (K1)

"Benim açımdan yetişkin eğitimi toplumumuzun ahlaki ve dini değerlere uygun kendi kabiliyetleri doğrultusunda her birinin eğitim yoluyla kimisinin sportif, temel beceri ve diğer alanlarda gelişmesini ifade eder." (K3)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimini yetişkinlerin düşünce dünyasını geliştiren, yetişkinlerin birçok alanda kendilerini geliştirebilecekleri eğitimler olduğu belirtilmiştir.

Küçüğün büyüğü eğitmesi alt temasına ilişkin öğretmenden yapılan alıntı şöyledir:

"Yetişkin eğitimini küçüğün büyüğünü eğitmesine benzetebiliriz. Çünkü yetişkin eğitimine genel olarak öğretmenlerden yaşça büyük kursiyerler geliyor normalde bunun tersi olur." (K10)

K10 kodlu Katılımcının belirtiği küçüğün büyüğü eğitmesi alışılmışın dışında bir durumdur. Yetişkin eğitiminde bu durumun normal olduğu belirtilmiştir.

Fedakârlık alt temasına ilişkin öğretmenden yapılan alıntı şöyledir:

"Bana göre yetişkin eğitimi fedakârlığı ifade ediyor. Çünkü yetişkin bireylere eğitim vermek zor ve zahmetli bir iştir. Yetişkinlere eğitimler vermek yetişkinlere bilgi aktarmak ve doğruyu yanlışı öğretmek büyük fedakârlık gerektirmektedir." (K4)

K4 kodlu katılımcının yetişkin eğitimini fedakârlık gerektiren bir durum olarak belirtmiş yetişkin eğitiminin zor ve zahmetli olduğunu vurgulamıştır.

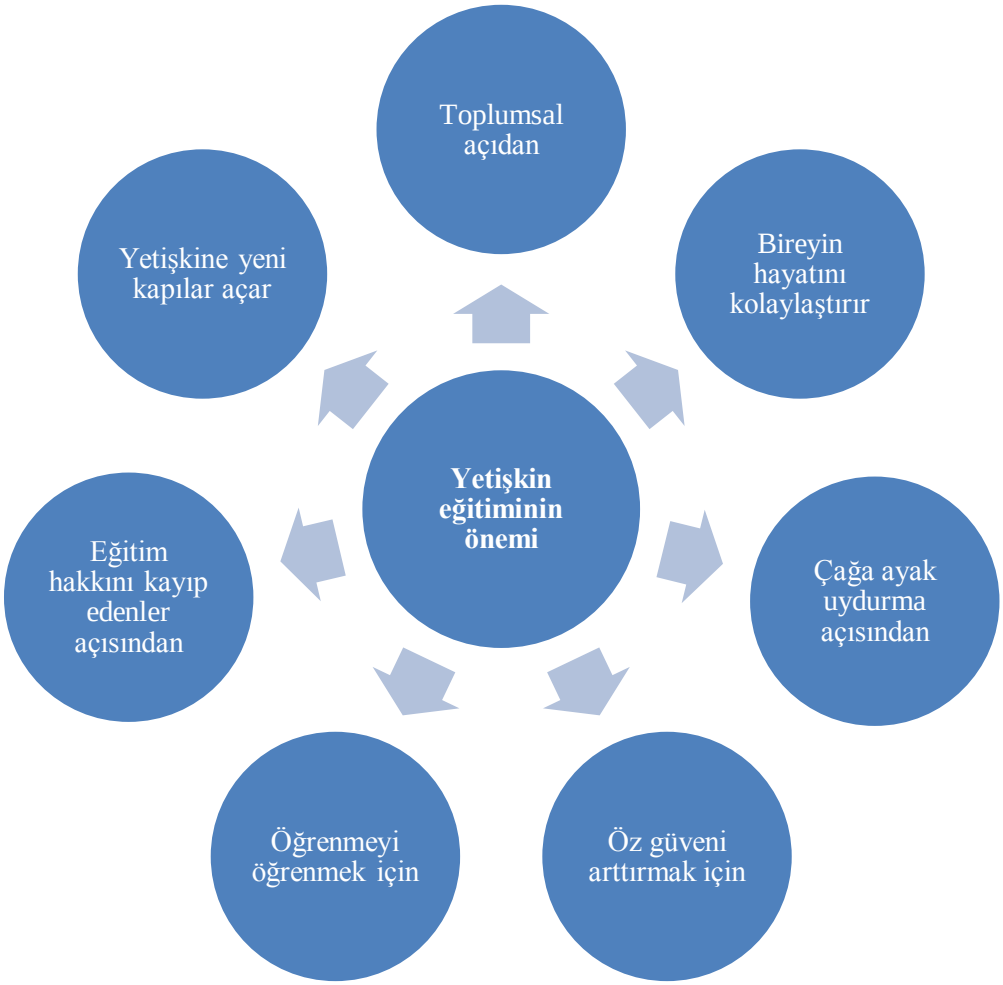
Ağaç alt temasına ilişkin öğretmenden yapılan alıntı şöyledir:

"Tohumlar fidana, fidanlar ağaca, ağaçlar ormana diye devam eden bir şarkımız var. Tohumlar çocukların eğitimini ifade ederken ağaçlar da yetişkin eğitimini ifade ediyor. Biz tohumu büyütmekle uğraştığımız kadar ağaçları da korumakla görevliyiz. Ağaçları koruyamasak yetiştirdiğimiz her tohum büyümeden yok olacaktır." (K9)

K9 kodlu katılımcının yetişkin eğitimini ağaca benzetmiş yetkin eğitiminin önemini vurgulamıştır.

Yetişkin eğitiminin önemi temasına ilişkin bulgular Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: Yetişkin Eğitiminin Önemi Temasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkin eğitiminin önemi teması oluşturulmuş ve bu tema 7 alt temaya ayrılmış bu alt temalar şunlardır: Toplumsal açıdan, bireyin hayatını kolaylaştırır, çağa ayak uydurma açısından, özgüveni arttırmak için, öğrenmeyi öğrenmek için, eğitim hakkını kaybedenler açısından, yetişkinlere yeni kapılar açar.

Toplumsal açıdan alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Toplumu kalkındırmak istiyorsak geleceğin nesillerini yetiştirmek istiyorsak şu anki nesilerin gelişmesi lazım ve toplumu geliştirmek istiyorsak yetişkin eğitimi özellikle bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için özellikle şart toplum için de yeterli eğitim almış insanlar olduğu gibi yeterli eğitim almamış insanlar var. Eğitim almış bireyler içinde de var olan eğitimlerini geliştirmek isteyen içinde meslektaşlarımızın da olduğu bireyler var. Bu sebeplerden ötürü yetişkin eğitimi toplumda yer almalı bence."* (K8)

"Yetişkin eğitimi en az çocuk eğitimi kadar önemli çocukların ve toplumun eğitimine yön veren insanlar yetişkinler sonuçta yetişkinlerin bilinçli olması gerekiyor." (K14)

"Yetişkinlerin eğitimini önemsiyorum çünkü yetişkin eğitimi demek yeni nesillerin eğitimi demektir. Çocukların eğitiminin tamamı yetişkinlere bağlı olduğu için önce yetişkinlerin eğitilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca yetişkinlerin kendini geliştirmesi çevrelerine de katkı sağlamaktadır." (K15)

"Bilgisiz toplum gerçekten sıkıntılı oluyor. Dünyaya baktığımızda geri kalmış toplumların genelde eğitim seviyelerinin de düşük olduğu, eğitime pek fazla önem verilmediği, gelişmiş toplumlara baktığımızda ise eğitime verilen önemin de arttığı görülmektedir. Bu da gösteriyor ki yetişkin eğitimi gerçekten önemlidir." (K18)

"Yetişkin eğitiminde görev almak gelecek nesillerin yetiştirilmesinde sağlam bir toplum yapısına sahip olmak için yetişkinlerin eğitim almasının gerekliliğine inanıyorum. Ayrıca yetişkin eğitimi evlenince daha huzurlu ve sorunsuz bir hayat yaşaması için önemlidir." (K19)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi temel eğitimi almayan bireyler için, gelecek nesillerin eğitimi için, toplumun huzuru için önemli olduğu vurgulanmıştır.

Bireyin hayatını kolaylaştırır alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinler, eğitim sayesinde daha önce yapamadığı birçok şeyi yapabilir duruma gelmektedir. Yetişkinler eğitim sayesinde birçok alanda kendilerini geliştirebilir. Daha önce yapamadıkları birçok beceriyi, eğitim sayesinde yapabilirler. Mesela bilgisayar kullanmayı bilmeyen bir yetişkin eğitim sayesinde iyi bir bilgisayar kullanıcısı olabilir. Yetişkinlerin öğrendiği yeni bilgiler, yeni beceriler bireylerin hayat standartlarını arttırır." (K5)

"Hastaneye giden bir anneye, adres soran bir babaya, şehir değiştiren bir abiye ya da ablaya gideceği yeri her zaman gösteremeyiz. Alacağı eğitim ile hayatı kolaylaşacak yetişkin bireyler yetiştirmek bizim asıl gayemizdir." (K9)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi yetişkinlerin yeni bilgiler edinmeleri, hayat standartlarının artması ve hayatlarının kolaylaşması bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Çağa ayak uydurma açısından alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Yetişkin eğitimi, çağa ayak uydurma açısından önemlidir. Günümüz bilgi çağında var olan bilgiler sürekli değişmekte bu değişen bilgilerin aktarma yeri de ülkemizde ve dünyada hayat boyu öğrenme kurumlarıdır. Bu kurumların vereceği eğitimlerle, yetişkinler çağa ayak uydurabilirler." (K2)

"Eğitimli bireyler, işin ehli olması ve işin eğitimini alması sebebiyle bu insanlarla yol yürümek daha kolaydır. Toplumsal olarak iyi eğitimli toplumun ufku daha geniş olur. Eğitim sürekli yenileme güncellemeyi gerektirdiği için çağımızda oluşan yeniliklerin öğrenimi de yetişkin eğitimi ile mümkündür. Tüm bu sebeplerden yetişkin eğitimi çok önemlidir." (K3)

"Yetişkinlere verilen eğitimlerle bireyler çağımızın getirdiği bilgileri elde edebiliyor. Bu eğitimler sayesinde kuşaklar arası iletişim daha anlamlı olmaktadır. Çünkü yetişkinler ile çocukları arasında bir kuşak çatışması mevcut bence verilen eğitim kuşak farkını da azaltmaktadır." (K17)

"Yetişkinler okuma yazma bilmediklerinde hayatlarında çok büyük sıkıntılar yaşamaktadırlar bunun için okuma yazma öğrenmeleri elzemdir. Bireyler yetişkin eğitimi sayesinde çağa ayak uydurabilirler. Yetişkin eğitimi sayesinde bireylerin hayatları değişebilir. Yetişkinler özellikle okuma yazma bilmedikleri zaman hayatlarında büyük eksiklik fark eder. Haberlerden tutunda birçok şeyden mahrum kalırlar okuma yazma bilmeyen yetişkinler açısından hayat durmuş sayılır. Okuma yazma bilmeyen bir yetişkinin hayatı da eksiktir yani bu kadar açık söyleyebilirim." (K20)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi yetişkinlerin değişen bilgilerin öğrenilmesi, yetişkinlerin olaylara geniş perspektiften bakmaları, kuşaklar arası iletişimin sağlanması, temel bilgilerin öğrenilmesi bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Öz güveni arttırmak alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimi çok önemlidir. Çünkü insanoğlu yaratılışı itibariyle kendini geliştirme, hayat standartlarını arttırma ihtiyacı duymaktadır. Yetişkin eğitimi de yetişkinlerin hayatlarına ve gelişimine olumlu katkılar sunarak yetişkinlerin daha özgüvenli bireyler olmalarını sağlar." (K1)

"Yetişkinlerin öğrendiği bilgi ve beceriler yetişkinlerin kendilerine olan güvenini de arttırıyor. Çünkü yetişkin bireylerin bazıları yapamam, başaramam hissi ile eğitime başlıyor. İlk derslerden sonra yapabileceklerini görüyorlar ve kurs sonunda daha öz güvenli yetişkinler karşımıza çıkıyor." (K4)

"*Yetişkin eğitimi alanlar bireylerin öz güvenleri gelişmektedir. Gözlemlediği kadarıyla yetişkinler eğitime başlarken biraz çekingen oluyorlar daha sonraları daha iyi ifade ediyorlar kendilerine olan güvenleri artıyor. Yani*

yetişkin eğitiminde yetişkinler sadece bilgi elde etmiyor eğitimler sayesinde kendilerine olan güven de artıyor." (K17)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitiminin yetişkinlerin kendilerine olan güveninin artması, çekingenliklerinin giderilmesi bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yetişkine yeni kapılar açar alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"*Okuma yazma ve temel bilgilerin yetişkinler tarafından öğrenilmesi yetişkin eğitimi ile mümkün olmaktadır. Yetişkin eğitimi sayesinde kişilere bilmediği bilgiler ve bilmediği beceriler öğretilir. Yetişkinlerin öğrendiği bu yeni bilgi ve beceriler yetişkinlere yeni imkânlar oluşturur. Benim kurs verdiğim birçok yetişkin öğrendiği bilgiler sayesinde yeni işler kurdu. Ayrıca yetişkinlere verdiğimiz belgelerle aldığı eğitimleri belgelendirebiliyor bu da girecekleri işlerde yetişkinlere avantaj sağlıyor."* (K14)

"Yetişkinlere verilen eğitim sayesinde yetişkinlerin hayatlarında yeni kapılar açılıyor. Yetişkinler okuma yazma öğrenince önlerine yeni fırsatlar çıkıyor, yeni iş alanları açılıyor. Tüm bu sebeplerden yetişkin eğitimi gerçekten önemlidir." (K16)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi yetişkinlerin yeni imkânlar kazanması, yetişkinlere yeni iş imkânları oluşması bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Eğitim hakkını kayıp edenler açısından alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Hayatlarında eğitim hakkını kayıp edenler için yetişkin eğitimi bir avantajdır. Aynı zamanda yetişkin eğitimi okuma hevesi olan yetişkinler için bir avantajdır."(K7)

"Toplumumuzda ne yazık ki daha önce okula gitmeyen temel bilgileri bilmeyen yetişkinler mevcut bu yetişkinlere daha önce eğitim imkânı verilmemiş bu imkânı yetişkin eğitimi sayesinde elde edebilmektedirler." (K11)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi yetişkinlerin başta temel eğitim olmak üzere eğitim hakları bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Öğrenmeyi öğrenmek için alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

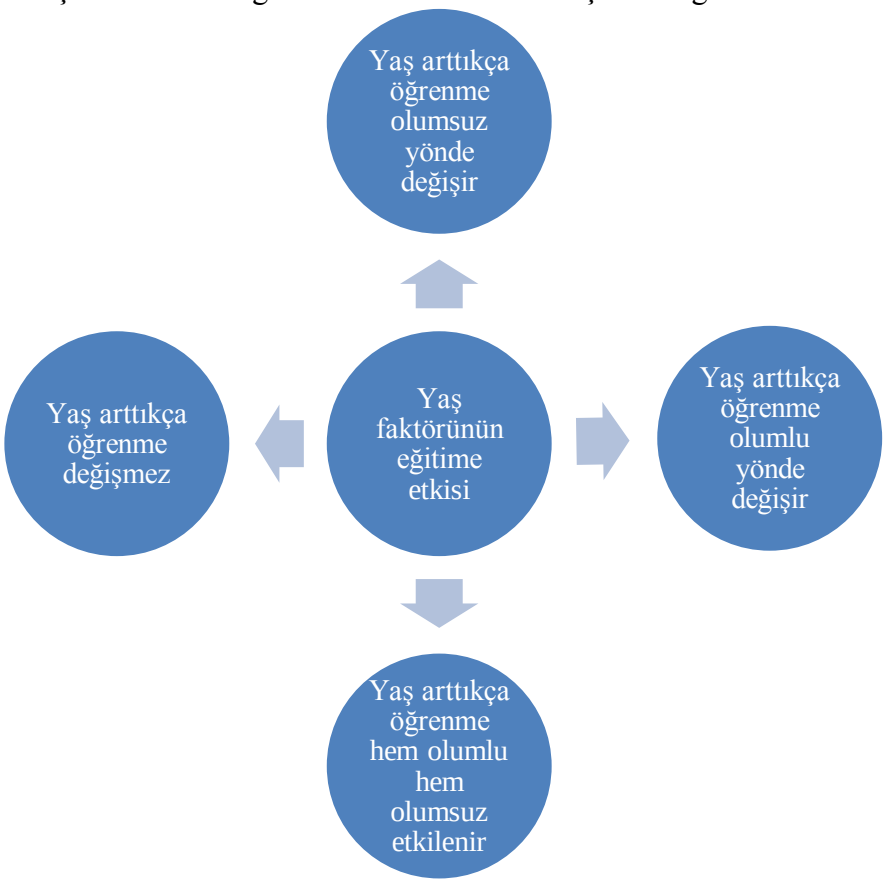
"Yetişkinler; bilgisayarı, teknolojiyi öğrendiği zaman öğrendiği bu bilgiler değiştiği zaman da daha kolay öğrenebilir. Gelişen teknoloji sayesinde öğrenmenin nasıl olacağını ve kendisi için en kolay öğrenme yöntemini bulur." (K5)

"Teknoloji çağında her an her şey değişmekte artık bilgiyi öğrenmekten çok öğrenmeyi öğrenmek gerekiyor. Daha açık bir ifadeyle bilgiye nasıl ulaşılmasının bilinmesi gerekiyor. Bunlar için yetişkin eğitimi önemlidir." (K19)

Katılımcılar tarafından yetişkin eğitimi yetişkinlerin sürekli değişen bilgilerin öğrenilmesi ve doğru bilgilere ulaşımın ne şekilde elde edeceğinin öğrenmesi bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yaş faktörünün eğitime etkisi temasına ilişkin bulgular Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3: Yaş Faktörünün Eğitime Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda yaş faktörünün eğitime etkisi teması oluşturulmuş ve bu tema 4 alt temaya ayrılmıştır. Bu alt temalar şunlardır: Yaş arttıkça öğrenme olumsuz yönde değişir, Yaş arttıkça öğrenme olumlu yönde değişir, Yaş arttıkça öğrenme hem olumlu hem olumsuz etkilenir, yaş arttıkça öğrenme değişmez.

Yaş arttıkça öğrenme olumsuz yönde değişir alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yaş değişince, yaşının gerektirdiği şekilde öğrenme de değişiyor. Çocukların hafızası daha açık olduğundan yetişkinlere göre çocukların bilgiyi alma süresi daha kısa oluyor." (K3)

"Yetişkinlerin yaşının artması eğitimi olumsuz yönde etkiliyor. Çünkü bilimsel araştırmalar da gösteriyor ki yaş arttıkça öğrenme düşer. Verdiğim eğitimlerde de bunu gözlemleyebiliyorum. Yaşın artması öğrenmeyi olumsuz etkiliyor. Yetişkinlerin yaşının artmasıyla ön bilgilerinin artması da söz konusu oluyor. Yetişkinlerin ön bilgilerindeki yanlışlık eğitimi zorlaştırıyor. Çünkü yeni bilgi aktarmaktan daha zor olanı var olan bilgiyi değiştirmektir. Bu sebeple öğretmenlerin yetişkinlere bilgi öğretmeden evvel ön bilgilerinin doğruluğu yanlışlığı iyi tespit edilmelidir." (K4)

"Öğrenme zorlaşır. Bir sınıf öğretmeni olarak okul çağındaki çocuklara yani 7-12 yaş aralığındakilere eğitim vermekteyiz benim açımdan bu aralıktaki öğrencilere ders aktarmak daha kolay yetişkinlerin konuları anlaması daha fazla zaman alabilmektedir. Eğitime zaman ayırma bakımından ise yetişkin bireylerde sıkıntılar yaşanabilmektedir." (K7)

"Belli bir yaştan sonra özellikle yirmili yaş sonrasındaki bireylerde öğrenme zorlaşıyor. Ayrıca toplumumuzda annenin sorumluluğu çok fazla haliyle eğitimde de etkisi oluyor. Ağaç yaşken eğilir sözü mesleğimizde karşılaştığımız zorlukları çok güzel anlatıyor. Zamanında yapılan eğitim çok daha faydalı diye düşünüyorum." (K8)

"Yaş artınca eğitim olumsuz etkileniyor. Yetişkinler kurslara katılmadan önce zaten bazı bilgi ve deneyimlere sahip olarak geliyorlar. Bu bilgiler ve davranışlar çocuklara nazaran biraz daha kalıplaşmış bu bilgi ve davranışları okul dışında farklı bir yönden edindikleri için ön bilgilerini değiştirmek zorlaşıyor." (K12)

"Yaş ilerledikçe her ne kadar psikomotor becerileri gelişse de manipülatif becerilerde zorluk yaşıyorlar yetişkinler özellikle yazmada yaptığımız dikte çalışmalarında zorluk çekiyorlar. Yani yaş faktörü artınca öğrenme zorlaşıyor atalarımızın da dediği gibi ağaç yaşken eğilir." (K14)

"Yetişkinlerde ister istemez yılların yorgunluğuyla var beyin eğitim dışında başka şeylerle uğraştığı için başka yere kanalize oluyorlar. Ben köyde yetişkin eğitimi verdim ordaki gözlemlerim yetişkinlerin koşuşturmasından işinden dolayı öğrettiklerimi algılayamıyorlardı beyin yorgunluğu kafalarındaki başka şeylerden ötürü tam olarak hedeflerinizi gerçekleştiremiyorsunuz. Çocukların tazecik beyinlerine daha kolay eğitim verebilirken yetişkine bunu defalarca tekrarlayabiliyorsunuz. Ayrıca

Yetişkinlerin ön bilgileri ne kadar yanlış olursa öğrenme de o kadar zorlaşıyor." (K15)

"Yaş yükseldikçe eğitimin kalitesi ister istemez düşüyor. Yetişkinlerin ön bilgileri yanlış ise zaten o bilgileri düzeltmek büyük sorun teşkil ediyor. Çocuklar eğitim açıdan biraz daha boş geliyor bu sebeple çocuklar bilgi alma konusunda yetişkinlere nazaran daha iyi bir durumda. Ayrıca yetişkinlerde bir de önyargı olayı oluyor bu da alınan bilgiyi ister istemez etkiliyor." (K18)

Katılımcılar yetişkinlere eğitim vermenin zor ve zahmetli olduğunu vurgulamışlardır. Ağaç yaşken eğilir atasözü birçok katılımcı tarafından belirtilmiştir. Yetişkinlerin ön bilgilerinin yanlışlığı sebebiyle yeni bilgi edinmelerinin zaman aldığı, yetişkinlerin manipülatif becerilerde zorluk yaşandığı yapılan görüşmelerden anlaşılmaktadır.

Yaş arttıkça öğrenme olumlu yönde değişir alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Yaş artıkça verileni anlamak daha kolaydır. Tecrübe ile hayatı öğrenen bir yetişkine yaşadığı şeyleri tekrar tekrar öğretmek her zaman daha kolaydır. Hiç yaşamamış görmemiş ve ilk defa karşılaşılanı anlamak öğrenmek daha zordur." (K9)

"Bazı yetişkinler ön bilgileriyle geliyor bu bilgiler eğitime de olumlu yansıyor." (K13)

"Kurs verdiğim kişiler evli çocuk sahibi okuma yazma bilmeyen ve bundan çok muzdarip olan istekli kişiler acaba okuyabilecek miyim yazabilir miyim başarılı olabilir miyim gibi tereddütleri yaşayan insanlar okuma etkinliğine yazma etkinliğinde daha fazla önem veren kişilerdir. Bilişsel ve fiziksel olgunluğu tamamlayan bu kişiler daha hızlı öğrenebiliyorlar yetişkinlere eğitim vermek daha kolay çünkü eğitimi planlı kısa süre içerisinde gerçekleştirmek ve hedefe kısa süre içerisinde ulaşmak istiyorlar çocuklara göre daha gayretli istekliler kolay vazgeçmiyorlar." (K19)

Katılımcılar yetişkinlerin yaşının ve deneyimlerinin artmasının eğitimi olumlu yönde vurgulamışlardır. Yetişkinlerin eğitime istekli şekilde geldiği, bilişsel ve fiziksel olgunluğa ulaştıkları için eğitimin daha kolay yapılabileceği katılımcıların verdiği cevaplardan anlaşılmaktadır.

Yaş arttıkça öğrenme hem olumlu hem olumsuz etkilenir alt temasına öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Yaş artınca öğrenme değişmektedir. Yetişkinler otuzlu yaşlara kadar bilgileri kolay bir şekilde öğrenmektedir. Otuzlu yaşlardan sonra her geçen yıl öğrenme zorlaşmaktadır. Yani yetişkinlerde yaş faktörü otuzlu yaşlara kadar olumlu etkilemekte daha sonra olumsuz yönde etkilemektedir." (K1)

"Daha önce eğitim almış alt yapısı olan yetişkinler için yaş faktörü olumludur. Ancak hayatında hiç eğitim almamış yetişkinlerin eğitiminde zorluk yaşanmaktadır." (K2)

"*Yaş eğitimi etkiliyor. Bu etkileme olumlu da olabiliyor, olumsuzda olabiliyor. Yetişkin birey genç ise daha kolay öğreniyor ancak yetişkin yaşlı ise daha geç öğreniyor. Yetişkin eğitiminde gençler de yaşlılar da aynı sınıfta yer alıyor. Bu sebeple biz öğretmenler kişilerin yaşına göre bireysel özelliklerine göre eğitimlerini planlamamız gerekiyor."* (K5)

Katılımcılar yetişkinlerin yaşının ve deneyimlerinin artmasının eğitimi olumlu veya olumsuz yönde etkileyebileceğini vurgulamışlardır. Yetişkinlerin daha önce edindiği bilgi ve becerileriler doğru ise eğitimi olumlu etkileyeceği fakat bu bilgi ve becerilerin yanlışlığı eğitimi olumsuz etkileyeceği belirtilmiştir. Ayrıca yetişkinlerin genç veya yaşlı olması da eğitimi etkilediği katılımcıların verdiği cevaplardan anlaşılmaktadır.

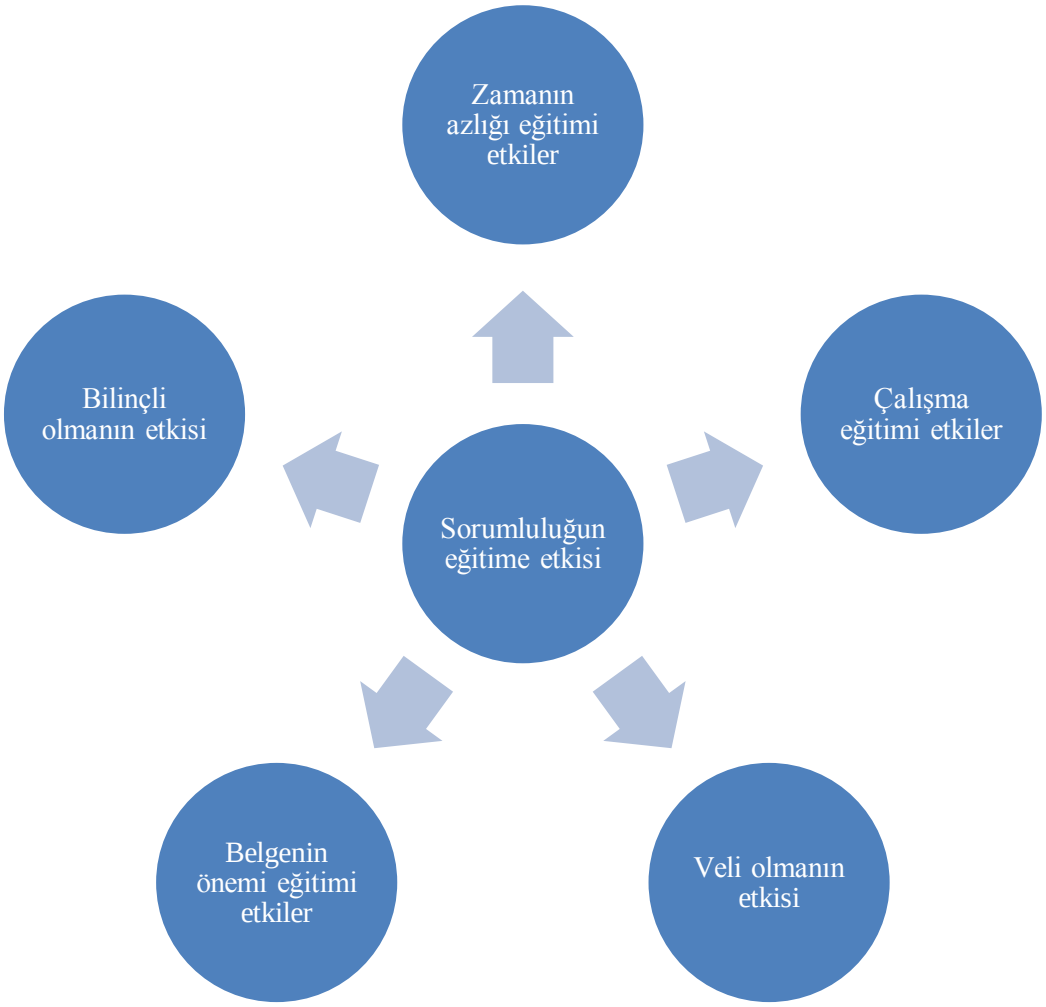
Yaş arttıkça öğrenme değişmez alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"*Ben öğrenmenin yaş faktörüyle değişeceğini düşünmüyorum eğitimi ciddiye alma durumuna göre değişeceğini düşünüyorum, 74 yaşında azimle okuma yazma öğrenen teyzelerden sonra 33 yaşında beni geçirin diyen gençlerin düşünceleri bana bu konuda düşüncemin ne kadar güçlendiğini hissettiriyor."* (K17)

K17 kodlu katılımcı; eğitimde yaş faktöründen ziyade yetişkinlerin eğitimi ciddiye alma durumuna dikkat çekmiş, ayrıca 74 yaşında okuma yazma öğrenen bireyin olduğu belirtilmiş bu da eğitimin hayat boyu olduğu ve öğrenmenin yaşının olmadığını göstermiştir.

Sorumluluğun eğitime etkisi temasına ilişkin bulgular Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4: Sorumluluğun Eğitime Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda sorumluluğun eğitime etkisi teması oluşturulmuş ve bu tema 5 alt temaya ayrılmış bu alt temalar şunlardır: Zamanın azlığı eğitimi etkiler, çalışma eğitimi etkiler, veli olmanın etkisi, belgenin önemi eğitimi etkiler, bilinçli olmanın etkisi.

Zamanın azlığı eğitimi etkiler alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkinlerin kimisi annedir kimisi çalışandır Yetişkin eğitimi alırken annelerimizin buradaki sorumluluğu çok fazla evde yemekmiş, temizlikmiş kendilerine çok az zaman kalıyor eşlerde yardımcı olmayınca çok az bir zaman kalıyor."* (K6)

"Yetişkinlerin sorumluluğunun eğitime olumsuz etkileri görülmektedir. Devamlı eğitime gelemeyen ve sürekli çocuk, ev, iş güç ile uğraşmaları eğitim alamamalarına neden olmaktadır." (K9)

"Yetişkinlerin sorumluğunun eğitimi olumsuz etkiliyor derse geldiği zaman bayanlar yemek yapıp geliyordu. Yemek yapmayan bayanlar erken çıkmak istiyordu bu da hem verdiğimiz ödevleri etkiliyordu hem de eğitimleri olumsuz etkiliyordu. Evde genelde yükler annelerde eğitimlere de genelde bayanlar katılıyor bayanların sorumluluğunun fazla olması özellikle zaman açısından sıkıntı doğuruyor. Eğitimi olumsuz etkiliyor bu durum." (K11)

Katılımcılar yetişkinlerin çeşitli nedenlerden dolayı eğitime ayırdıkları zamanın azlığına dikkat çekmişlerdir. Katılımcılar özellikle bayanların eğitime ayırdıkları zamanın sınırlı olduğunu vurgulamışlardır.

Çalışma eğitimi etkiler alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Bireylerin yüklendiği sorumluluklar, bu sorumluluklar bireylerin hayatı boyunca öğrenmeyi gerekli kılmakta ve öğrenmeye teşvik etmektedir. Çalışma hayatında bireylere amirleri tarafından yüklenen sorumlulukların altından kalkabilmeleri ancak yetişkin eğitimi ile mümkün olur. Bu da yetişkini sorumluluğundan dolayı öğrenmeye yönlendirir." (K2)

"Yetişkinlerin sorumluluğunun eğitime bence olumlu bir etkisi bulunmaktadır. Yetişkin bireyler sorumluluğu gereği bir işte çalışmaktadır. Yetişkinler, aldığı eğitimler sayesinde daha kalifiyeli olmakta ve daha nitelikli işlerde daha yüksek ücretlerle çalışabilmektedir." (K5)

"Yetişkinlerin bir işte çalışmaları başta devam-devamsızlık olmak üzere eğitime olumsuz etkisi oluyor." (K20)

Katılımcılar yetişkinlerin mesleklerinden dolayı eğitime katılım sağladıklarını belirtmişlerdir. Yetişkinler aldıkları eğitimlerle daha nitelikli olduğu ve yüksek ücretli işlerde çalışabildikleri vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar ise yetişkinlerin bir işte çalışmasının eğitime ayırdıkları zamanı olumsuz etkilediğine dikkat çekmişlerdir. Yetişkinlerin bir işte çalışmasının yetişkin eğitimini olumlu ve olumsuz etkileyebildiği katılımcıların verdikleri cevaplardan anlaşılabilmektedir.

Veli olmanın etkisi alt temasına öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlerin sorumlulukları eğitime olumlu şekilde katkı sağlamaktadır. Yetişkin eğitimine katılan bireyler, kendi çocuklarının eğitimini düşünen veli sorumluluğu olan insanlardır. Aldıkları eğitimi çocuklarına aktarırlar ve sorumlulukları doğrultusunda eğitime olumlu katkı sağlarlar." (K13)

"Yetişkin öğreneni ben başta veli olarak düşünüyorum. Sorumluluk sahibi veli, sadece çalışan para kazanan değil çocuğunun eğitimini de düşünen bireydir. Çocuğunun eğitimini desteklemek için eğer okuma yazma bilmiyorsa öğrenmesi ve çocuğunun eğitimine destek olması gerekir. Çocuğunun dersine yardımcı olmak için okuma yazma kursuna gelen ve okuma yazmayı öğrenen birçok kursiyerim oldu. Ayrıca yetişkinler birçok alanda eğitim alıp çocuklarına öğretebilirler." (K16)

"Sorumluluk eğitim almak isteyene bir engel olarak değil aksine fırsata çevrilmesi gereken bir etken olarak görülmesi düşüncesindeyim. Biz de okullarımızda kazanımlarını disiplinlerarasi bir şekilde edindirmeye çalışmıyor muyuz? Yani bir babanın ödevini yapan çocuğunu gözlemleyip bilgi alışverişinde bulunması çok da zor olmasa gerek." (K17)

Katılımcılar yetişkinleri veli olarak değerlendirmiş yetişkinlerin çocuklarının eğitimi için eğitime katıldıkları belirtilmiştir. Yetişkinlerin veli olmasının yetişkinlere olumlu bir etkisi olduğu vurgulanmış ve yetişkinlerin çocuklarıyla bilgi alışverişinde bulunabileceği belirtilmiştir. Yetişkinler, veli sorumluluğu içerisinde eğitime katılmaları hem kendi eğitimlerine hem de çocuklarının eğitimine olumlu katkı sağlayacağı düşüncesini oluşturmaktadır.

Belgenin önemi eğitimi etkiler alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Bireylerin sorumluluğu gereği, işi gereği sertifika ihtiyacı olmaktadır. Ancak bu durum bireylerin öğrenme, kendini geliştirmeye değil de sertifika amacıyla yetişkin eğitimine katılımını sağlamaktadır. Bu durum yetişkin eğitiminde istenilen verimin oluşmasını da engeller." (K2)

"Yetişkinler para kazanmak için işlerde çalışmaktadır ve halk eğitim merkezlerinde aldığı belgelerle daha yüksek ücretlerle sektörlerde çalışma imkânı bulmaktadır en basit örnekten okuma yazma kurslarında ikinci kademe belgesi ne alan bireyler ehliyet çıkartıp ehliyet gerekli olan işleri de girerek ücretlerini arttırabilirler yine halk eğitim merkezlerinde birçok kurs ile yeni iş imkânları bulabilir hatta bazı kurslarda öğrendikleri bilgileri kullanarak kendi işlerini bile açabilirler bu sebeple sorumlu bir birey başta çalışmak için ve kendini daha nitelikli yapmak için halk eğitim merkezlerindeki kurslardan yararlanarak yetişkin eğitimine katılabilirler." (K4)

Katılımcılar yetişkinlerin kurs sonlarında aldıkları belgelere dikkat çekmişlerdir. Yetişkinlerin bu belgeleri alabilmek için kurslara katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun olumlu ve olumsuz sonuçları olabilmekte K4 kodlu katılımcı yetişkinlerin aldıkları belge sonucu daha yüksek ücretle çalışabileceğini vurgularken, K2 kodlu katılımcı belge için gelen yetişkinlerin eğitimde istenilen verimin oluşmasını engellediğini belirtmiştir.

Bilinçli olmanın etkisi alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Verdiğim kurslara genel olarak kadın ve öğrenme isteğini kaybetmeyenler yetişkin eğitimine katılmaktadır. Yetişkinlerin sorumluluğu ne kadar fazlaysa yani sorumluluk ne kadar artarsa yetişkin, eğitime o kadar önem verir. Şöyle düşünüyorum sorumluluğun bilincinde olan insanlar eğitimle daha fazla ilgileniyor. Çünkü bilinçli bir anne, baba yani yetişkin ne kadar sorumluluk sahibi olursa eğitimle o kadar fazla ilgileniyor."* (K14)

> *"Yetişkinler sorumluluklarının tamamını bilinçli olarak yerine getirirse yetiştirdiği çocuklarda aynı bilinçle gelişir daha sağlam temiz huzurlu mutlu bir toplum yapısı ortaya çıkar Okulu okuma yazma ve meslek edinmek için bir basamak olarak gören bireylerin düşünceleri değişir."* (K19)

Katılımcılar yetişkinlerin sorumluluk bilincinde olma durumlarını vurgulamışlardır. Katılımcıların cevapları doğrultusunda yetişkinlerin sorumluluk duygularının eğitime katılmalarına olumlu etki yapacağı söylenebilir.

4.2. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Bilinirliğini Artırmak İçin Yapılabileceklere İlişkin Bulgular

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin bilinirliğini artırmak için yapılabileceklere ilişkin bulgular öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda 3 temada toplanmıştır. Bu temalar duyarlılık oluşturma, kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği, sosyal etkinliklerdir. Duyarlılık oluşturma temasına ilişkin bulgular Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5: Duyarlılık Oluşturma Temasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda duyarlılık oluşturma, kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği, sosyal etkinlikler temaları oluşturulmuştur. Bu temalardan duyarlılık oluşturma teması 8 alt temaya ayrılmıştır. Bu alt temalar: Kamu spotu, bilgilendirici çalışmalar, haberleşme araçlarını kullanma, mesaj gönderme, ulusal medyada yer alma, kursiyerlerin çevresini bilgilendirmesi, anket yapma, tanıtım filmi yapma, afiş, posterdir.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan afiş, poster alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Bilbortlar daha aktif kullanılabilir. Farkındalık oluşturmak için okullarda afişler hazırlanabilir."* (K1)

"Kursların ne kadar faydalı olduğu afiş, poster aracılığıyla anlatılıp afiş, poster evlere dağıtılabilir. Özellikler kadınlara bu farkındalığı göstermek gerekiyor." (K7)

*"En basitinden afişler asılabilir belediyeler aracılığıyla belediyelerin bilbordu kullanılabilir."(*K14)

"Yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için afişler, posterler kullanılabilinir." (K18)

Katılımcılar yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için afiş, poster, bilbort gibi görsel materyallerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmanın en kolay yollarından biri afiş ve poster hazırlamak olduğu anlaşılmaktadır.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan sosyal medya alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimi yeterince bilinmiyor. Yetişkin eğitimini daha bilindik yapmak için sosyal medya kullanılabilir. Çünkü günümüzde insanların çoğu sosyal medya kullanmaktadır. Bildiğim kadarıyla bazı sosyal medya mecralarında yakındaki kişilere bildirim gönderilebiliyor ve yakındaki kişilerin sosyal medyalarında sizin paylaşımlarınız görülebiliyor. Yetişkin eğitiminin bilinirliği arttırılmak isteniyorsa önce yakın çevrede bulunan yetişkinlere ulaşılmalı bence sosyal medyanın lokasyon özelliği bunun için kullanılabilir." (K5)

Katılımcılar yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak sosyal medyanın kullanılabileceğini belirtmişlerdir. K5 kodlu katılımcının sosyal medyanın lokasyon özelliği kullanılabilir ifadesi dikkat çekicidir. Günümüzde sosyal medya pek çok yetişkin birey tarafından kullanılmakta, sosyal medya yetişkin eğitiminin tanıtımını yapmanın, hedef kitledeki yetişkinlere ulaşmanın yenilikçi yollarından biri olabilir.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan ilgi çekici kursların açılması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlere verilen eğitimler daha ilgi çekici şekilde yapılabilir. Kurslarda ilgi çekici etkinlikler yapılabilir. Örneğin belirli zamanlarda yetişkinlerin ilgilerini çeken roman, hikâye gibi kitaplar okunabilir. Yetişkinlere kurslarda çocuklarıyla beraber çeşitli etkinlikler düzenlenebilir. Çocuk veli etkileşimi artarsa hem eğitim daha ilgi çekici olur hem de veliler çocuklarıyla beraber nitelikli zaman geçirmiş olur." (K5)

"Yetişkin eğitimi hayata yönelik, mesleğe yönelik veya hobiye yönelik eğitimler olursa eğitimler daha ilgi çekici olur." (K18)

Katılımcılar, yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmanın yollarından biri olarak ilgi çekici kursların açılmasını vurgulamışlardır. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda yetişkinlerin ilgilerini çeken hayata, mesleğe, hobiye yönelik eğitimler sayesinde yetişkin eğitimine katılımın artacağı söylenebilir.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan kamu spotu alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Bakanlık tarafından televizyonlarda yetişkin eğitimi adına daha fazla kamu spotu yayınlanabilir." (K1)

"Bunun yanında televizyon kanallarında reklamlar veya kamu spotları yayınlanabilir, sosyal medya kullanılabilir. Böylelikle yetişkin eğitimi daha bilindik olabilir." (K13)

Katılımcılar televizyon aracılığıyla kamu spotları yayınlamanın yetişkin eğitiminin bilinirliğinin artabileceğini belirtmişlerdir. Günümüzde birçok evde televizyon bulunmakta kamu spotlarının televizyonlarda pek çok kez yayınlanması yetişkin eğitimine katılımı artırabileceği söylenebilir.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan yetişkinleri bilgilendirici çalışmalar alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimini daha bilindik yapmak için köylerde, mahallelerde yetişkinlere toplu bilgilendirme yapılmalı ve yetişkinler için var olan kurslar tanıtılmalı ayrıca bu kursların yetişkinlere ne derece yararı olacağı yetişkinlere iyi şekilde anlatılmalıdır." (K4)

"Bilinçlendirme bilgilendirme daha fazla yapılabilir. Toplumu bilgilendirmek lazım daha fazla anlatmak olumlu yönlerini anlatmak etkili olacağını söylemek." (K10)

Katılımcılar; yetişkinlere toplu şekilde bilgilendirme yapmanın, yetişkin eğitiminin yararlarının anlatılmasının yetişkin eğitiminin bilinirliğinin artabileceğini belirtmişlerdir. Yetişkinlere eğitimin yararlarının yüz yüze anlatılması, toplumu bilgilendirici çalışmaların yapılması yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırabileceği söylenebilir.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan tanıtım filmi alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Okuma yazma kursu açmadan önce iyi bir açıklama yapılmalı amaçları iyi anlatılmalı. Sadece okuma yazma değil diğer kurslar içinde detaylı bilgi veren tanıtım filmi olmalı çünkü görsel bilgi daha ilgi çekici olur. Yetişkin eğitiminin tanınırlığını arttırır." (K16)

K16 kodlu katılımcının yetişkinlere ulaşmak için tanıtım filmi oluşturulmalı ifadesi dikkat çekicidir. Yetişkinlere verilen eğitimlerin yararını anlatmak, yetişkin eğitimi veren kurumları hakkında bilgi vermek için tanıtım filmi oluşturmak yetişkin eğitiminin bilinirliği arttırmada olumlu katkıda bulunur.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan haberleşme araçlarını kullanarak alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Toplum baskısı, küçümseme, hor görme yetişkinlerin eğitim almalarını engellemektedir. Okuma Yazma eğitiminin neredeyse gizli gizli yapılacak bir şey haline gelmesinden korkuyoruz. TV, radyo, gazete ve diğer haberleşme araçlarını kullanarak bu basmakalıp düşünceleri bertaraf etmeliyiz. Yetişkin eğitiminin ne olduğunu, neleri kapsadığını ve sonuçlarını topluma gösterecek iletişim araçları üretmeliyiz." (K9)

K9 kodlu katılımcının tv, radyo, gazete gibi haberleşme araçlarını kullanarak yetişkin eğitiminin ne olduğunu anlatmak ifadesi dikkat çekicidir. Yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için haberleşme araçlarının kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan mesaj gönderme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimini daha bilindik yapmak için yetişkinlere mesaj gönderilebilir. Bölgedeki yetişkinlere halk eğitimi aracılığıyla veya Milli Eğitim aracılığıyla ulaşılıp mesaj gönderilebilinir. Çünkü global bir çağdayız telefonlar hayatımızın her alanında var sosyal medya hayatımızın her alanında var mesaj yoluyla yetişkinlere ulaşılabilir." (K14)

K14 kodlu katılımcı yetişkinlere mesaj yoluyla ulaşmayı vurgulamıştır. Katılımcının verdiği cevaptan kamu kurumlarının hedef kitledeki yetişkinlere mesaj yoluyla ulaşmasının yetişkin eğitimine katılımı arttıracağı anlaşılmaktadır.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan ulusal medyada yer alma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimi ve yetişkinler tarafından iyice bilindiğini söyleyemem. Bunu arttırmak için medyayı kullanmamız lazım. ...Özellikle televizyonlar daha çok yaygındır hemen hemen her evde televizyon vardır ulusal medyada yetişkin eğitimi yer alır ise daha fazla tanıtım olur Bu da yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırır." (K20)

K20 kodlu katılımcı yetişkinlere ulaşmanın televizyon, ulusal medya aracılığıyla yapılabileceğini vurgulamıştır. Katılımcının verdiği cevaptan televizyon, medyanın kullanılması yetişkin eğitimine katılımı arttıracağı anlaşılmaktadır.

Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan kursiyerlerin çevresini bilgilendirmesi alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Eğitim sonucunda insanlar üzerinde meydana gelen olumlu gelişmeyi, yine aynı bireyler tarafından kendi çevresine anlatması bilinirliğini arttırmada yarar sağlar."* (K2)

K2 kodlu katılımcı yetişkinlere ulaşmanın yolu olarak eğitime katılanların kendi çevrelerini bilgilendirme olduğuna değinmiş ve bunun yetişkin eğitimine katılımın artmasına yarar sağlayacağını belirtmiştir.

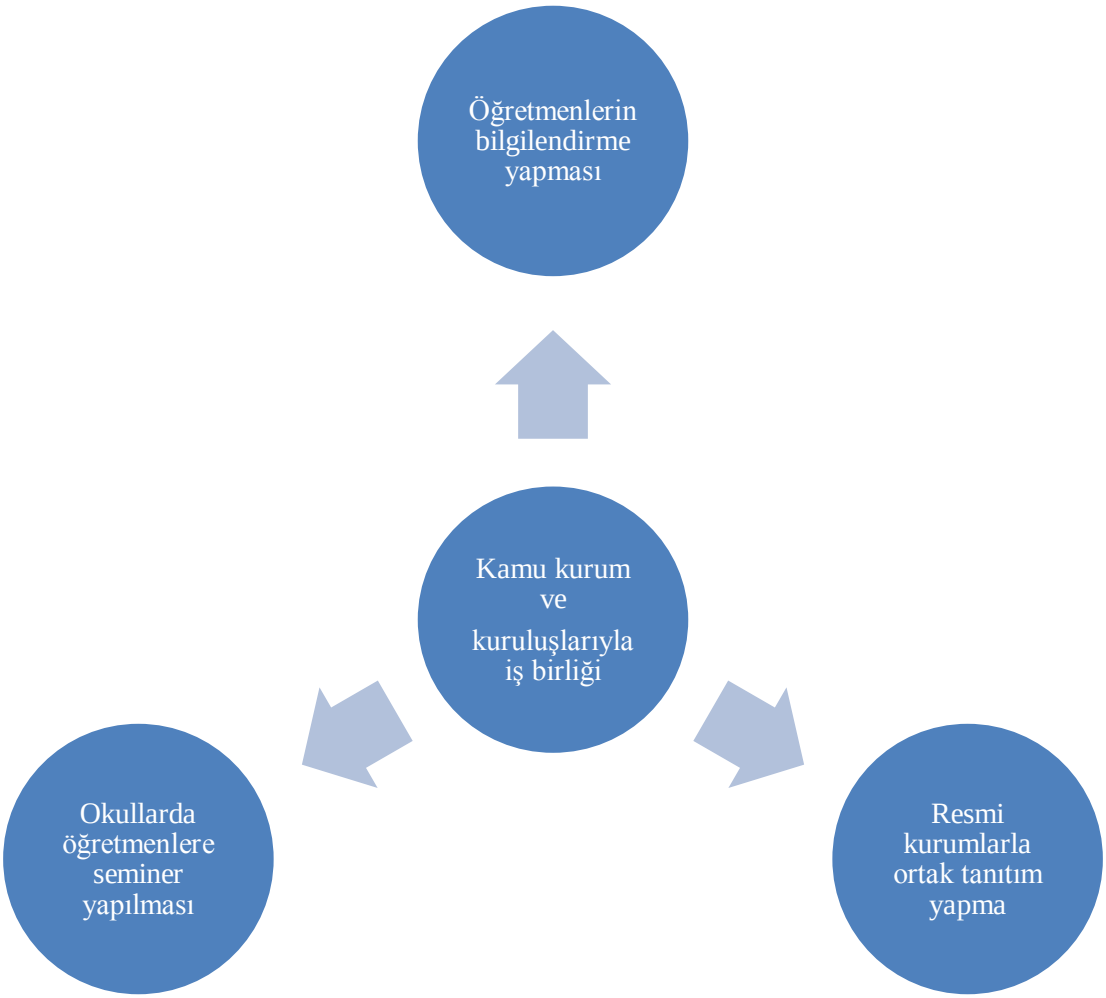
Duyarlılık oluşturma temasının alt temalarından olan anket yapma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Özellikle bu konuda halk eğitim merkezlerinin kurum dışına yönelik yaygınlaştırma faaliyetleri yapmaları açısından daha kıymetli olduğunu düşünüyorum. Özellikle toplumsal konularda halkımızın bilinçlenmesi açısından gerekli eğitim başlıklarını oluşturdukları anketlerle halk oyuna sunmaları hem veri toplamaları hem de eğitimi alacak kişilerin alacağı eğitimi sahiplenmeleri açısından önemli olduğunu düşünüyorum."* (K17)

K17 kodlu katılımcı yetişkinlere verilecek eğitim başlıklarının belirlenmesi amacıyla anketler yapılmasını vurgulamıştır. Anketler aracılığıyla yetişkinlerin ilgi, istek ve beklentileri belirlenebilir bunlarında yetişkin eğitimine katılımı artıracağı söylenebilir.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin bilinirliğini artırmak için yapılabileceklere ilişkin bulgulardan kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği teması ve alt temaları Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6: Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla İşbirliği Teması ve Alt Temaları

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği teması 3 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Öğretmenlerin bilgilendirme yapması, resmi kurumlarla ortak tanıtım yapma, okullarda öğretmenlere seminer yapılmasıdır.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği temasının alt temalarından olan öğretmenlerin bilgilendirme yapması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Bizim köyler yaptığımız gibi tek tek kapıları çalarak da duyuru yapılabilir."* (K6)

> *"Halk eğitimdeki kursları biz öğretmenler bizzat velilere anlatmalıyız. Ki bunu ben uyguladım bu sayede 3-4 velinin eğitime katılımını sağladım."* (K8)

"Yetişkin eğitimi şehirlerde nispeten biliniyor ancak köylere baktığımızda bilinilirliğinin yetersiz kaldığını düşünüyorum ben. Köylerde yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için bilinçlendirme çalışması yapılabilir köylerde öğretmenler evlere tek tek giderek kurslar hakkında bilgilendirme yapılabilir." (K7)

Yetişkin eğitimine katılımın artması için katılımcılar, öğretmenlerin yetişkinleri bilgilendirmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde kırsal alanda yetişkin eğitiminin bilinirliğinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcı öğretmenler, kırsal alanda görev yapan meslektaşlarının velilere ulaşarak yetişkin eğitimi hakkında bilgilendirme yapmalarının da önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği temasının alt temalarından olan resmi kurumlarla işbirliği yapma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Aynı iş ortamını paylaşan insanları bir alanda eğitime yönlendirmek daha kolaydır. Kamu kurumları kendi çalışanlarını yetişkin eğitimine yönlendirebilir bu da yetişkin eğitimini daha bilindik yapar." (K2)

"Çok iyi bilindiğini düşünmüyorum. Yetişkin eğitimini daha bilindik yapmak için başta belediyeler olmak üzere yerel yönetimlerle elbirliği yapılmalı bu konuda özellikle muhtarlarla görüşülmeli muhtarlıklar ihtiyaç duydukları eğitimleri milli eğitime bildirmeli ve kendi köylerine eğitim için hoca talep etmelidir." (K3)

Katılımcılar yetişkinlere ulaşmak için kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmanın önemini vurgulamışlardır. Katılımcıların verdiği cevaplardan, kamu kurumlarının kendi çalışanlarını bilgilendirmesi, yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için yerel yönetimler ve muhtarlarla ortak faaliyetler yapılmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği temasının alt temalarından olan okullarda öğretmenlere seminer yapılması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

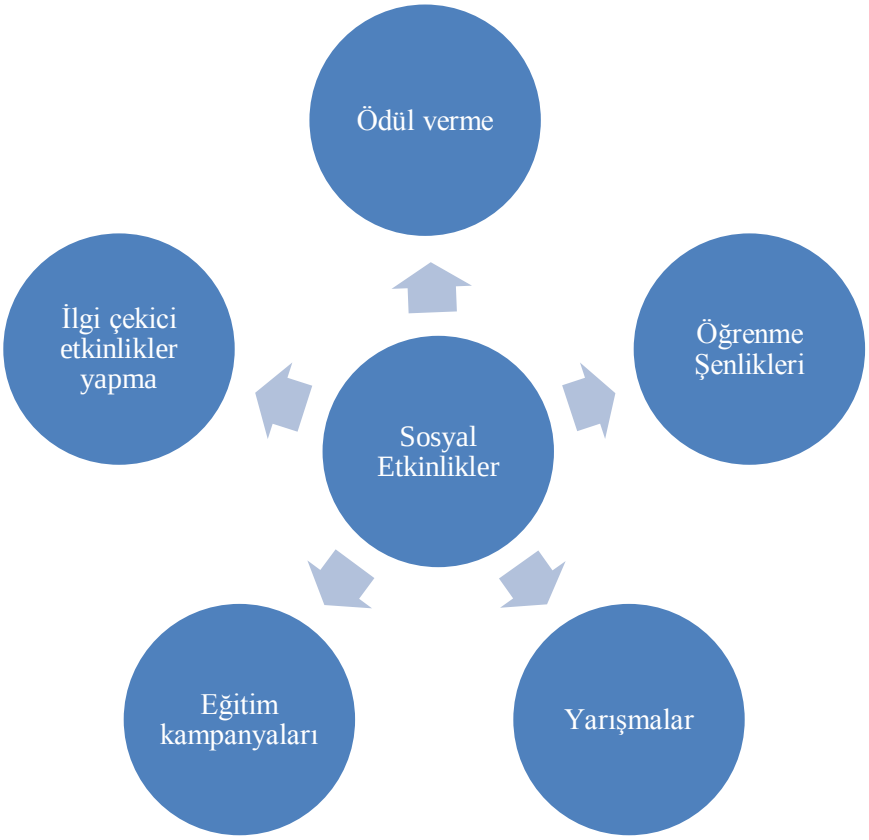
"Yetişkin eğitimi toplumumuz tarafından yeterince bilinmiyor. Yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için öncelikle okullarda görev yapan öğretmenlere seminer verilerek bilgilendirme yapılmalı çünkü çevremde gördüğüm birçok öğretmen yetişkin eğitimi hakkında yetişkinlere verilen kurslar hakkında yeterince bilgi sahibi değil. Yapılacak bilgilendirme çalışmalarıyla öğretmenler yetişkin eğitimi ile ilgili bilgi sahibi olup hem çevrelerine hem de öğrencilerin velilerine ulaşabilir." (K4)

"Yetişkin eğitimi ile ilgili öğretmenlere seminerler, kurslar yapılabilir. Bu seminerlerde öğretmenlere yetişkin eğitimi anlatılmalı çünkü yetişkin eğitimindeki kurslar sürekli revize ediliyor. Öğretmenlerin çoğu revize edilen kurslar hakkında detaylı bilgi sahibi değil bu kursların içeriği öğretmenlere anlatılmalı ve bu öğretmenlerin çevrelerindekilere veya öğrenci velilerine ulaşarak yetişkin eğitimine katkı sunabilir." (K5)

Katılımcılar yetişkinlere ulaşmak için öğretmenleri bilgilendirici çalışmanın yapılmasını belirtmişlerdir. Verilen cevaplardan güncellenen kurslar hakkında öğretmenleri bilgilendirmenin yetişkin eğitimine katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin bilinirliğini artırmak için yapılabileceklere ilişkin bulgulardan sosyal etkinlikler teması ve alt temaları Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7: Sosyal Etkinlikler Teması ve Alt Temaları

Sosyal etkinlikler teması 5 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Öğrenme şenlikleri, yarışmalar eğitim kampanyaları, ilgi çekici kurslar, ödül vermedir.

Sosyal etkinlikler temasının alt temalarından olan etkinlik yapma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Şehir merkezlerinde ilgi çekici etkinlikler yapılabilir. Mesela yetişkinlerin yaptıkları ürünler şehir merkezlerinde sergilenebilir yetişkin eğitimi ile ilgili bilgilerin yazdığı küçük hediyeler vatandaşlara verilebilir. Bunlar yetişkin eğitiminin tanıtımını arttırır."* (K1)

Katılımcılar yetişkinlere ulaşmak için çeşitli etkinliklerin yapılabileceğini belirtmişlerdir. K1 kodlu katılımcının yetişkinlere küçük hediyeler verilebilir ifadesi dikkat çekicidir.

Sosyal etkinlikler temasının alt temalarından olan ödül verme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimine teşvik edici şeyler yapmalıyız. Yetişkinlere kurs sonunda yaşına göre ödül verilmesi de katılımı arttıracaktır."* (K8)

K8 kodlu katılımcının yetişkinlere kurs sonunda ödül verilmesi fikri ilgi çekicidir. Kurs sonunda yetişkinlere ödül verme kurslara olan ilgiyi arttıracağı söylenebilir.

Sosyal etkinlikler temasının alt temalarından olan öğrenme şenlikleri alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkinlere verilen eğitim sonunda daha öğrenme şenlikleri yapılabilir ve yetişkinler aldığı eğitimlerin yararını bu şenliklerde aktarabilir. Yetişkin eğitimi sadece okuma yazma kursu değil mesleki, kişisel gelişim, giyim kursları da mevcut bu kursların sonunda elde edilecek ürünler de öğrenme şenliklerinde sergilenmesi hem kursa katılan yetişkini onurize eder hem de kursların tanıtımı yapılabilir."* (K4)

K4 kodlu katılımcı yetişkin eğitimine katılımı arttırmak için öğrenme şenliği yapılabileceği vurgulamıştır.

Sosyal etkinlikler temasının alt temalarından olan yarışmalar düzenleme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Kurslara ilginin artması için kurs sonunda tören düzenlenip ödüllendirme olmalıdır. Ayrıca yarışmalar düzenlenmeli bu da kursları ilgi çekici yapabilir."* (K16)

K16 kodlu katılımcı yetişkin eğitimine katılımı arttırmak için kurs sonunda tören yapılmalı ve yetişkinler arasında yarışmalar yapma fikri oldukça ilgi çekicidir.

Sosyal etkinlikler temasının alt temalarından olan eğitim kampanyaları düzenleme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Eğitim için kampanyalar düzenlenebilir bu daha önce yapıldı kampanyalarla beraber yetişkin eğitiminde artış mevcut oldu." (K20)

K16 kodlu katılımcı eğitim için kampanya yapılmasının önemini vurgulamış ayrıca daha önce yapılan kampanyalarda yetişkin eğitimine katılımın arttığını belirtmiştir.

4.3. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin İyi Bir Yetişkin Eğitimcisinin Özelliklerine İlişkin Bulgular

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin iyi bir yetişkin eğitimcisinin özelliklerine ilişkin bulgular öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda 2 temada toplanmıştır. Bu temalar yetişkinlere hitap ve davranış, eğitim verme yeterliliğidir.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin iyi bir yetişkin eğitimcisinin özelliklerine ilişkin bulgulardan yetişkinlere davranış ve hitap teması ve alt temaları Şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 8: Yetişkinlere Davranış ve Hitap Teması ve Alt Temaları

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkinlere davranış ve hitap teması oluşturulmuş ve bu tema 11 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Sabırlı, samimi, mesafeli, empatik anlayışlı, güler yüzlü, bilgilendirici, pozitif bir dil, kendini ispatlayan, örnek olan, teyze amca şeklinde.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan sabırlı alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"İyi bir yetişkin eğitimcisi öncelikle sabırlı olmalıdır. Çünkü yetişkin öğrenen bireyler eğitime belli kalıplarla geldiği için yeni bilgi öğrenmeleri zorlaşmaktadır. Bence yetişkin eğitimcisi yetişkinlerin bu zorlu eğitim sürecini sabırlı bir şekilde yürütmesi gerekmektedir."* (K12)

> *"İyi bir eğitimci sabırlı olmalı, açıklamaları iyi yapmalı, öğrenciye değer verilmeli."* (K16)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisini tanımlarken sabırlı olma kavramını kullanmışlardır. Katılımcıların verdiği cevaplardan yetişkin eğitimcisinin sabırlı, öğrenciye değer veren bir eğitimci olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan samimi alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Samimi, arkadaşça yaklaşmalı hitabı arkadaşlar demeli yaşlılarda abi abla diyerek mesafeyi korumak kaydıyla söylenebilir."* (K3)

> *"İçten ve samimi yaklaşmalı yetişkin bulunduğu şartları göz önünde bulundurarak yaklaşmalı."* (K10)

> *"Kursiyerlere samimi bir şekilde davranmalı bir aile ortamı oluşturmalıdır. Evlerine gidip çaylarını içmelidir."* (K16)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisini tanımlarken samimi olma ifadesini kullanmışlardır. Katılımcıların verdiği cevaplardan yetişkin eğitimcisinin içten, samimi ve arkadaşça olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan mesafeli alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimcisi yetişkinlerin yaşına göre yetişkinlere hitap etmeli yetişkin öğrenenlerle mesafeyi koruyarak yetişkinlere eğitim vermelidir."* (K13)

> *"Yetişkinlere karşı davranışlarında daha hassas olması gerekir*." (K20)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisini tanımlarken mesafeli ifadesini kullanmışlardır. Katılımcıların verdiği cevaplardan yetişkin yaşına göre hitap etmesi gerektiği ve eğitimcinin yetişkinlere karşı davranışlarında hassas olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan empatik alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Öğretmen yetişkinlerin dertlerini, sorunlarını bilmeli ve yetişkinlerin bu sorunlarına empati yaparak yaklaşmalı ve eğitimi bu şekilde vermelidir."* (K4)

> *"Yetişkin eğitimcisi sorumluluk sahibi olmalıdır. Çocuk da olsa yetişkin de olsa nasıl hitap vereceğin farkındadır eğitimcilerin çoğu karşıdakilerin çocuk olmadığını nasıl eğitim vereceğini biliyordur. Bence daha çok empati üzerinden yaklaşırsak yetişkin eğitiminde sorunla karşılaşmayız."* (K6)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisinde empati yapmanın önemli olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcıların, eğitimcilerin, yetişkinlerin dertlerini bilerek davranmaları ifadesi dikkat çekicidir. Eğitimcilerin yetişkinlere yaklaşımın empati üzerinden olması yetişkin eğitimine yarar sağlayacağı söylenebilir.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan anlayışlı alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Kursiyerlere davranışı, anlayışlı ve nezaket içerisinde olmalıdır." K17

K17 Kodlu katılımcı eğitimcilerin, yetişkinlere anlayış ve nezakete davranmaları gerektiğini vurgulamıştır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan güler yüzlü alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"İyi bir yetişkin eğitimcisi öncelikle güler yüzlü olmalıdır. Yetişkinlere ders verirken yüzü gülmeli çevresine olumlu bir etki yaratmalıdır. Öğretmen güler yüzlü olursa hem yetişkin eğitimine katılım artar hem de yetişkinlere verilen ders daha anlaşılır olur diye düşünmekteyim."* (K4)

> *"Yetişkinlerin seviyesinde eğitim vermeli bence yetişkinlerle güler yüzle eğlenceli şekilde ders işlemeli."* (K7)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisini tanımlarken güler yüzlü olma kavramına vurgu yapmış ve eğiticilerin dersleri eğlenceli şekilde işlemelerini belirtmişlerdir. Verilen cevaplar doğrultusunda yetişkin eğitiminde eğiticinin güler yüzlü olması yetişkin eğitimine olumlu katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan bilgilendirici alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimcisi yetişkinlerin ihtiyaçlarını ön plana almalıdır. Yetişkinleri teşvik etmeli kurs sonunda elde edeceği bilgileri ve belgenin önemini vurgulamalıdır."* (K8)

> *"Başarının azimle, istekle ve devamlılıkla olunacağı hakkında bilgilendirilmelidir. Mutlaka amaçlar belirlenerek eğitime başlanmalıdır."* (K9)

Katılımcılar, iyi bir yetişkin eğitimcisini tanımlarken bilgilendirici olma kavramına ve eğitimcilerin yetişkinleri teşvik edici çalışma yapmanın önemini vurgulamışlardır.

Yapılan görüşmelerden eğiticilerin bilgilendirici çalışma yapmalarının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan pozitif bir dil alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"İyi bir yetişkin eğitimcisi, her şeyden önce pozitif bir dil kullanmalı. Eğer pozitif bir dil kullanmazsa yetişkinlere zaten bir şey öğretemezsiniz. O yaştaki insanların kişilikleri oturmuş oluyor. Kendilerine belli şeyleri kabullendiremiyorsunuz. Yetişkinlere elimizden geldiğince hanımefendi, beyefendi diye seslenelim ki yetişkinler önemli olduklarını hissetsinler."* (K15)

K15 Kodlu katılımcı eğitimcilerin, yetişkinlere pozitif bir dil kullanmasının gerektiğini vurgulamıştır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan kendini ispatlayan alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimcisi önce kendini yetişkinlere karşı hitaben ispatlamalıdır ki yetişkinler ona göre yaklaşsın. Eğer siz yetişkinlere değinemiyorsanız kendinizi düzgün bir şekilde ifade edemiyorsanız yetişkinler sizlerle doğru bir iletişim kuramaz."* (K14)

K14 Kodlu katılımcı eğitimcilerin, yetişkinlere karşı kendini ispatlamalı ifadesini vurgulamıştır.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan örnek olan alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Eğitim verme becerisinin yanı sıra kurs verdiğim kişilerin hayat tarzlarını bilerek onlardan biri olduğunun yansıtılarak hitap gücü ve davranışlarıyla örnek olan biri olmalı."* (K19)

K19 Kodlu katılımcı eğitimcilerin, yetişkin eğitimcisinin davranışlarıyla yetişkinlere örnek olmalı ifadesi dikkat çekicidir.

Yetişkinlere davranış ve hitap temasının alt temalarından olan teyze, amca şeklinde alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Kursiyerlerle hitabı eğitim alan yetişkinlere isimleri ile hitap etmek biraz abes kaçabilir. Çünkü yaşça bizden büyük olanlar bunu yanlış yorumlayabilirler. O yüzden Fatma Teyze, Orhan Amca ya da Ali Kardeş Ayşe Bacı gibi saygınlığı artıran onları incitmeyen ifadeler kullanmak gerekir."* (K9)

K9 Kodlu katılımcı eğitimcilerin, yetişkinlere amca, teyze, kardeş, bacı şeklinde hitap etmesi oldukça ilgi çekicidir.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin iyi bir yetişkin eğitimcisinin özelliklerine ilişkin bulgulardan eğitim verme yeterliliği Şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9: Eğitim Verme Yeterliliği Teması ve Alt Temalar

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda eğitim verme yeterliliği teması oluşturulmuş ve bu tema 5 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Akademik yeterlilik, var olan teknikleri uygulama, yaparak yaşayarak eğitim, yetişkin psikolojisini bilme, yetişkinlere özgü teknikler kullanmadır.

Eğitim verme yeterliliği temasının alt temalarından olan akademik yeterlilik alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi veren kurumlarda; eğiticiler yetişkin eğitimi ile ilgili özel yetiştirilmiş kişilerden oluşmalıdır. Yetişkin eğitici tamamen yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim almalıdır. Üniversitelerde yetişkin eğitim adı altında bölüm açılmalı veya mevcut öğretmenlerden yetişkin eğitimine ilgisi olanların yetişkin eğitimi ile ilgili hizmetiçi eğitimle veya seminerle sadece bu alanda görevlendirilmelidir."* (K3)

*"Öncelikle kendi mesleğinin donanımı ve mesleki yeterliliğinin sahip olması gerekiyor. İyi bir iletişim becerisi sahip olması bu süreci yetişkinlerle sürdürmek görüldüğü kadar kolay olmadığını söyleyebiliriz." (*K10)

"İyi bir yetişkin eğitimcisi öncelikle akademik olarak yeterli olmalı alanına hakim olmalıdır." (K13)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisinin akademik yeterliliklerine vurgu yapmış, eğiticilerin yetişkin eğitimi hakkında bilgilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Eğitim verme yeterliliği temasının alt temalarından olan var olan yöntem ve teknikleri uygulama alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimci ders anlatırken eğitim bilimlerindeki yöntem ve teknikleri uygulamaya çalışmalıdır. Bildiğim kadarıyla yetişkinlere özel yöntem teknik bulunmamakta öğretmen de var olan yöntem ve teknikleri yetişkin eğitiminde kullanmalı ve eğitimi daha kaliteli hale getirmelidir." (K4)

Eğitim verme yeterliliği temasının alt temalarından olan yaparak yaşayarak eğitim alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimci eğitimlerinde eğitim sistemimizde de var olan yaparak yaşayarak öğrenmeyi kesinlikle kullanmalı. Eğitimci kursların içeriğine göre yetişkinlere çeşitli görevler vermeli ve bu görevleri yetişkinin yapmasını beklemelidir. Eğitimci yetişkinlere verdiği görevleri basitten zora ilkesine uygun şekilde vermeli ve yetişkine zorlandığı yerlerde yardım etmelidir." (K5)

"Yetişkinlere yaparak yaşayarak yani daha önce tecrübe ettiği olaylardan yararlanarak eğitim verilmelidir. Kendini ifade etmeyi, bir şey sormayı, Türkçeyi güzel konuşmayı ya da diğer örnekleri hayatlarından kesit alarak aktarmak başarılı olacaktır. Eğitimleri teorik bilgiler yanında mutlaka pratik bilgilerle donatılmalıdır." (K9)

Katılımcılar iyi bir yetişkin eğitimcisinin yaparak yaşayarak öğrenme ilkesine vurgu yapmış, eğiticilerin yetişkinlere teorik bilginin yanında pratik bilgi de verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerden eğitimde yaparak yaşayarak öğrenen yetişkinlerin bilgilerinin daha kalıcı olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim verme yeterliliği temasının alt temalarından olan yetişkin psikolojisini bilme alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinin psikolojisini iyi bilmeli ve ona göre yaklaşım sergilemelidir. Çünkü yetişkinler psikolojik olarak farklılık göstermektedir. Önce

yetişkinlerin genel psikolojisini bilmeli ve yetişkine ona göre yaklaşmalıdır." (K17)

Katılımcılar yetişkin psikolojisine vurgu yapmış, eğitimcilerin yetişkin eğitiminde yetişkinlerin özelliklerinin bilinmesi ve yetişkinlere özelliklerine uygun davranışlar sergilemenin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim verme yeterliliği temasının alt temalarından olan yetişkinlere özgü yöntem ve teknikler kullanma alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitimcisi yetişkinlere özgü yöntem ve teknik kullanmalıdır. Bunun öğretimi de üniversitelerde olmalı eğitim fakültelerinde kesinlikle yetişkin eğitimi alanında dersler verilmelidir." (K2)

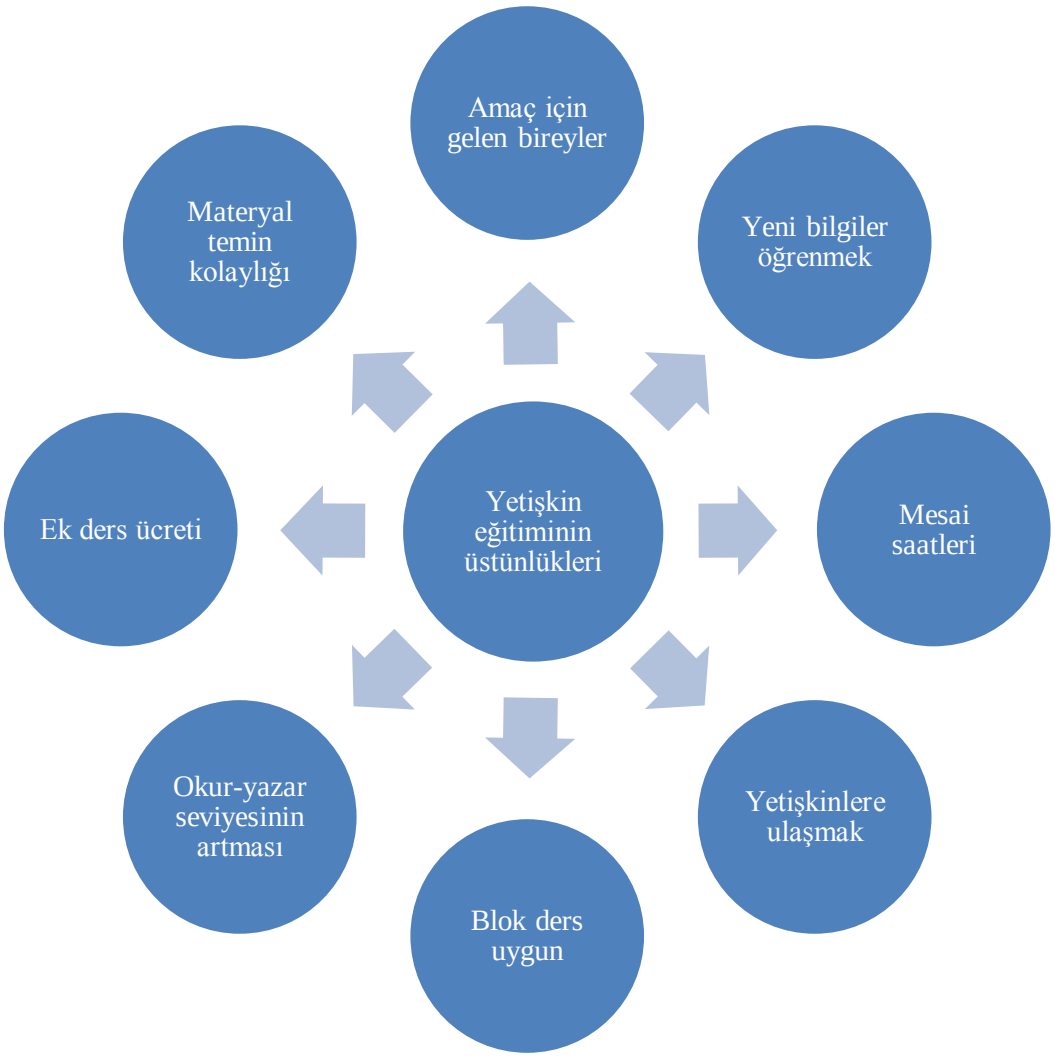
K2 kodlu katılımcının yetişkinlere uygun yöntem ve teknik kullanılmalı ifadesi dikkat çekicidir. Katılımcı tarafından üniversitelerde yetişkinlere yönelik eğitimlerin verilmesi vurgulanmıştır.

4.4. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Üstünlükleri ve Sınırlılıklarına İlişkin Bulgular

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin üstünlükleri ve sınırlılıklarına ilişkin bulgular üstünlük ve sınırlılık temalarına ayrılmıştır.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin üstünlükleri ve sınırlılıklarına ilişkin bulgulardan üstünlük teması ve alt temaları Şekil 10'da verilmiştir.

Şekil 10: Üstünlük Teması ve Alt Temaları

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda üstünlükler teması 8 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Amaç için gelen bireyler, yeni bilgiler öğrenmek, mesai saatleri, yetişkinlere ulaşmak, blok ders uygun, okur-yazar seviyesinin artması, ek ders ücreti, materyal temin kolaylığıdır.

Üstünlük temasının alt temalarından olan amaç için gelen bireyler alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkinler belli davranışları kazandığı için fiziki ve sosyal ortamlara uyum sağlamakta sıkıntı çekmiyor. Derse odaklanması daha kolay ve ders dışı işlemlerle daha az uğraşı içinde bu da eğitimi kolaylaştıran bir şey."* (K3)

"Belli bir yaşa gelmiş kişilere dur, sus, devam et gibi sözler söylememize gerek yok biraz daha sakin bir eğitim ortamı olacaktır. Haliyle daha hızlı ilerleme sağlayabileceğiz bu süreçte." (K8)

Yetişkin öğrenenler bir amaç uğruna gelmekte ayrıca yetişkinler soyut düşünebildiği için eğitim vermek kolaylaşmaktadır. Bunlar avantaj sayılabilir. (K13)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin eğitimlere amaçları doğrultusunda geldiği anlaşılmaktadır. K13 kodlu katılımcı yetişkinlerin soyut düşünebilme durumunu vurgulamış ve bunun eğitimi kolaylaştırdığını söylemiştir.

Üstünlük temasının alt temalarından olan yeni bilgiler öğrenmek alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin kursiyerlerin yaşları itibariyle özellikle sosyal konularda bilgi birikimleri mevcuttur. Bu bilgileri dersle ilişkilendirmeleri ve benimle paylaşmaları bana yeni bilgiler öğretmektedir. Yetişkinlerin bilgilerini aktarması bana da yeni bilgiler öğretmekte benim açımdan yeni bilgiler öğrenmek avantaj diyebilirim." (K5)

"Bence yetişkin eğitiminin en büyük avantajı yetişkinlerin bilgi ve tecrübelerini eğitim boyunca benimle paylaşmalarıdır. Yetişkinlerin tecrübeleri fazla oluyor bunları aktarınca ben de yeni şeyler öğrenmiş oluyorum." (K16)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin yaşları itibariyle tecrübe sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Yetişkinlerin eğitimcilerle tecrübelerinin paylaşımı eğitimciler tarafından avantaj olarak görülmüştür.

Üstünlük temasının alt temalarından olan mesai saatleri alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

Yetişkin eğitiminde zaman sınırlaması yoktur. Yani gece açtığım kurslar da, hafta sonu açtığım kursta, hafta içi açtığım kursta mevcuttu bu da bir avantajdır." (K2)

"Yetişkin eğitiminde özellikle saat bakımında biraz daha serbesiyet olabiliyor yani saatler başta yetişkinlere olmak üzere düzenlenebiliyor." (K20)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkin eğitiminde ders saatlerinin geniş bir yelpazede belirlenebilmesi avantaj olarak görülmüştür.

Üstünlük temasının alt temalarından olan yetişkinlere ulaşmak alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Ulaşılan yetişkine verilen eğitimin gerçekleşmesi ise hayattaki en büyük avantajımızdır." (K9)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin yeni bilgiler öğrenmesinin eğitimciler tarafından mutlulukla karşılandığı anlaşılmaktadır. Yetişkinlere ulaşmak ve yeni bilgiler öğretmek eğitimciler tarafından avantaj olarak görülmüştür.

Üstünlük temasının alt temalarından olan blok derse uygun alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitiminde iki ders birleştirilip ara vermeden işlenebilmektedir. Bu benim açımdan avantajdır. Bana göre dersleri ara vermeden işlemek konu bütünlüğünü bozmadan dersleri anlatmak açısından olumludur. Zaten yetişkinlerin derse odaklanma süreleri de uzundur. Bu bakımdan da blok dersler yetişkin eğitimine uygundur." (K4)

Yetişkin eğitiminde iki dersin birleştirilebilmesi katılımcılar tarafından avantaj olarak algılandığı söylenebilir.

Üstünlük temasının alt temalarından olan okur-yazar seviyesinin artması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlerin okuma yazmayı öğrenmesi ve ülkemizin okuryazarlık seviyesinin artması benim açımdan mutluluk verici." (K7)

K7 kodlu katılımcının ülkemizdeki okuryazarlık seviyesinin artması ifadesi dikkat çekicidir. Katılımcının da belirttiği gibi okuma yazma kurslarında verilen eğitimlerle ülkemizdeki okuryazarlık oranı artmaktadır.

Üstünlük temasının alt temalarından olan ek ders ücreti alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir :

"Yetişkin eğitimi genelde sürece dağılıyor. Bu süreç boyunca ek ders alma imkânımız oluyor. İster istemez bu da maddi olarak getiri sağlıyor. Öğretmen olarak ek ders ücreti alınabiliyor bu da olumlu yani." (K15)

K7 kodlu katılımcı yetişkinlere eğitim verme sürecinde öğretmen olarak ücret aldığını belirtmiş bunu da avantaj olarak belirtmiştir.

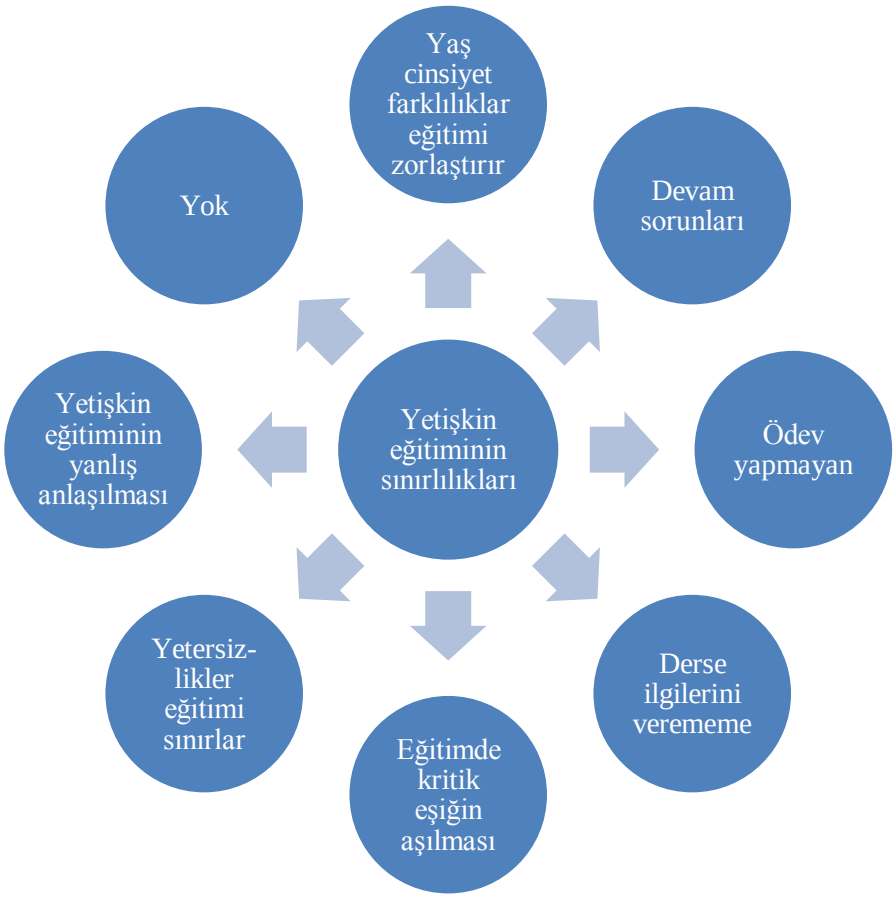
Üstünlük temasının alt temalarından olan materyal temin kolaylığı alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitiminde özellikle okuma yazma kurslarında yetişkinlerin materyal temin etmeleri daha kolaydır. Yetişkinlere okuma yazma kursu açtığımızda kitaplar ücretsiz temin edilmektedir. Kalem, defter, silgi gibi malzemeler de uygun fiyatlardan alına bildiği için materyal sıkıntımız olmamaktadır." (K17)

K17 kodlu katılımcı yetişkinlere okuma yazma kurslarında materyal temininin kolay olduğunu vurgulamış bunu da avantaj olarak belirtmiştir.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin üstünlükleri ve sınırlılıklarına ilişkin bulgulardan sınırlılıklar teması ve alt temaları Şekil 11'de verilmiştir.

Şekil 11: Sınırlılıklar Teması ve Alt Temaları

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda sınırlılıklar teması 8 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Yaş cinsiyet farklılıkları eğitimi zorlaştırır, devam sorunları, ödev yapmayan, derslere ilgilerini verememe, eğitimde kritik eşiğin aşılması, yetersizlikler eğitimi sınırlar, yetişkin eğitiminin yanlış anlaşılması, yok.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan yaş cinsiyet farklılıklar eğitimi zorlaştırır alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkin eğitiminin benim açımdan sınırlılığı özellikle cinsiyet farklılığından kaynaklı sıkıntılar oluyor tabi kendi verdiğim eğitimlerde yeri geldiğinde

çocukların elinden tutup yazmalarına yardım ediyordum ancak karşı cinste birine eğitim verdiğim zaman bunu yapma imkanım yok ayrıca bazen yetişkinlerle iletişim kurmada sorunlar yaşayabiliyorum. Ayrıca çocuklar öğrenmeye daha hazırlıklı bir şekilde gelmektedir. Çocuklarla öğretmenleri arasında statü farkı belirgin şekilde mevcuttur bu da çocukları daha iyi yönlendirmeye yarar ancak bir yetişkin öğrenmek için de gelse öğretmenlerle arasında statü farkı olmadığı için öğrenme tam olarak gerçekleşmeyebilir." (K14)

"Yetişkinlere eğitim vermek gerçekten zor algı düzeyleri farklı olabiliyor hayatları farklı olabiliyor E tabii bu da bizi zorluyor yani." (K20)

Katılımcılar yetişkinlere eğitim vermenin çeşitli zorluklarının olduğunu belirtmişlerdir. Verilen cevaplardan yetişkinlerin var olan bilgilerinin değiştirilmesinin zor olduğu, eğitimci ile yetişkinin arasındaki yaş farkının azlığı eğitimi olumsuz etkileyebileceği anlaşılmaktadır.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan devam sorunu alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlerin eğitime ayırdıkları zaman kısıtlı olmakta ..." (K10)

"Yetişkinlerde devamsızlığı sınırlılık olarak görüyorum." (K12)

Katılımcılar yetişkinlerin eğitim sürecinde devamsızlık yaptıklarının vurgulamış ve bu durumun eğitimde sınırlılık oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan ödev yapmayan alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlere verilen ödevler ya yapılmıyor ya da eksik yapılıyor. Yetişkin olduğu için ödev yapmadığı için kızamıyoruz verilen eğitim sadece kurumdaki eğitimle sınırlı kalıyor." (K4)

"Yetişkinlere verilen ödevler çeşitli nedenler ve bahanelerle yapılmamaktadır. Böyle olunca yetişkinlerde eğitim sınırlı düzeyde kalıyor. Çünkü verdiğimiz bilgiler ödevlerle, tekrarla desteklenmeyince öğrenme de azalıyor." (K16)

Katılımcılar yetişkinlerin ödevlerini yapmamalarını veya eksik yapmalarını yetişkin eğitiminde sınırlılık olarak görmüşlerdir. K16 kodlu katılımcının verilen bilgilerin ödevlerle desteklenmeyince öğrenme azalıyor ifadesi dikkat çekicidir.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan derse ilgilerini verememe alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Gözlemlediğim kadarıyla yetişkinlerin çoğu, derslere yeteri kadar ilgi ve alaka göstermemekte ve eğitimi ikinci plana aktarmaktadır. Bu da eğitimi olumsuz etkilemekte, eğitime yeterli ilginin verilmemesi, verilen derslerin tekrar edilmemesi benim açımdan yetişkin eğitiminin sınırlılıklarıdır." (K5)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin derslere yeteri kadar ilgi ve alakanın gösterilmemesinin yetişkin eğitimini sınırladığı anlaşılmaktadır.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan kritik eşiğin aşılması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Bilindiği gibi eğitimde kritik eşik bulunmakta bu eşiği geçen bireylerde eğitim ya zorlanmakta ya da imkânsız hale gelmektedir. Okuma-yazma için bence yetişkinlerde kritik eşik mevcuttur. Hayatında hiç kalem almamış yaşlı bireylere yeni şeyler öğretmek tabi ki zordur. Eğitimdeki kritik eşiği aşan yetişkinlere okuma yazma eğitimi zorlaştırmaktadır." (K1)

"Yetişkinlere eğitim vermek daha zor özellikle belli bir yaş üstündeki bireylerde kritik eşik geçildiği için öğrenmeleri biraz daha zor oluyor. Bu da sınırlılık oluşturuyor." (K13)

Katılımcılar yetişkinlere verilen okuma yazma kurslarında kritik eşiği vurgulamışlardır. Kritik eşiği aşan yetişkinlere eğitim vermenin zorlaşacağını belirten katılımcılar bu durumu sınırlılık olarak görmüşlerdir.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan yetersizlikler eğitimi sınırlar alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Öncelikle yetişkin eğitimini donanımı ve ortamı eğitimcilere sağlanmalı, daha sonra sağlanan imkânlarda yetişkin eğitimi sunulmalı ..." K10

K10 kodlu katılımcı yetişkin eğitiminde donanım ve ortam eğitimcilere sağlanmalı ifadesinde bulunmuştur.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan yetişkin eğitiminin yanlış anlaşılması alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

"Yetişkinlerin eğitimi yanlış anlaması önemli bir sınırlılıktır. Bazı yetişkinler kurslara bilgi için değil de belge için gelmektedir. Bu yetişkinlere dersler ilgi çekici gelmemekte aynı zamanda bu kişilerde sorunla da karşılaşılmaktadır. Bu da eğitimde büyük sınırlılık oluşturmaktadır." (K2)

Katılımcılar yetişkin eğitiminin bazı yetişkinler tarafından yanlış anlaşıldığını belirtmişlerdir. Yetişkinlerin yetişkin eğitimini yanlış anlamaları katılımcılar tarafından sınırlılık olarak görülmektedir.

Sınırlılık temasının alt temalarından olan yok alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılardan bazıları şöyledir:

> *"Yetişkinlere eğitim vermenin pek bir sınırlılığı yok zaten uzmanlık alanınız eğitim, çocuklara da eğitim veriyorsunuz yetişkinlere de eğitim veriyorsunuz."* (K6)

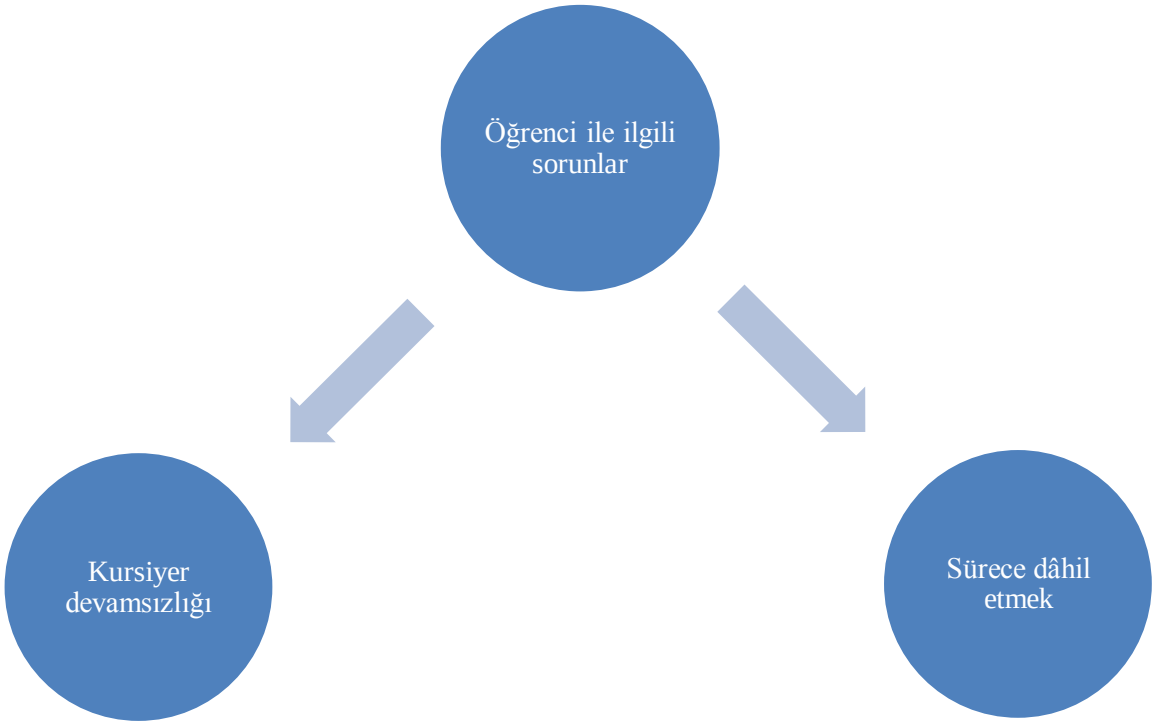
K6 kodlu katılımcı uzmanlık alanının eğitim olduğunu çocuklara da yetişkinlere de eğitim verdiğini yetişkinlere eğitim vermenin sınırlılığının olmadığını belirtmiştir.

4.5. Halk Eğitimi Merkezinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda öğrenci ile ilgili sorunlar, öğretici ile ilgili sorunlar ve ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temaları oluşturulmuştur.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin sorunlarına ilişkin bulgulardan öğrenci ile ilgili sorunlar teması ve alt temaları Şekil 12'de verilmiştir.

Şekil 12: Öğrenci ile İlgili Sorunlar Teması ve Alt Temaları

Öğrenci ile ilgili sorunlar teması Kursiyer devamsızlığı ve sürece dâhil etme alt temaları olmak üzere 2 alt temaya ayrılmıştır.

Öğrenci ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan kursiyer devamsızlığı alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitiminde; kadınların devamsızlığı çok fazla çünkü kadının evdeki sorumluluğu fazla, erkekler evdeki sorumluluğu paylaşır eşlerine yardım ederse kadınların devam konusunda yetişkin eğitimine katılımını arttırabiliriz."* (K8)

> *"Yetişkin eğitiminde devam sorunu mevcut buna çözüm olarak devamı sağlayacak alternatifler düşünmek, yetişkinlere gerekirse maddi destek vermek, ulaşım kolaylığı sağlamak, misafir olmak, misafir etmek, eğitimi ilgi çekici hale getirmek."* (K9)

> *"Yetişkinlerde devamsızlık çok fazla bu sorunu çözmek için bol miktarda tanıtım yapılmalıdır."* (K12)

> *"Yetişkinlerin kurslarda devamının sağlanması için özellikle akşam saatlerinde eğitim verilmeli çünkü yetişkinlerin çoğu çalışan bireyler olduğu için akşam saatleri yetişkinler açısından tercih edilmektedir."* (K13)

> *"Kursiyerlerin devam sorunu çok fazla, bunun için çözüm önerim saatlerin yetişkin kursiyerlere göre ayarlanması olabilir. Yetişkinlerin en uygun zamanlarında eğitim verilirse daha çok verim alınabilir."* (K15)

> *"Yetişkin eğitiminde devamsızlık sorunu yaşanabiliyor, bunu da saatlerin yetişkinlere göre ayarlanarak düzenlenmesi uygun olur."* (K18)

> *"Yetişkinlerin eğitiminde en büyük sorun devam-devamsızlıktır. Yetişkinlerin eğitime devamlılığının sağlanması için mümkün mertebede yetişkinlere kolaylıkla ulaşabilecekleri yerler temin edilmeli ve onların istedikleri zamana göre eğitim yapılmalı ve yetişkin eğitiminin önemini yetişkinlere iyi bir şekilde anlatmak lazım."* (K20)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin kurslarda devamsızlık yaptığı ve bu durumun sorun olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu sorunlara yetişkinlere ulaşım imkânı sağlama, yetişkin eğitimini tanıtımını yapma, kurs saatlerini yetişkin kursiyerlere göre belirleme çözüm önerileri getirildiği katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Öğrenci ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan sürece dâhil etmek temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Yetişkinlere eğitimin önemini, gerekliliğini, anlatmalıyız ve yetişkinleri eğitime dâhil etmeye çalışmalıyız. Yetişkinler sertifika için değil de eğitim için kurslara gelmeli ve yetişkinler eğitime yönlendirilmelidir. Ayrıca programların içerikleri yetişkinlerin ilgilerini çekebilecek şekilde düzenlenmelidir." (K2)

"Bence yetişkin eğitiminin sorularının başında yetişkinleri eğitim sürecine dâhil edememek gelmektedir. Yetişkinler bence çekindikleri için, utandıkları için eğitime katılmamaktadır. Yetişkinleri eğitim sürecine dâhil etmek için yetişkinleri bilgilendirmemiz gerekiyor. Yetişkinlere eğitimin önemini ve değerini anlatan konuşmalar yapıp yetişkinleri eğitime dâhil etmeliyiz. Ayrıca yetişkin eğitimindeki programların içerikleri yetişkinlerin ilgilerini çekebilecek şekilde düzenlenmelidir." (K5)

"Sorun onları eğitim öğretim sürecine dâhil etmektir. Bu yaştan sonra ne olacak söylemleri, yetişkinlerde mevcut bunun için yetişkini bilgilendirmek ve eğitim için ikna etmek önemlidir." (K10)

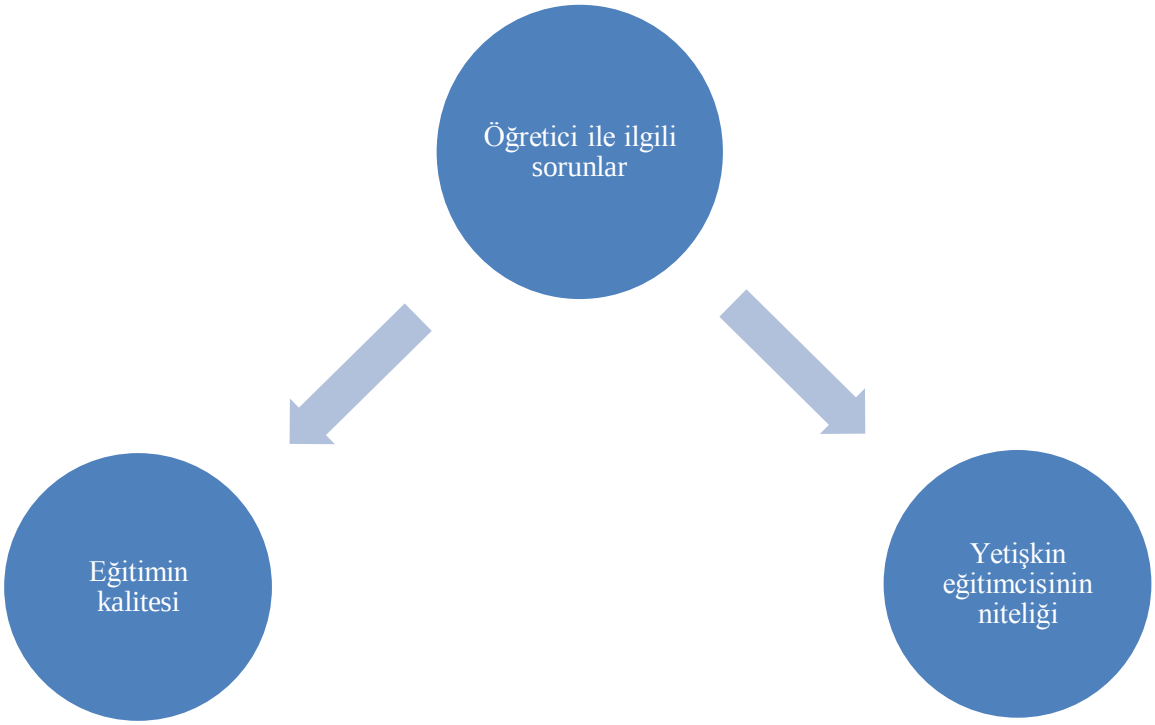
"Ulaşım zor ondan dolayı her mahalledeki bir okulda kurs açılabilir. Yetişkin eğitiminde aile bireylerinin bir kısmının karşı çıkması, yeterli vakit bulamaması, yetişkin eğitiminin sadece okuma yazma öğrenmekten ibaret olduğu zannedilmesi yetişkin eğitimine katılımı azaltmakta ve sorun teşkil etmektedir." (K19)

"Yetişkinleri eğitim sürecine de dâhil etmek zordur. Bunun için yetişkinlere eğitim verilmesi gerekiyor, özellikle gelen kursiyerlere rehberlik yapılabilir bu işin önemi hakkında bilgiler verilebilir, yetişkinlerin katıldı veya katılacağı kursların yetişkinlerin hayatını ne derece değişiklik yapılacağı ve bu kursların ne kadar önemli olduğu hakkında farkındalık oluşturmaları gerekmektedir. Yetişkinlerde bu farkındalıkları oluşturabilirlerse yetişkinler eğitime daha çok ilgi gösterebilecekler." (K20)

Yetişkinlerin utandıkları, çekindikleri için veya eğitime dair algılarından dolayı yetişkin eğitimine katılmadıkları bu durumun da katılımcılar tarafından sorun olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu sorunlara yetişkin eğitiminin öneminin anlatılması, kursların tanıtımının yapılması, yetişkinler için ulaşım imkânının sunulması, yetişkinlere rehberlik yapılması gibi çözüm önerilerinin getirildiği katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin sorunlarına ilişkin bulgulardan öğretici ile ilgili sorunlar teması ve alt temaları Şekil 13'te verilmiştir.

Şekil 13: Öğretici ile İlgili Sorunlar Teması ve Alt Temaları

Öğretici ile ilgili sorunlar teması yetişkin eğiticisinin niteliği ve eğitimin kalitesi alt temaları olmak üzere 2 alt temaya ayrılmıştır.

Öğretici ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan yetişkin eğiticisinin niteliği alt temasına ilişkin öğretmenden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitimi ile ilgili hizmetiçi eğitimler seminerler verilmeli ve yetişkin eğitiminde görevli öğretmenlere ek ödeme yapılmalı böylelikle daha nitelikli öğretmenler derse girer ve eğitimin niteliği de artar."* (K3)

> *"Yetişkin eğitimcisinin niteliği artırılabilir. Bunun için konferans, seminer ya da sempozyumlarla konuya zaman ayırmak, hizmet içi eğitim ile konuyu desteklemek yapılabileceklerden bazılarıdır."* (K9)

Katılımcılar yetişkin eğitimcisinin niteliğinin artması gerektiğini vurgulamışlardır. Yetişkin eğitimcisinin niteliğini arttırmak için eğitimcilere seminer, sempozyum, hizmet içi eğitimler verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca K3 kodlu katılımcının yetişkin eğitiminde görevli öğretmenlere ek ödeme yapılmalı ifadesi ilgi çekicidir.

Öğretici ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan eğitimin kalitesi temasına ilişkin öğretmenden yapılan alıntılar şöyledir:

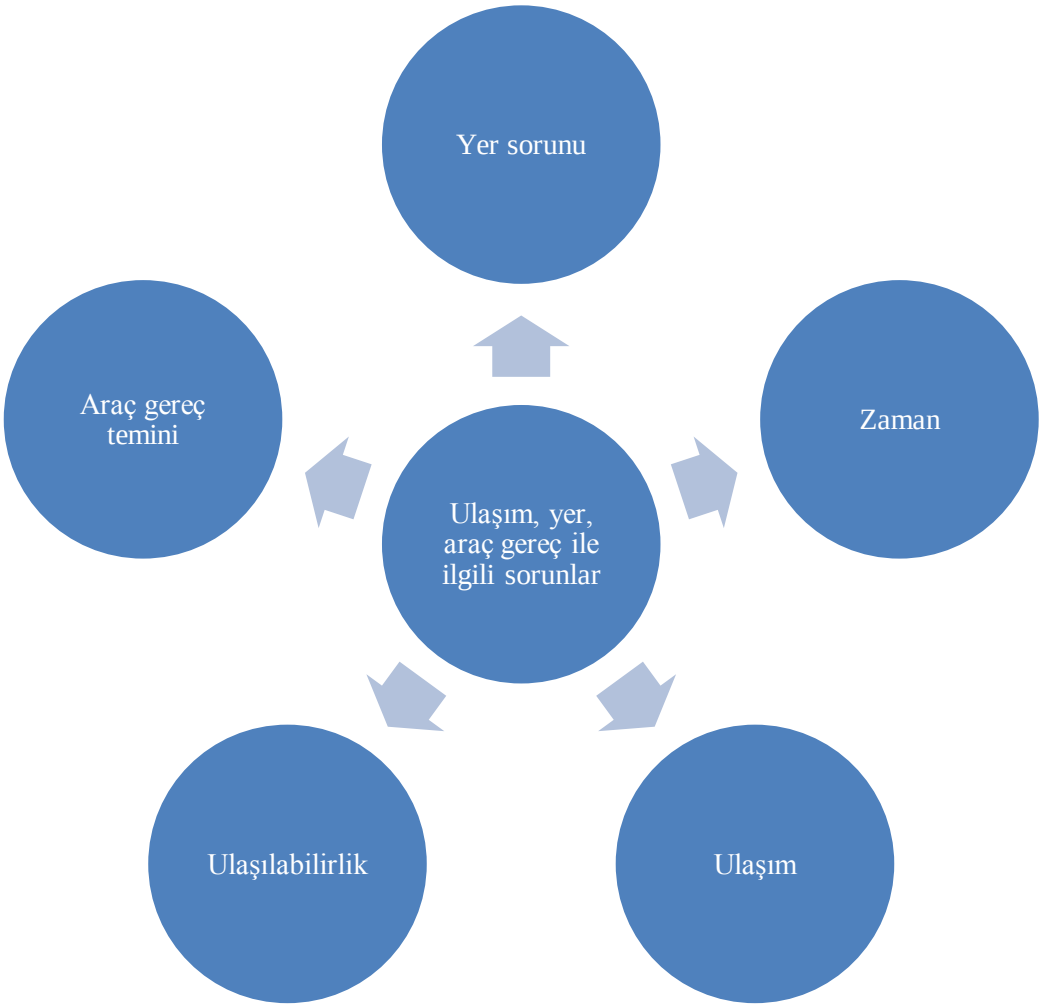
> *"Yetişkin eğitimin kalitesinin arttırılmasına yönelik ciddi çalışmaların yapılması gerekli, eğitimcinin isteklerine önem verme, halk eğitim*

merkezlerinin fiziki şartlarının iyileştirilmesi, denetim mekanizmasının daha sağlıklı işlenmesine imkân verilmesi gibi." (K17)

K17 kodlu katılımcı yetişkin eğitiminin kalitesini arttırmaya vurgu yapmış ve halk eğitimi merkezlerinin fiziki şartlarının iyileştirilmesini önermiştir.

Halk eğitimi merkezinde görev alan sınıf öğretmenlerinin yetişkin eğitiminin sorunlarına ilişkin bulgulardan ulaşım, yer, araç gereçle ilgili sorunlar teması ve alt temaları oluşturulmuş ve Şekil 14'te verilmiştir.

Şekil 14: Ulaşım, Yer, Araç Gereçle İlgili Sorunlar Teması ve Alt Temaları

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar teması 5 alt temaya ayrılmış bu alt temalar: Yer sorunu, zaman, ulaşım, ulaşılabilirlik, araç gereç temini, ve eğitimin kalitesidir.

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan yer sorunu temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Ben, yetişkinlere okuma yazma eğitimini halk eğitimi merkezi üzerinden ilkokulda verdim. Ne yazık ki sıralar yetişkinlere göre değildi. Yetişkin eğitiminde yetişkinlere özel yerlerde eğitim yapılmalı. İlkokullarda yetişkin eğitimi verilecekse sınıflar yetişkinlere özel şekilde dizayn edilmeli."* (K1)

> *"Yetişkin eğitiminde yer açısından sorunlar oluşabiliyor. Yetişkinlere bazen ilkokullarda eğitim veriyoruz, sıra masa ilkokul çocuğuna göre ayarlanmış yetişkin zorlanabiliyor. Yetişkinler için özel eğitim yerler açma çözüm önerisi olabilir."* (K7)

> *"Yetişkin eğitiminde eğitim verilecek yer sorunu mevcuttur. Özellikle kırsal kesimde eğitim verilebilecek alan sınırlıdır. Kırsal kesimlerde eğitim almak isteyen yetişkinlere özel sınıflar hazırlanmalı, gezen sınıflar yapılabilir. Burada yetişkinlere eğitim verilebilir."* (K16)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan halk eğitimi merkezleri üzerinden ilkokullarda yetişkin eğitimi verildiği, ilkokullardaki masa ve sıraların yetişkinlere uygun olmadığı, kırsal kesimlerde yetişkin eğitimi alanının sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu sorunlara yetişkin eğitimi yetişkinlere özel hazırlanan sınıflarda verilmeli, ilkokullarda yetişkin eğitimi verilecekse ilkokulun bir bölümü yetişkinlere uygun masa ve sıralardan oluşmalı, kırsal kesimdeki yetişkin eğitimi alanları arttırılmalı çözüm önerileri getirildiği katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca K16 kodlu katılımcının gezen sınıflar yapma ifadesi oldukça ilgi çekicidir.

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan zaman alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Yetişkin eğitiminde sorun olarak gördüğüm zaman sıkıntısı var, yetişkin eğitiminin süresi arttırılmalı, yetişkin eğitiminde gruplar daha küçük tutulup bireysel zamanlama yapılabilir."* (K11)

> *"Yetişkinlerin eğitim öğretime ayırdıkları zaman kısıtlı oluyor. Bir kadın yemek yapmalı, temizlik yapmalı, bu da eğitime ayırdığı zamanı kısıtlıyor. Bunun için yetişkinlerle konuşup onların gelebileceği en uygun zamanları belirlemeye çalışılabilir. Yetişkinlerin uygun olduğu zaman dilimlerine göre eğitimler planlanıp uygulanabilir."* (K14)

"Yetişkin eğitiminde özellikle ikinci kademe okuma-yazma kurs süreleri artılmalıdır. Yetişkin eğitimi yaygınlaştırılmalı ve bir dönemle sınırlı kalmamalıdır." (K17)

Katılımcıların verdikleri cevaplardan yetişkinlerin eğitime ayırdıkları zamanın azlığı ve ikinci kademe okuma yazma kurs süresinin sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu sorunlara yetişkin kursiyerlere uygun zamanlarda eğitim verilmesi ve ikinci kademe okuma yazma kurs süresinin arttırılması katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan ulaşım temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Yetişkinler için ulaşım önemli bir sorun, bu sorunun çözümü için her mahallede ve köylerde yetişkin eğitimi verilebilecek alanlar oluşturulmalıdır. Yetişkinlerin yaşadığı yere yakın kurslar açılması ulaşım sıkıntısını azaltır ve eğitime katılımı arttırır." (K2)

"Yetişkin eğitiminde ulaşım sorunu mevcuttur. Yetişkinlere verilen eğitimler halk eğitimi merkezlerinde verilmektedir. Halk eğitim merkezlerine ulaşmak herkes için mümkün olmamaktadır. Yetişkin eğitimindeki ulaşım sorunun çözümü için Yetişkinlerin istekleri doğrultusunda kurslar yetişkinlere en yakın yerde açılmalıdır. Eğer yakın yerde eğitim verebilecek sınıf yoksa, yetişkin eğitiminde kullanmak üzere taşınabilir mobil sınıf şeklinde sınıflar yapılmalıdır. Yetişkinler istekleri, amaçları doğrultusunda talep ettikleri kurslar mobil sınıfta açılmalı ve bu kurslar taşınabilir mobil sınıflar ile köy köy, mahalle mahalle dolaşmalı ve yetişkin eğitimine katılmak isteyen tüm yetişkinlere ulaşmalıdır. Yani yetişkinlerin okula gelmesi zor ise okulun yetişkinin ayağına gitmesi gerekmektedir." (K4)

Katılımcılar yetişkin eğitiminde ulaşım sorununu olduğunu vurgulamışlardır. Ulaşım sorununun çözümü için kursların yetişkinlere en yakın yerlerde açılması gerektiği katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca K4 kodlu katılımcının ulaşım sorununa mobil sınıf çözümü ilgi çekicidir.

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan ulaşılabilirlik alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

"Ulaşılabilirlik sorununun çözümü için yetişkin eğitimi ile ilgili afiş falan asılabilir halk eğitimi merkezlerinin ulaşımı artırılabilir, köylerde kurslar açtırılabilir ya da köylerden halk eğitimi merkezlerine servis kaldırılabilir. Yetişkinlere ulaşmak için hangi çalışmalar gerekiyorsa yapılabilir." (K6)

K6 kodlu katılımcı yetişkinlere ulaşılabilirliği sorun olarak belirtmiş ve bu soruna afiş, poster ve yetişkinlere ulaşmak için gerekli çalışmalar yapma çözüm önerisini getirmiştir.

Ulaşım, yer, araç gereç ile ilgili sorunlar temasının alt temalarından olan araç gereç temini alt temasına ilişkin öğretmenlerden yapılan alıntılar şöyledir:

> *"Halk eğitimi merkezlerinde ne yazık ki yeterli malzeme bulunamamaktadır. Bu sebeple kursların ihtiyaç duydukları araç gereçlerin temini yapılmalıdır."* (K3)

K3 kodlu katılımcı malzeme eksikliğine dikkat çekmiş ve bu soruna araç, gereç temininin yapılması çözüm önerisini getirmiştir.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar ilgili literatür sonuçları içerisinde ele alınmış ve irdelenmiştir.

5.1 Tartışma

Eğitim, beşikten mezara yediden yetmişe herkes için gereklidir. Yetişkinlere yönelik çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen ve yetişkinlerin istekleri doğrultusunda katıldıkları eğitim/öğrenme etkinliklerinin yetişkin öğrenmesinde önemli bir yeri ve rolü vardır (Tezcan, 2012). Yetişkinlerin ilgi, istek ve beklentilerine yönelik eğitim almaları ve yetişkinlerin eğitimsel olarak kendilerini geliştirmeleri önemlidir. Bu bölümde yetişkinlere eğitim veren öğretmenlerin yetişkin eğitimine ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar tartışılacaktır.

Yapılan çalışmaya katılan 20 öğretmenden 15'inin yetişkin eğitimi üzerine herhangi bir eğitim almadığı saptanmış ve yetişkinlere eğitim veren öğretmenlere yetişkin eğitimi ile ilgili andragojik ilkeler dâhilinde eğitimler verilmesi vurgulanmıştır. Kizanlikli (2018), yaptığı çalışmada benzer şekilde yetişkin eğitiminde görev yapan gençlik eğitmenlerinin andragojik açıdan ek öğrenmelere ihtiyaçları olduğunu saptamıştır. Benzer şekilde Elüstü (2007), yaptığı çalışmada halk eğitimi merkezi çalışanlarının yetişkin eğitimi konusunda eğitim alması gerektiği vurgulamıştır. Gürgenç (2010), yaptığı çalışmada yetişkin eğitimi alanında eğitim veren öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yetişkin eğitimi alanında bir eğitim almadıklarını belirtmiştir. Yetişkin eğitiminde görev alan sınıf öğretmenlerinin çoğunun yetişkin eğitimi üzerine herhangi bir eğitim almamalarının sebepleri arasında; yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme dersinin 2018 yılında sınıf öğretmenliği programında seçmeli ders olarak konmasının öncesinde böyle bir dersin olmamasının, öğretmenlere yönelik yetişkin eğitimi hakkında yeteri kadar hizmet içi kurslarının verilmemesinin etkisi bulunmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden ulaşılan sonuçlardan bir diğeri ise başta okuma yazma olmak üzere yetişkin eğitiminin birey ve toplum için önemli olduğudur. Bu sonuç Babayiğit ve Gökçe (2018), Akay ve Ültanır (2010), Yıldız (2010), Elüstü (2007),

çalışmalarında ulaşılan sonucu desteklemektedir. Yetişkin eğitimi birey ve toplum için önemlidir. Öğretmenler de yetişkin eğitimin önemini gözlemlemiş ve vurgulamışlardır.

Yapılan çalışmada halk eğitimi merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin çoğu yetişkin eğitimi vermenin gurur ve mutluluk verici olduğunu vurgulamıştır. Benzer sonuç Temiz (2009), yaptığı çalışmada şu şekilde belirtmiş: Halk eğitimi merkezlerinde çalışan öğretmenlerin %96,7'sinin bu kurumlarda çalışmaktan memnundur. Küçük bir kısmı (%2,3) memnun değildir. Öğretmenlerin yetişkinlere yeni bilgiler öğretmesi, yetişkinlerin yaşam kalitelerinin artmasına destek olduğu için, öğretmenleri mutlu ettiği ve öğretmenlere gurur verdiği söylenebilir.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin çoğu yaş arttıkça öğrenme olumsuz yönde değişeceğini ifade etmiştir. Bu bulguyu destekler şekilde Bumin (2009), yaptığı çalışmada yetişkin eğitimcilerle görüşmüş 35 katılımcıyla yapılan çalışmada 9 katılımcı yetişkinlere eğitim vermenin daha zor olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Gürgenç (2010), yaptığı çalışmada yetişkinlerin önceden yanlış öğrenmelerinin okuma-yazma eğitimini olumsuz etkilediğini belirtirmiştir. Ayrıca Yıldız (2011), çalışmasında genel olarak daha genç olan yetişkinlerde okuma-yazma becerisi yükselmektedir bulgusuna ulaşmıştır. Yetişkinlerin yaşının artmasıyla bazı becerilerinin kaybettiği ve öğrenmede zorluk yaşadıkları yadsınamaz bir gerçektir. Öğretmenler, yetişkinlerin yaşının artmasıyla öğrenme arasındaki negatif kolerasyonu deneyimlemiş ve bunu belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada öğretmenler iyi bir yetişkin eğitimcisinin özellikleri için sabırlı, samimi, mesafeli, anlayışlı olmayı vurgulamışlardır. Bu bulguyu Bumin (2009), yaptığı çalımada destekler niteliktedir. Ayrıca yapılan çalışmayı destekler biçimde Akay ve Ültanır (2010), yaptığı çalışmada eğitici kursiyer ilişkisinin samimi ve dostça olması gerektiği ifade edilmiş saygılı davranılmasının, eğitici tarafından empati kurulabilmesinin, eğiticinin yetişkinlerle ortak öğrenen olması gerektiği belirtilmiştir.

Çalışmada öğretmenler yetişkin eğitiminde kursiyer devamsızlığını sorun olarak belirtmişlerdir. Bu bulguyu destekler biçimde Yıldız'ın (2010) yaptığı çalışmada yetişkin okuma-yazma kurslarında terk oranlarının yüksek olduğunu vurgulamıştır. Benzer bir bulgu da Yazar ve Lala'nın (2018), yaptığı çalışmada yetişkinlerin kurslara düzenli gelmemeleri ve yetersiz ders saati nedeniyle öğretmenlerin sorun yaşadıkları belirtilmiştir. Yetişkinler çeşitli nedenlerle devamsızlık yapmakta bu durum eğitimi de olumsuz etkilemektedir. Bu durumun nedenleri arasında yetişkinlerin çalışıyor olması, yetişkin

eğitiminin yeteri kadar bilinmiyor olması, yetişkinlerin sorumluluk sahibi olması sayılabilir.

Öğretmenlerin verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkinlerin eğitime katılma amaçları arasında sertifika almak olduğu belirtilmiş benzer sonuç Şahoğlu (2010), yaptığı çalışmada yetişkin eğitime katılan 18-35 yaş grubundaki katılımcıların amaçları arasında sertifika almak ve meslek edinmek ilk sırada yer almaktadır. Benzer bir sonuca Sayılan, Yıldız ve Baykal'ın (2017), yaptığı araştırmada ulaşılmıştır. Araştırmada yetişkinlerin ikinci kademe okuma-yazma kursuna katılma nedenleri cinsiyete göre dağılımında erkeklerin %29,3'ü kadınların %25'i belge/diploma almak olduğu bulgusuna yer verilmiştir. Yetişkinler eğitimlere sertifika almak gibi bir amaç dâhilinde katılabilmektedirler. Amaç dâhilinde eğitimlere katılan yetişkinler eğitim öğretim sürecini olumsuz etkileyebilirler. Çünkü sertifika amaçlı yetişkinler eğitimin içeriğini ikinci plana atabilirler.

Öğretmenlerin verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkinlerin sorumluluğunun olması, zamanlarının sınırlı olması, veli olmanın etkisi yetişkin eğitimini etkilediği belirtilmiştir. Bu bulguyu destekler biçimde Şahoğlu (2010), yaptığı çalışmada yetişkinlerin ikinci bir kursa katılmama nedenleri incelenmiş yetişkinlerin %87,5'inin yeterli zamanının olmaması, %7,8'inin imkanının olmaması, %3,1'inin kurs saatlerinin uygun olmaması ve %1,6'sının ailevi nedenler dolayısıyla başka bir kursa katılmayı düşünmedikleri saptanmıştır. Bu bulguyu destekleyen bir diğer çalışma ise Karabacak (2011), yaptığı çalışmadır. Bu çalışma sonucunda kursiyerlerin yetişkin eğitimine katılma nedenleri arasında belge almak, yeni şeyler öğrenmek, sosyal ilişkileri geliştirmek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmalardan farklı olarak Komşu (2013), yaptığı çalışmada yetişkinlere eğitime katılımı güçleştiren veya engelleyen etmenler sorulmuş ve yetişkinlerin %24,2'sinin hiçbir güçlük veya engelle karşılaşmadığı bulgusuna ulaşılmış ayrıca katılımcıların %8'i, ihtiyaç ve gereklilik duymadığı için eğitimlere katılmadığını belirtmiştir. Bu grup da hiçbir engel olmadan kendi tercihiyle yetişkin eğitimine katılmamayı tercih ettiğinden dolayı diğer grupla birleştirildiğinde, hiçbir engel-güçlük yaşamayanların oranı %32,2'ye ulaşmaktadır.

Öğretmenler verdiği cevaplarda okuma-yazma kurslarında zamanı sorun olarak vurgulamışlardır. Benzer bir sonuç Sayılan, Yıldız ve Baykal'ın (2017), yaptığı araştırmada belirtilmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı kurs süresinin

yetersizliğine dikkat çekmişlerdir. Yetişkin eğitimi modülleri düzenlenebilir ve ikinci kademe okuma- yazma kurs süresi arttırılabilir.

Öğretmenler verdiği cevaplarda okuma-yazma kurslarında yer sorununu vurgulamışlardır. Benzer bir sonuç Sayılan, Yıldız ve Baykal'ın (2017), yaptığı araştırmada belirtilmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenler öğrenme ortamlarının fiziksel koşullarını önemli bir sorun olarak görmüşlerdir. Ayrıca çalışmada özellikle halk eğitimi merkezleri binaları dışındaki kurslar uygun olmayan havalandırma, ısınma, eksikliği, sıra yetersizliği, temizlik gibi konularda önemli sorunların yaşandığı mekânlarda gerçekleştirilmektedir. Bu durum yetişkin bireylerin öğrenme motivasyonunu etkilemektedir; en azından yetişkin bireyler açısından ilgi çekici mekânlar olmadığı saptanmıştır. Başka bir araştırma ise Özengi (2017), yaptığı araştırmadır. Bu araştırmada kursiyerlerin halk eğitimi merkezlerinin fiziksel durumuna ilişkin bulguları genellikle olumlu olduğu belirtilmiştir. Kursiyerlerin %83'ünün halk eğitimi merkezlerinin fiziksel durumunun yeterli olduğunu, %74'ünün araç gereç yönünden yeterli olduğu, fakat halk eğitimi merkezlerinin mevcut binaları dışında eğitim verilen yerlerde bazı kurs yerlerinin araç gereç yönünden yetersiz olduğu bu durumunda eğitimi olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir.

Öğretmenlerin verdiği cevaplardan ulaşılan bir diğer sonuç ise yetişkin eğitiminin yeteri kadar bilmediğidir. Bu sonuç Elüstü (2007), yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. Yaptığımız çalışmada yetişkin eğitiminin bilinirliğini arttırmak için afiş ve poster asılması, sosyal medyanın kullanılması öğretmenlerin bilgilendirme yapması vurgulanmış öğretmenlerden sadece biri kursiyerlerin çevresini bilgilendirmesini belirtmiştir. Özengi (2017), "halk eğitimi merkezlerinin kursiyer görüşlerine göre değerlendirilmesi" başlıklı çalışmasında kursiyerlerin katıldıkları kurslardan nasıl haberdar oldukları bulgularında %78 çevresi ve arkadaş tavsiyesi, %42'si afiş ve duyurular, %46'sı internet ve sosyal medya, %32 halk eğitimi merkezlerini arayarak, %7,3 ise diğer olarak belirtilmiştir. Yetişkin eğitiminde bilgilendirme çok önemlidir. Çünkü yetişkinler katılacakları eğitimlerin içeriğini bilmek ister. Yetişkin eğitimi hakkında hedef kitledeki yetişkinler; afiş, poster, kamu spotu kullanılarak bilgilendirilebilirler.

Öğretmenlerin görüşlerinden ulaşılan sonuçlardan bir diğeri ise yetişkin eğitimi veren eğiticilerin akademik yeterliliği olması ve eğitimde yetişkinlere uygun yeni yöntem ve tekniklerin uygulanmasıdır. Bu bulgulardan farklı olarak Çevik (2019) yaptığı

çalışmada yetişkin eğitiminde kullanılan yöntemlerin tartışma, soru cevap ve sunum yöntemini kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kara ve Karakoç (2017) yaptığı araştırmada öğretmenlerin daha çok sunum ve projeksiyon yönteminin kullanıldığı belirtilmiştir. Yetişkin eğitimi veren öğretmenlerin farklı yöntem ve teknikleri kullanması gerekmektedir. Bu öğretmenlere farklı yöntem ve teknikleri anlatan çeşitli seminerler veya eğitimler verilebilir.

6.SONUÇ VE ÖNERİ

6.1 Sonuç

Araştırma bulgularına dayanarak ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Halk eğitimi merkezinde yetişkin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin çoğunun yetişkin eğitimine yönelik herhangi bir eğitim almadıkları görülmüştür.
- Öğretmenler yetişkin eğitiminin bireyin hayatını değiştirebileceğini, toplumu ve geleceği şekillendirebileceğini vurgulamışlardır. Yetişkin eğitiminin birey ve toplum için önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenler yetişkin eğitiminde görev yapmanın mutluluk verdiğini ancak bu eğitimlerin fedakârlık gerektirdiğini belirtmişler. Yetişkin eğitiminde görev almanın öğretmenlere mutluluk verebileceği bunun yanında bu görevlerin öğretmenler için fedakârlığı gerektirebileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin çoğu yetişkinlerde yaşın artmasının temel bilgi ve becerilerin öğrenmesini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Yetişkinler tarafından temel bilgi ve becerilerin öğrenilmesinin ilerleyen yaşlara bırakılmasının temel bilgi ve becerilerin öğrenilmesini zorlaştırabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- Yetişkinlerin sorumluluğunun yetişkin eğitimini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin çoğu yetişkin eğitiminin yetişkinler tarafından yeteri kadar bilmediğini belirtmişler ayrıca bazı öğretmenler yetişkin eğitiminin yetişkinler tarafından yanlış bilindiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan yetişkin eğitimindeki hedef kitlenin yeteri kadar yetişkin eğitimi hakkında bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılabilir.
- Yetişkin eğitimi veren öğretmenler iyi bir yetişkin eğitimcisinin özelliklerinde sabırlı, samimi, mesafeli, anlayışlı olmayı vurgulamışlardır. Öğretmenlerin verdiği cevaplara göre iyi bir yetişkin eğitimcisinde sabırlı, samimi, mesafeli, anlayışlı olma gibi özelliklerinin olması sonucuna ulaşılabilir.
- Öğretmenlerin verdiği cevaplar doğrultusunda yetişkin eğitimcisinin akademik yeterliliğinin olması, yetişkinlerin psikolojisini bilmesi ve yetişkinlere uygun farklı yöntem ve teknikleri kullanmalı sonucuna ulaşılmıştır.

- Yetişkin eğitiminde görev yapan öğretmenler açısından yetişkin eğitiminin mesai saatlerinin geniş bir yelpazede olması, yetişkin eğitiminde blok derslerin yapılabilmesi, yetişkin eğitimine katılanların belirli bir amaç doğrultusunda eğitimlere katılması, okuma yazma materyallerinin teminin kolay olması ve okuma yazma kitaplarının ücretsiz dağıtılmasını avantaj olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Yetişkin eğitiminde görev yapan öğretmenler açısından eğitimlerde yetişkinlerin devam sorununun olması, yetişkinlerin ödevleri eksik yapması veya yapmaması, yetişkinler tarafından eğitimin yanlış anlaşılması eğitimi sınırladığı sonucuna ulaşılabilir.
- Yetişkin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda yetişkin eğitiminde kursiyerlerin devamsızlığı, yetişkinlerin eğitim sürecine dâhil edilememesi; yetişkin eğitiminde yer, zaman, ulaşım sorunlarının olduğu sonucuna ulaşılabilir.

6.2. Öneri

6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Yetişkin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitimine yönelik eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılmalı, bu öğretmenlere andragojik ilkeler dâhilinde yetişkin eğitimi üzerine eğitimler verilmeli ayrıca lisans eğitimi gören öğretmen adaylarına yetişkin eğitimi ile ilgili eğitimler verilmelidir.
- Yetişkin eğitiminin yetişkinlere fayda sağlayacağı ve bu eğitimlerin önemli olduğu yetişkinlere anlatılmalıdır.
- Başta okuma-yazma olmak üzere temel bilgi ve beceriler yetişkinler tarafından öğrenilmelidir.
- Hayat boyu öğrenme kurumlarının yetişkinlere verdiği eğitimler ve bu eğitimlerin yetişkinlere vereceği fayda afiş, poster, kamu spotu, tanıtım filmi, gibi görsellerden yararlanarak yetişkinlere aktarılabilir. Ayrıca yetişkin eğitiminin tanıtımı hedef kitledeki yetişkinlere sosyal medya veya mesaj

yoluyla yapılabilir. Yetişkin eğitimi sonunda mezuniyet, eğitim şenliği gibi aktiviteler yapılarak yetişkin eğitimine katılım arttırılabilir.

- Yetişkin eğitiminin tanıtımı için Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer resmi kurumlar ortak tanıtım yapabilir.
- Yetişkin eğitimcilere akademik olarak kendini geliştirmeleri, eğitimde yetişkinlere uygun yöntem ve tekniklerin uygulanması önerilebilir.
- Yetişkin eğitimi veren kurumlar yetişkinlerin ilgi, istek ve beklentilerine yönelik eğitimler vermesi ve bu eğitimleri yetişkinlere uygun zamanlarda planları önerilebilir.

6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Sınıf öğretmenlerinin düşünceleri üzerine yapılan bu araştırma tüm branş öğretmenlerini ilgilendirdiği için diğer branş öğretmenlerinin düşüncelerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Nitel desen kullanılarak yapılan bu çalışmanın benzerleri nicel desen kullanılarak yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akay, C. ve Ültanır, E. (2010). Andragojik temellere dayalı kolaylaştırılmış okuma-yazma eğitimi (koye) sürecine yönelik koye eğiticilerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 75–88.

Akbaş, M. (2019). Öğretmen görüşlerine göre yaygın eğitim yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının incelenmesi. Yayımlamamış yüksek lisans tezi,Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Akın, G. (2014). Andragoji. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, *47*, 279–300. 20.01.2021 tarihinde http://scholar.google.com/scholar?hl=en&btnG=Search&q=intitle:The+Term+of+Andragogy+and+the+Difference+between+Andragogy+and+Pedagogy#0 adresinden erişildi.

Aktaş, E. (2019). Halk eğitim merkezine devam eden yetişkinlerin eğitim taleplerinin değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Alınca, S. (2019). İzmir bornova ve karşıyaka halk eğitimi merkezlerinde çalışan öğretmen ve usta öğreticilerin medya okuryazarlığı düzeyleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Anayasa. (1982). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. 6 Şubat 2021 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 adresinden tarihinde erişildi.

Ata, E. (2016). Başkent Halk Eğitimi Merkezi'ndeki merkezi kurslara yetişkinlerin katılm örüntüleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Atasoy, R. (2018). Uluslararası yetişkin becerilerinin (pıaac 2015) Türk milli eğitim sistemi açısından değerlendirilmesi. Yayımlanmamş doktora tezi,Gazi Üniversitesi,Ankara.

Avşar, P. (2012). Yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş bir internet temelli eğitim ortamının değerlendirilmesi (beden eğitimi öğretmenlerine yönelik korfbol eğitimi örneği). Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Babanlı, N. (2018). Yetişkin eğitimindeki kursiyerlerin yaşamboyu öğrenme yeterlilikleri.

Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik ve İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Babayiğit, Ö. ve Gökçe, A. (2018). Okuma-yazma bilmeyen yetişkinlerin okuma-yazma öğrenme nedenlerinin incelenmesi. *Ana dili eğitimi dergisi*, *6*(March), 813–826.

Bahçeci, F. ve Yıldız, E. (2016). Yetişkin eğitimindeki bireylerin öğrenme yönetim sistemleri hakkındaki görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), 94–113.

Bilasa, P. (2020). Yetişkinler ve öğrenme. E. Figen (Ed.), *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme* içinde (ss. 77–94). Pegem Akademi Yayıncılık.

Brookfield, S. (1986). *Understanding and facilitating adult learning: A comprehensive analysis of principles and effective practices.* San Francisco.

Bulut, S. F. (2015). Ana-kız okuldayız okuma-yazma kampanyası'nın değerlendirilmesi. Yayımlanmamış, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Bumin, E. K. (2009). Yetişkin eğitimi programlarını uygulayan eğitimcilerin mesleki formasyonları, mesleğe dönük algı ve ihtiyaçları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Çağlayan, A. A. (2016). Yetişkinler okuma yazma öğretimi ve temel eğitim proğramını tamamlayan bireylerin okuma yazma düzeylerinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

Çarkoğlu, A. (2013). *Uluslararası ilişkilerde araştırma yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çevik, Ö. (2019). Yetişkin eğitimi veren eğiticilerin andragojik öğretim ilkelerini uygulama düzeylerine yönelik bir karma yöntem çalışması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Niğde.

Demirel, Ö. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı*. Ankara Pegem Akademi Yayıncılık.

Duman, A. (2004). Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma (Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencileri örneği). *XIII. Ulusal Eğitim Biilimleri Kurultayı*, *3*(m), 7–9.

Duman, A. (2007). *Yetişkinler eğitimi (Genişletilmiş ikinci baskı).* Ankara: Ütopya Yayınevi.

e-yaygin.meb.gov.tr. (2021).21.05.2021 Tarihinde https://e-yaygin.meb.gov.tr adresinden erişildi.

Elüstü, A. (2007). Yetişkinlerin eğitim ihtiyaçları ve halk eğitimi ile ilgili farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi ,Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Giannoukos, G., Besas, G., Galiropoulos, C. ve Hioctour, V. (2014). The andragogy, the social change and the transformative learning educational approaches in adult education. *Journal of Education and Practice, 6*(10), 46–50. 20.03.2021 Tarihinde http://eric.ed.gov/?id=EJ1081666 adresinden erişildi.

Göksan, T. S., Uzundurukan, S. ve Keskin, S. N. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve avrupa birliği'nin yaşam boyu öğrenme programları. *İnşaat mühendisliği eğitimi sempozyumu, Antalya* içinde (ss. 143–151).

Güler, A., Halıcıoğlu, B. M. ve Taşkın, S. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Güner, A. (2018). Yaşam boyu öğrenme merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt algısı. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Gürer, A. (2018). Yetişkinler, çevresel faktörler ve bilimsel bilgiye ulaşma araçları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Gürgenç, O. (2010). Halk eğitimi merkezlerince yürütülen yetişkinler okuma-yazma öğrenimi ve temel eğitim programının etkililiğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

HBOGM. (2017). Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürüğü İzleme ve Değerlendirme raporu 1-2017. 1 Şubat 2021 tarihinde http://hbogm.meb.gov.tr/dosyalar/izlemedegerlendirmerapor/2017-1/mobile/index.html#p=1 adresinden erişildi.

HBOGM. (2020). Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürüğü İzleme ve Değerlendirme raporu 2019. 3 Ocak 2021 tarihinde http://hbogm.meb.gov.tr/dosyalar/izlemedegerlendirmerapor/2019/mobile/index.html adresinden erişildi.

HBOGM. (2021). Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürüğü İzleme ve Değerlendirme raporu 2020. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_05/08201728_RAPOR-05.05.2021.pdf adresinden erişildi.

Houle, C. O. (1961). *The inquiring mind.* Madison: The University of Wisconsin Press, Karasar.

Kara, K. ve Karakoç, B. (2017). Yetişkin eğitiminde ‘ sekiz süreç elementi ’ doğrultusunda öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 613–633.

Karabacak Aşır, S. (2011). Mamak halk eğitimi merkezinde açılan kurslara katılan kadınların katılma ve terk nedenleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Karabacak, S. (2018). Uluslararası yetişkin becerileri araştırmasına (pıaac) yönelik halk eğitimi merkezlerinde görev yapan eğitimcilerin görüşleri. *Journal of Turkish Studies*, *13*(Volume 13 Issue 11), 745–762. doi:10.7827/TurkishStudies.13625

Kizanlikli, M. S. (2018). Türkiye’de genç yetişkinlere yönelik eğitimlerde görev alan eğitmenlerin yeterlilikleri ve eğitici yetiştirme proğramlarına ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kılıç, Ç. ve Arslan, S. (2016). Türkiye’de yayınlanan yetişkin eğitimine ilişkin makalelerin meta değerlendirmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(2), 865–899. doi:10.17556/jef.35782

Kıral, A. Ö. (2016). Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri (Karaman ili merkez ilçe halk eğitim merkezi örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Knowles, M. S. (1996). *Yetişkin öğrenenler, göz ardı edilen bir kesim*. (Çeviren: Serap AYHAN): Ankara Üniversitesi Basımevi.

Knowles, M. S., Holton, E. F. ve Swanson, R. A. (2012). *Yetişkin eğitimi*. (Çeviren: Okan Gündüz): Kaknüs Yayınları.

Kocabatmaz, H. (2020). Yetişkin eğitimin tanımı ve kapsamı. E. Figen (Ed.), *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme* içinde (ss. 1–16). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Komşu, C.U. (2013). Yetişkin eğitimine katılım, eğitim ihtiyaçları, güçlükler ve kazanımlar: "karaduvar mahallesi örneği". *the Journal of Academic Social Sciences, 1*(1), 286–286. doi:10.16992/ASOS.47

Lala, Ö., Yazar, T. ve Çolak, A. (2017). Öğretmenlerin yetişkin eğitimi kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *Ahi Evran Universitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(3), 80–99.

Malkoç, G. (1989). Andragoji. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *1*, 88–95.

MEB. (2006). Avrupa eğitim ve öğretim terimleri sözlüğü. 3 Mayıs 2021 tarihinde http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_05/20114503_terimler_sozlugu.pdf adresinden erişildi.

MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği. (2018). *MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği. 11 Nisan 2018. Resmi Gazete(Sayı:30388)*. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/11093946_MEB_HBO_KURUMLARI_YYNETMELYYY.pdf adresinden erişildi.

MEB Temel Kanunu, _. (1973). 1739 Sayılı milli eğitim temel kanunu. 6 Şubat 2021 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf adresinden erişildi.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve uygulamalar için bir rehber*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Mevzuat. (1961). 222 İlköğretim ve eğitim kanunu. 6 Şubat 2020 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf adresinden erişildi.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks: sage.

Novitri, R. ve Aini, W. (2020). Relationship Between Andragogy Trainer Competencies With the Motivation to Learn Training Participants Third Public Speaking Padang. *SPEKTRUM: Jurnal Pendidikan Luar Sekolah (PLS)*, *8*(4), 548.

doi:10.24036/spektrumpls.v8i4.110183

OECD. (2018). EC-OECD Forum Making adult learning work for the future Issues Paper. 20.05.2021 tarihinde https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/sites/default/files/ec-oecd_forum_issues_paper_final.pdf adresinden erişildi.

Onuk Eldeleklioğlu, D. (2019). Türkiye'de yetişkin eğitimi temalı 2007-2018 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Özengi, M. (2017). Halk Eğitim Merkezlerinin kursiyer görüşlerine göre değerlendirilmesi:Amasra Halk Eğitim Merkezi Örneği. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

Özer, N. ve Kır, Ş. (2018). Halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, *4*(4), 69–86.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.) Ankara: Pegem Akademi.

Penirci, G. (2014). Yetişkin eğitimi kurslarının yetişkin eğitimi ve yetişkin öğrenen ilke ve özelliklerine göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Prakash, R., Sharma, N. ve Advani, U. (2019). Learning process and how adults learn. *International Journal of Academic Medicine*, *5*(1), 75. doi:10.4103/IJAM.IJAM_41_18

Şahoğlu, B. (2010). Halk Eğitim Merkezlerinde düzenlenen kurslara devam eden yetişkinlerin katılım amaçları ve kurslara ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış yuksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Sayilan, F., Yıldız, A. ve Baykal, N. S. (2017). Yetişkinlerin temel eğitimi bağlamında yetişkinler ikinci kademe eğitimi programının bütünsel bir değerlendirmesi. *Ankara Üniversitesi Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, 1–32. doi::https://dx.doi.org/10.1501/Egifak_0000001395

Stephen, C. (2012). Understanding how adult educators apply andragogy in a correctional educational setting: A case study. *ProQuest Dissertations and Theses*, 124.

https://login.libproxy.edmc.edu/login?url=http://search.proquest.com/docview/1013842849?accountid=34899 adresinden erişildi.

Temiz, M. (2009). Halk eğitimi merkezlerinde görevli mesleki-teknik ve sosyal - kültürel kursları öğretmenlerinin öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi ,Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tezcan, F. (2012). Halk eğitimi merkezi kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri (Muğla ili Merkez İlçe Halk Eğitimi Merkezi kursları örneği). Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi.

Tezcan, F. ve Duman, A. (2014). Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri üzerine nitel bir araştırma. *Ankara Üniversitesi Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, *47*(2), 307–326. doi:10.1501/egifak_0000001349

Turgay, Ç. (2019). Geçmişten günümüze Türkiye'de yaşam boyu öğrenme. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi ,Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Türkoğlu, A. ve Uça, S. (2011). Türkiye'de halk eğitimi: tarihsel gelişimi, sorunları ve çözüm önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 48–62. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/33887/375224 adresinden erişildi.

Ültanır, E. ve Ültanır, G. (2005). Estonya , İngiltere ve Türkiye ' de yetişkinler eğitiminde profesyonel standartlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 1–23.

Ünal, F., Kalçık, C. ve Satuk, M. (2016). Halk Eğitim Kurslarının, kadın katılımcıların yaşam boyu öğrenme becerilerine katkısının değerlendirilmesi. Electronic Turkish Studies. Yayımlanmamış doktora tezi.

Ulusoy Gökkoca, Z. (2001). Sağlık eğitimi açısından yetişkin eğitimi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED)*, *10*(11), 412–414.

Ural, O. (2007). Türkiye'de yetişkin eğitiminin bugünkü durumu ve geleceği. *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu.* (s. 12-42) İstanbul. İSMEK Yayınları.

UNESCO. (1985). *Yetişkin eğitimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu.

UNESCO. (2019). *Leave No One Behind: Participation, Equity and Inclusion*. *4th Global Report on Adult Learning and Education*.

http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordDetail?accno=ED540497 adresinden erişildi.

Wolf, A. ve Jenkins, A. (2014). Do 'learners' always learn? The impact of workplace adult literacy courses on participants' literacy skills. *British Educational Research Journal*, *40*(4), 585–609. doi:10.1002/berj.3110

Yazar, T. (2012). Yetişkin eğitiminde hedef kitle. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(April 2012), 21–30. https://www.researchgate.net/publication/275969478 adresinden 20.03.2021 tarihinde erişildi.

Yazar, T. ve Lala, O. (2018). Evaluation of the problems encountered in public education centers. *Egitim Arastirmalari - Eurasian Journal of Educational Research*, *2018*(76), 125–146. doi:10.14689/ejer.2018.76.7

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, A. (2002). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. *Ankara Üniversitesi Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, 001–020. doi:10.1501/Egifak_0000000092

Yıldız, A. (2010). Birinci kademe okuma-yazma kurslarına katılan yetişkinlerin matematik becerileri üzerine bir araştırma. *Eğitim ve bilim*, *35*(158).

Yıldız, A. (2011). Okuma-yazma kurslarında okuma-yazma öğreniliyor mu ? *Kuram ve uygulamada eğitim bilimleri*, *11*(1), 403–422.

EKLER

EK-1: Nitel Araştırma Görüşme Formu

EK-2: Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının Araştırma Onay Yazısı

EK-3: Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Yazısı

Ek-1:

NİTEL ARAŞTIRMA GÖRÜŞME FORMU

Aşağıdaki soru listesi, *"Halk Eğitimi Merkezlerinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimine İlişkin Görüşleri"* başlıklı yüksek lisans tez çalışması için kullanılacaktır. Sorularda, kişi ya da kurum adı sorulmamaktadır. Araştırmaya sunacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Yusuf BAŞKAN
Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Görüşme Yeri:

Tarih ve Saat:

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ:

1) Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek

2) Yaşınız:

3) Eğitim Bilgileriniz:

☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

4) Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?

☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 ve üzeri

5) Yetişkin eğitimine yönelik herhangi bir eğitim aldınız mı? (Ders, seminer, hizmet içi eğitim vb.)

☐ Evet ☐ Hayır

Ek-1 (Devamı)

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1) Yetişkin eğitimi hakkında düşünceleriniz nelerdir?
2) Yetişkin eğitiminin yeterince bilindiğini düşünüyor musunuz? Yetişkin eğitiminin bilinirliğini artırmak için neler yapılabilir?
3) İyi bir yetişkin eğitimcisi sizce hangi özelliklere sahip olmalıdır?
4) Yetişkin eğitiminin avantajları ve sınırlılıkları nelerdir?
5) Sizce yetişkin eğitiminin sorunları nelerdir? Bu sorunlara çözüm öneriniz nelerdir?
6) Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Ek-2:

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
PROJE ONAY BELGESİ FORMU (EK 4)

(Hukuk Müşavirliğine)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf öğrencisi olan Yusuf BAŞKAN'nın "Halk Eğitimi Merkezlerinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimine İlişkin Görüşleri" başlıklı çalışması, Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Yönergesi uyarınca değerlendirilmiştir.

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU KARARI (Etik Kurul tarafından doldurulacaktır)	
Başvuru formunun Etik Kurula ulaştığı tarih	28.12.2020/124322
Etik Kurul Karar toplantı tarihi ve karar sayısı	30.12.2020-- 102
☒Proje etik açısından uygun bulunmuştur.	
☐Proje etik açısından geliştirilmesi gerekmektedir. *Açıklama:*	
☐Proje etik açısından uygun bulunmamıştır. *Açıklama:*	

Prof. Dr. H. Musa BAĞCI
BAŞKAN

Prof. Dr. Hasan TANRIVERDİ
ÜYE

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ
ÜYE

Prof. Dr. Rüstem ERKAN
ÜYE

Prof. Dr. Seyfettin ASLAN
ÜYE

Prof. Dr. İlhami BULUT
ÜYE

Prof. Dr. İrfan YILDIZ
ÜYE

ASLI DİR

Ek-3:

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-30769799-44-21444811 01.03.2021
Konu : Araştırma İzni (Yusuf BAŞKAN)

..... KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Yusuf BAŞKAN'ın **'Halk Eğitimi Merkezlerinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Yetişkin Eğitimine İlişkin Görüşleri"** konulu araştırma çalışmasını İlçenize bağlı ilkokul ve halk eğitim merkezlerinde görev yapmakta olan öğretmenlere uygulama isteğinin uygun görüldüğüne dair 26/02/2021 tarih ve 21317322 sayılı valilik onayı ve ekte gönderilmiştir.

Söz konusu etkinliğin **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin Genel amaçlarına uygun olarak ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke ,esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde** 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında denetimlerin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ilgili okul Müdürlüğü tarafından yapılmak ve derslerin aksatılmaması, hijyen, sosyal mesafe ve maske kuralına uymak kaydıyla araştırma çalışmasının gönüllülük esasına bağlı olarak yapılması uygun görülmektedir.

Gereğini rica ederim.

Süleyman İLGE
Vali a.
Müdür Yardımcısı

EKİ:
1- Onay Yazısı (1 Sayfa)
2- Anket Belgeleri

Dağıtım:
17 İlçe MEM

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : ŞEHİTLİK MAHALLESİ ESKİEĞİTİM FAKÜLTESİ BİNASI YENİŞEHİR/DİYARBAKIR
Telefon No : 0 (412) 322 22 36
E-Posta: arge21@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: HATİP YAVUZ /MEMUR
Unvan : Memur
İnternet Adresi: diyarbakir@meb.gov.tr Faks:4123222248
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden fabb-a578-389d-9bfd-9feb kodu ile teyit edilebilir.

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı **:** Yusuf BAŞKAN

Yabancı Dili **:** İngilizce

Öğrenim Hayatı : Ön lisans- Anadolu Üniversitesi / Adalet / 2012-2014

:Lisans – Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi / Sınıf Öğretmenliği / 2011–2015

:Lisans-Anadolu Üniversitesi / Kamu Yönetimi / 2015-2017

:Yüksek Lisans –Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Sınıf Eğitimi / 2019-2021

İş Hayatı : Öğretmen- Cemil Özgür İlkokulu Sur/Diyarbakır 2016

:Öğretmen – Tavşantepe İlkokulu Hazro/Diyarbakır 2016/2018

:Öğretmen-Halk Eğitimi Merkezi Bismil/Diyarbakır 2018/Halen